

מהרות הדר פרק ה

מחבר אי אפשר שהיטתו אשתו של הע"ה. אפ"ה גזרין אסו אינו מחובר. שנשמו במגע ע"ה. מיהו בהעמיד החבר את החגור סמוך לכותלו. ועשה בצד השני מהחגור מחיצה דקה גבוה' מפתח. או מונע הע"ה מליכנס לשם. ולפיכך כל הכלים שבו ב' המחיצות אין בהן חשש מגע הע"ה. והשוהוין:

משנה ב המפקיד כלים בבית הע"ה. אם אין ראויין למשכב. ממאין טומאת ז'. שמה טימאן בטומאת מת. ובראויין למשכב. ממאין ג"כ לנשואן או גיטא ע"ג. ורק כשיביר הע"ה להמפקיד שהוא אוכל תרומה. גזרין הע"ה ובני ביתו מלשמה הכלים שלו בטומאת מת. דהמירא להו. לפיכך כל הכלים הנפקדין ממאין רק טומאת ערב שמה טימאן בשאר טומאות. ורק כשראויין למשכב ממאין לנשואן או גיטא ע"ג. אפילו כשיביריהו אוכל תרומה. מדאין הע"ה בקאיין בטומאות זב. ואם הופקר ביד ע"ה תיבה מלאה בגדים. אם כשושבין על כסוי התיבה נדחקין הבגדים שבתוכה. הבגדים ממאין טומאת מדרס. והתיבה כמאה טומאת ערב. וכשאין נדחקין שניהן טומאת ערב. אפילו כשהסתתח ביד המפקיד. מיהו אפילו כשהסתתח ביד הע"ה. אין הבגדים ממאין מדרס כשאין נדחקין. דלא סבר לו רק שמירת המפתח (כפ"ו ז"א):

משנה ג המאבד כלי ברה"ל ומצאו אח"כ. אם לא הפסיק שעה אחת של לילה בין אבדה להמצאה. טהור. ובהוספק שעה אחת של לילה. או אם ראוי למשכב. טמא טומאת ערב. (ולא טומאת ז'. דברה"ד לא היטיבין לטומאת מת דלא שכיח. ובכה"ג ברה"י. חיישינן מה"ש גם לטומאת מת וממא טומאת ז'). וכשראוי למדרס. אפילו ברה"ד טמא גם במשא. אבל בהניח כלי ושכחו. מרלא שכיח שישכח להכי קילא. דברה"ד אפילו הפסיק לילה מהור לגמרי. ובשכחו ברה"י של ע"ה. דוקא בעבר שעה לילה טמא טומאת ערב ולא טומאת ז'. ובחוי למדרס. מטמא במשא. ובאבד כלי בבית חבר. אפילו עבר לילה מהור. שביטו בחוקת ברוק. אולם כשטה בגד ברה"ד. אין תושבין למדרס או לטומאת מגע. ובשטחן ברה"י של ע"ה. או דוקא בשומרון חבר אפילו רק מגבה. אין תושבין למגע ע"ה. אבל דניחוש למדרס. אפילו כלי שומר מהורין. מדאין דרך לדרוס על בגדים הששוחין. ובגפלו בדיור לרשות ע"ה. ונעלמו מעיני החבר רגע. ממאין טומאת ז'. ואפילו נפל דליו לבור ע"ה. אף שאי אפשר שנגע לו הע"ה תוך הבור. אפ"ה טמא טומאת ז'. דלא פליג רבנן:

משנה ד הניח ביתו נעול ומצאו פתוח. ואין חסר כלום מכלי הבית. הכל טהור. וכ"ש כשהניח נעול או פתוח ומצאו כנו שהניחו:

משנה ה אפילו אשת ע"ה שרגילה בטומאה ונכנסה לבית חבר שלא ברשות. אפילו לעשות מוכה להחבר להוציא לו משם דבר. ואפילו להוציא משם בע"ה. שאפשר לה להתנגל שהתעכבה מרלא רצה לצאת. אפ"ה הכל טהור.

מדאעפ"כ יראה להתעכב ולמשמש. מדיחשוהו בכ"ך?

משנה ו מאכל אדם שנשמה. אינו נשחר עד שיפסול מלאכול לכלב [אבל משקין שצנעמא אינן נשחרין לעולם רק בהשקה. רמב"ם פ"ב מאוכלין הכ"א. וג"ל ראה ספרה פ"ט מ"ה וע"ש]. ודבר שאינו מיוחד למאכל אדם. אפילו חי ראוי לאדם מקורס אין מקבל טומאה עד שייחורנו לאדם. כגון גזול שראוי לאדם. ובפל לויין ומת. ובמאס מלאכול לאדם. והעלתו לאכילתו לכנעני. מקבל טומאת אוכלין. אפי' בעיר שיש שם המון האוכלים אותו. ורק בהעלתו שם למאכל כלב טהור. ובלא נמאס דוקא בכ"ך שיש שם המון האוכלים גם הנמאס. מקבל טומאת אוכלין אפילו לא חישוב עליו. דשם מסתמא לאכילה קאי. חשבו עליו חרש שוטה וקפן לאכילת כנעני מחשבתם לאו כלום הוא. אם לא עשו מעשה בהרי מחשבה התינו שהעלה על דעת כך:

משנה ז כלי שנשמה ממשקין. אם נשמה תוכו כולו טמא. אף שכל טומאת משקין לכלי מדרס הוא. לפיכך בכל מקום שיגע בו תרומה. נעשה שלישי. אבל בנשמה אחריו במשקה. דחובו טהור. ממאין האחרונים רק למשקה. אבל אפילו של חלוין נעשו ראשון. אבל מאכל תרומה שנגע שם טהור:

משנה ח עריבה שעומדת בשפוע. וכל שוליה מוכנה טהור במשקין. ומונחין בתוכה ג' חתיכות או יותר בצק טמא. ואין כביצה רק בג' מהן יחד. המשקין והעריבה טהורין. דהעריבה אין מקבלת טומאת אוכלין רק במשקין. והרי משקין הללו מדהן בקפסרוס אינן חיבור. וא"כ לא נגעו משקין שתחת כל א' מהחתיכות רק בפרות מוכביצה. שאינו טמא לאחרים. אבל כיש בכ' חתיכות כביצה. והן נוגעות זו בזו. הרי המופת משקין שכנגד תחת מקום נגיעתן זה בזה. שבה לאף שיד קפסרוס בקטנות. המפה ההיא נוגעת בכביצה אוכלין טמאין. נשמאת וטימאה העריבה. אולם כשהעריבה השפוחה במשקין. שוליה עומדין שוין. הרי המשקין שבה כולן מחוברין. ולהכי אפילו הכביצה בצק טמא שבתוכה הוא כולו פירודין דקין. ומונחין רחוקים זה מזה. המשקה מצרפן ונשמה המשקין והעריבה.

משנה ט קלוח משקה. בין שמקלח באויר או ע"ג שום דבר מלמעלה למטה או משקה מופח שלא על מנת להפסיק. אינו חיבור לטהרה. כגון להצטרף הקלוח למקוה החסרה ממ' סאה. או אפילו מקל שפוח מים טמאין. ונגע בקצהו במקוה. והן נוגעות זו בזו. הרי המופת משקין בהשקה [וכשחזרו המים נגעו בכלי טהור טימאורו]. וגם אינן חיבור לטומאה. כגון רביעית דם ממת שמקלח בשפוע. והאחיל על מקצתו. אין מצטרף וטהור. או בשפך משקין מהורין מכלי אל כלי. ונגע טמא באמצע הקלוח. הרי למעלה ולמטה ממקום הנגיעה טהור. אבל משקין שעומדין מכוסין. או אפילו נפרדין ומחברין יחד ע"י מקום מופח על מנת להפסיק. הרי אלו מצטרפין לטומאה ולהשרה:

תוספות יום טוב מהרות זיתים פרק ט' עובדיה מברטנורא ציונים

פרק ט א אבל לא זיעת הקופה. פי' הר"ב דקופה חינה מחזקת המשקים וכו' מסיים הר"ש אלא א"כ זפותה. כדאשכחן בפ"ק דשבת [דף י"ז] גזירה שמה יבלרטו בקופות מווספות פ"כ. ותמיהני דהא מה"ט גזרו בענבים כדפי' הר"ב סס במשנה י"ח דכר.

אבל על המסיקה לא גזרו. וכמ"ס ג"כ הר"ב במשנה ב' פרק דלקמן. ואי חיחא דזופותה זיעתו זיעה. לגזרו נמי אף במסיקה. והתם שמאי גזר והלל שתק כדפי' הר"ב לקמן משנה ד'. והתוס' מחלקים סס. אבל לא יתכן לפי' הר"ב והר"ש דהכא. והרמב"ם מפרש שאם הישו צשעת קבילה והיינו צמעטן הוכשרו. אבל כשהיינו בקופה

פרק ט א זיתים מאימתי מקבלין טומאה. להיות מוכשרים צמטן היולא מהן: זיעת המעטן. כלי קטנותים זו את הזיתים. וכן נכמרות שם כדי שיהיו ראויים להוליא שמן. לשין עטינו מלחו חלב [איוב כ"א כ"ד]: אבל לא זיעת הקופה. דקופה חינה מחזקת המשקין. והמשקה היולא מהן הולך לאצוד. ולא ניחא ליה. ואין ממשור הרעיס לקבל טומאה אלא משקה דניחא ליה. דכתיב (ויקרא י"ח) וכי יוסף מים על זרע. כתיב יקן

פרק ט א זיתים מאימתי מקבלין טומאה? משויעו זיעת המעטן ב'. אבל לא זיעת הקופה. כדברי ב"ש. רש"א

מלאכת שלמה מחזקת המשקים עכ"ל רעו"ל. אמר המלקט כיון שאינה מווספת ולא גזרו שמה יבלרטו בקופות מווספות אלא בכבירה אבל לא במסיקה. הרא"ש ו"ל:

פ"ט א זיתים מאימתי וכו'. משילה פרק השליח דף כ"א וכתבתיו סס סימן ב'. ועיין בירושלמי פ' שני דדמאי דף כ"ה ע"ב: משויעו. ס"א משויעו כיו"ד: אבל לא זיעת הקופה. דקופה חינה

פ"ט א זיתים מאימתי מקבלין טומאה. פי' הר"ב להיות מוכשרין צמטן היולא מהן וכ"כ הר"ש והרא"ש. ולאו דוקא דכולה מתני'

פ"ט א זיתים מאימתי מקבלין טומאה. פי' הר"ב להיות מוכשרין צמטן היולא מהן וכ"כ הר"ש והרא"ש. ולאו דוקא דכולה מתני' מלאכת

שחטב... מ"י... ע"כ...
נכר... מ"י... ע"כ...
המחולל... מ"י... ע"כ...
ללות... מ"י... ע"כ...

תוספות הרשנים

ב בהר"ב ד"ח גמר
מליקת כו' ולהוסיף
על אלו. ואם הפדים הכי
אלו מוכספים (מכ"ס ע"ז)
מהע"א הלכה מ' כ"ט
(תוספתא):

אליהו רבה

ב אבל עתיד ליקח.
כיון שחזר ליקח לא
יחול ליה כגון משקין
היוצאין ממנו כלל שצריך
להשתין עד שיתרכבו גם
היחידים שחזר ליקח ויחזר
כך יתקבלו אותן ספירות
שיתרכבו יותר מדאי הלבך
לא יחול ליה כלל כהמשקין
שיוצא מהן ולא הוכשרו:
אבל עתיד ללות.
גכ"י. ולגון הלוואה כמה
שצ"ח מחזיר בעין והיחידים
ג"כ אין מחזירין בעין:

תוספות רע"ק

א תוי"ש ס"ד"א אבל
לא זיעה. ל"ק והא
מיד. [בב] אין זה
מספיק דמ"ט ישר
קושיית תוס' דשבת
לשעמא דאיתא שם
שמו יבצרנו בקופות
מוזופות:

משנה אחרונה

מלאכתן כולו עממיהו
דלו יחול ל' ביועה
היוצא מהן וכ"כ הר"ב
לקמן:

ר"ש אומר שיעור
זיעה. מה
שפסק בדברי ר"ש בין
ב"ס לב"ה. דר"ש
לפרושי מילתא דב"ס
אמי דהא ר"ש גופיה
ס"ל דמוחל אינו מכשיר
כלל במעטן אלא כבוד
כדלקמן מ"ג והו'
שכתב הר"ב בדר"ש
דהמוחל אינו משקה
שאינו חשוב שחן. היינו
לכפרת ר"ש כדלקמן
מ"ג. אבל לכולו תנאי
המוחל כשחן וגראה
דר"ש דמפרש שיעור
זיעה שלשה ימים היינו
דלו הוי גמר מלאכה
לכ"ה וכן לב"ה
משיחבנו דל"ד דו'

בקופה בשעת התשואה אין זה הכשר. ע"כ. ולטעמא דכתב
הר"ב צ"ל לקמן משנה ב' למה לא גזרו על המוסקה ל"ק
ולא מידי [בב]: * [שיעור זיעה ג' יום. כתב הר"ב
דמשקה היוצא כו' ואינו מכשיר כו' אלא ז' משקין כו' דחנין
להו כמ"ד פ"ו. דמכשירין. וק"ס כתב
הר"ב טעמן]:

רבן גמליאל אומר משתגמר

מלאכתן. עמ"ס כמ"ד ד"ה
נמלא: ב נפלו עליהן משקין
טמאים אין טומא אלא מקום מגען.
פי' הר"ב אין מוכשר כו' פ"א נפלו
כו' משקים טמאים כו'. מלכותו זה
שכשני הפירושים נראה דל"ג ליה
כהדיא במתני' טמאין. וע' עוד
במשנה דלקמן. וא"ת לפי' הראשון
היאך מפ' טמא מוכשר. כבר כתב
הרמב"ם בפ"ו מ"ד פ"ק דמכשירין.
הוא (ר"ל מס' מכשירין) טמא.
כטבור

וה"ל הרבה אומרים במשנה הזאת (ר"ל מס' מכשירין) טמא.
כטבור
אין טמא אלא מקום מגען. אין טמא אלא מקום מגען. אין
טמא אלא מקום מגען. אין טמא אלא מקום מגען. אין טמא אלא מקום מגען.
המים היוצאים מן הזיתים קודם שנגמרה מלאכתן. אין
מקבלין טומאה. ומפני מה טהור המוחל היוצא מן הזיתים עד
שלא

מלאכת שלמה
בפ"ו רע"ז פי' אחר נפלו וכו'. אחר המלקט הוא פי' הרמב"ם ז"ל.
והפי' הראשון הוא להר"ם והרא"ש ז"ל:
עוד בפירושו ז"ל המוחל היוצא מן הזיתים קודם שנגמרה מלאכתן אין
לסם דין משקה. אחר המלקט ובסמוך פליגי אליבא דת"ק במוחל
היוצא לאחר גמר מלאכה וכמו שפי' רע"ז:

המוחל

אין וקרין יומן. יומן דומיא דיומן. מה ימן דניחא ליה אף
יומן דניחא ליה: שיעור זיעה ג' ימים. דמשקה היוצא טוך ג'
אינו חשוב שחן אלא מוחל בעלמא ואינו
לקבל טומאה אלא ז' משקין בלבד.
חלב טל דס: משיחחברו שלשה
זה לזה. דרך הזיתים מתחברים זה
לזה כששהו במעטן: משתגמר
מלאכתן. מלאכת הכנסתן. דכל
זמן שדעתו להביא עוד זיתים ממקום
אחר להוסיף על אלו. אין הזיעה
מכשירתן משום דלא ניחא ליה.
ומשתגמר מלאכתו אפילו בן יומו
מכשיר. והלכה כר"ג שחכמים אומרים
כדבריו: ב גמר מלמסוק. מללקוט
זיתיו. אבל עתיד ליקח. לקנות
זיתים מן הסוק ולהוסיף על אלו:
גמר מליקח. שאין בדעתו לקנות עוד
זיתים. אבל רובה ללוות זיתים מאחרים ולהוסיף על אלו:
אירעו אבל או משתה. ולפיכך לא הוסיף עליהן. אבל דעתו
להוסיף כשיעבור האכל: שהורין. לפי שלא הוכשרו. כר"ג דאמר משתגמר מלאכתן:
מוכשר אלא מקום נפילת המשקה. פירושו אחר נפלו על הזיתים הללו שלא נגמרה מלאכתן משקין טמאין. לא נטמא מהן אלא
הזיתים שנגעו בכן המשקין טמאים בלבד: המוחל היוצא מהן. המים היוצאים מן הזיתים קודם שנגמרה מלאכתן. אין
להן דין משקין. ואין מכשירים את האוכלים וכן עלמן אין מקבלין טומאה. ומפני מה טהור המוחל היוצא מן הזיתים עד
שלא

מה ימן דניחא ליה אף יומן דניחא ליה: שיעור זיעה ג' ימים. דמשקה היוצא טוך ג'
אינו חשוב שחן אלא מוחל בעלמא ואינו לקבל טומאה אלא ז' משקין בלבד.
חלב טל דס: משיחחברו שלשה זה לזה. דרך הזיתים מתחברים זה לזה כששהו במעטן: משתגמר מלאכתן. מלאכת הכנסתן. דכל זמן שדעתו להביא עוד זיתים ממקום אחר להוסיף על אלו. אין הזיעה מכשירתן משום דלא ניחא ליה. ומשתגמר מלאכתו אפילו בן יומו מכשיר. והלכה כר"ג שחכמים אומרים כדבריו: ב גמר מלמסוק. מללקוט זיתיו. אבל עתיד ליקח. לקנות זיתים מן הסוק ולהוסיף על אלו: גמר מליקח. שאין בדעתו לקנות עוד זיתים. אבל רובה ללוות זיתים מאחרים ולהוסיף על אלו: אירעו אבל או משתה. ולפיכך לא הוסיף עליהן. אבל דעתו להוסיף כשיעבור האכל: שהורין. לפי שלא הוכשרו. כר"ג דאמר משתגמר מלאכתן: מוכשר אלא מקום נפילת המשקה. פירושו אחר נפלו על הזיתים הללו שלא נגמרה מלאכתן משקין טמאין. לא נטמא מהן אלא הזיתים שנגעו בכן המשקין טמאים בלבד: המוחל היוצא מהן. המים היוצאים מן הזיתים קודם שנגמרה מלאכתן. אין להן דין משקין. ואין מכשירים את האוכלים וכן עלמן אין מקבלין טומאה. ומפני מה טהור המוחל היוצא מן הזיתים עד שלא

מלאכת שלמה
בה"א משיחחברו שלשה זה לזה. חלקו על ז"ש שאמרו זיעת המעטן
מכשירתם ואמרו ז"ש שאין זיעת המעטן מכשרת אלא אם
התחילו להתחר עד שיעלו שלשה זיתים מדובקות זו בזו מהרמב"ם ז"ל:
ב גמר מליקח אבל עתיד ללות. ס"א אבל עתיד למסוק וגראה
שהגירסא הראשונה יותר נכונה:

תפארת ישראל

והלך לאיבוד. ולפיכך לא ניחא ליה ואינו מכשיר. דהתורה
אמרה שכתב כי ימן מים על זרע. וקרין כי וימן. דהיינו
כי וימן דומיא דכי ימן. דניחא ליה [גמיה]: ד) דהמחולל
היוצא קודם יום הג' לא מוקרי שחן. והרי רק ז' משקין
מכשירין. דס. מים. טל. יין. שמן. חלב. דשם דבורים
[ופי' דם שיש חר]. א"ל משום דכל קודם יום ג' לא תתרכך
עדיין הזית במקלף ולחסי חן בהמחולל היוצא מקלף לחלוות
שחן [ומתוך כזה קובי' הו"ע מועת הקופס]: ה) שנתרכבו כל כך
עד שתדבקו יחד במחולל היוצא. ואז מעורב כבר קלף שחן
בהמחולל: ו) כשאין דעתו להוסיף זיתים במעטן אז מכשיר
מוחל היוצא מיד. דכשדעתו להוסיף שם זיתים לא ניחא
שיתרכבו אלו ויזעו. דעד שזיעו גם האחרונים שיוסיף.
יתרכבו אלו יותר מדאי ויתקלקלו ע"ז. ולב"ה אע"ג שדעתו
להוסיף. הרי תיכף כשזעו הוכשרו. מדמתי' בהזיעה ול"ב
[כך נראה מפי' הר"ם. אולם מהרמב"ם [פי"ח מחלוין ה"ז] נראה דה"ל בין
כ"ס ומכיים הוא כהמח. דלכ"ה ל"ק שיראש עליהן היטה. ולחכמים כיון

הוא גמר מלאכה ור"ג ס"ל כשאין דעתו להוסיף. וכולו חן דגמר מלאכה בעינן וכן מוכח לקמן מ"ז: משתגמר מלאכתן. פי' הרב דקודם לכן לא ניחא ליה
ביועה וכו' ומשמע שאחר הגמר מוכשירין ביועה ומייהו אע"פ שאין נראה טימא מהן חזקתן טימא וכ"כ הרמב"ם בחבורו שחזקתן שהוכשרו במחולל שלהן ובהדיא כתב שם
אח"כ משתגמר מלאכתן אע"פ שלא נפלו עליהן משקין ולא יצאו מהן משקין הוכשרו. והענין דניחא ליה ביועה כדי שיתרכבו ויהיו נוחין בדריכתן להוסיף שחן. אבל
זתים שדעתו לכבוס או למוכרן בבוק שאין דעתו לשחן אין המוחל מכשירן וכ"כ הרמב"ם בחבורו וכו' ממתי' פ"ד עדיות מ"ג בהכתיב זתים נתולגלים ולקמן מ"ה: ואי
ב נפלו עליהן משקין טמאין אין טמא וכו' כך גירסת הספרים. ומפי' הרב נראה דל"ג טמאים אלא משקין טמאין ומפרש: דלי במשקין טמאין מייירי לעיני הכשר. ואי
בטמאים לעיני טומאה. ולפי' נראה כגירסת הספרים דאפילו לעיני הכשר ע"כ בטמאים איירי דנפלו טמא קמתי דמשמע שלא ככוונה ואלו אין מכשירין דלרזין
בעינן. אבל עמאין מכשירין אף שלא לרזין ברש מס' מכשירין:

אין טמא אלא מקום מגעו. הכא לא מפליגי בין שהזית פרודים וכן שמוחברין ומדוכקין ועשו גוש אחד דאע"ג דגוש אי חבור בזתים כמו נשיכה באוכלין כדלעיל
פי"ג מ"ב ובפרקין מ"ה ומ"ט וה"ל למייר דבגוש נעמח מקחונו נעמח כולו. נראה דכאן אין חילוק כיון שטעמו גוש ע"י המוחל שמתבשרה וכיון דמוחל קודם שנגמרה מלאכתן
לג

יולך לו... מ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה

הלופי נרסאות

ד' לעני כ"כ... פ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה

תוספות חדשים

ד' ת"ש ד"ה... פ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה

אליהו רבח

ד' ישייר... פ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה

חדושי פהרי"ח

ד' ת"ש ד"ה... פ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה

משנה אחרונה

מה"ל... פ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה
ה' המנחה... מ"ה פ"ה

פ"ג דמגינה דף כ"ה: לעני הכן. פי' הר"ב דתרומה מועטת כו' חין רגילים לתת אותה אלא לכהן עני. משום דלמשה בהם כתיב. ואין זה דרך גדולה לעשיר. ומ"מ קשיא אמאי מהמנין ליה. ובתוס' דמגינה כתבו להגורס לעני כהן שבשם הוא בידו. ע"כ. והרמב"ם כתב וז"ל אם נשלם שעת הגתות ונשאר לאדם שארית מן הזיתים אינו ראוי לסוחטן ולהוציא מן תרומה שמו. לפי שאינו נאמן על טהרתו ולא (תלקח) ממנו כמו

שנצטאר בחגיגה. ואמנם יכול מן התרומה בעודם זיתים (וישנה) לכהן. ואמרו לעני הכהן ולא אמר לכהן לפי שברוב (שהזיתים) ינתנו לעני למעוטם. ושמן הזית ינתן אפילו לעשיר. ע"כ. והכי מסתברא דמייירי במפרשים מן הזיתים נדהקן

כדי שפירש ממנה תרומה ומעשר בהרהר [וינתנה לעני הכהן. שהכהן] עלתו ויראה שגמר עתה את זיתיו. שאם לא ינתנה לעני הכהן. הוא אינו נאמן לומר שמרן בטהרה כיון שעבר זמן הגתות והבדים. ואות ספרים דגרסי לעני הכהן. משום דתרומה מועטת כו' שמפרשה לאחר הגתות והבדים. חין רגילין לתת אותה אלא לכהן עני. מש"ס הני כהן עני. וה"ה דמזי לתת אותה לכהן עשיר: יולך לו את המפתח מיד. וממהנין ליה במאי דאמר שעתה גמר זיתיו: רש"א מעת לעת. של גמר לקיטת הזיתים. אם הביא לו את המפתח מהמנין ליה. והלכה כר' יהודה. ובתוספתא (פ"י) משמע דמיד דקאמר ר"י. היינו כל אותו היום: ה' המניח זיתים בכופש. גרסי' והוא כל גדול שמניחים

מלאכת עוד כפירושו של ר"ע ז"ל וינתנה לעני הכהן. אמר המלקט כן הוא גירסת הערוך. ועיין בתוס' שם פ' חומר בקדש: עוד כפירושו ז"ל אלא לכהן עני. אמר המלקט כי כהן עשיר לא יסתכל בדריכות למיעוטם. ור' יהודה אומר יולך מפתח לכהן ויבא הכהן שם בשעת הדריכה ויקח תרומת שמו. ור"ס פיר אף בתוך מעת לעת. והוא גירסת הרמב"ם ז"ל ופירושו. ובתוספתא קאמר ר' מאיר יולך לו את המפתח כלומר תיכף ומיד ותרי תנאי אליבא דר"מ. וביד פ"א דהלכות מטמאי מאכל ומשכ סימן ג' ושם כתוב כך וז"ל עט הארץ שפל בית כדו או גתו בשעה שגמרו הפס לדרוך והולך את

שלמה המפתח מיד לכהן אש"פ ששה כמה ימים אחר שעברו הגתות הרי הכהן בא ופותח בפניו ומטבילו ודורך וטול תרומה בטהרה ואם לא עשה כן לא יטול תרומה מש"ה אלא זיתים וענבים שאינם מוכשרים שאינם מקבלין טומאה. ע"כ: ה' המניח זיתים בכופש. הר"ם והרא"ש ז"ל גרסי בבא דהמניח זיתיו כגן לגרסם קודם בבא דהמניח זיתים בכופש. ובתוספתא תניא ר"ס בן יהודה אומר משום ר"ס לא נחלקו ב"ס וז"ה על המניח זיתים בכופש שימתונו שימלחם שאינם מוכשרים על מה נחלקו על שהיו נוהגין להכתש בשפ"ל אינם מוכשרין ובה"א מוכשרים: כפי'

תפארת ישראל יבין

פ"ט (א) כך פירשתי פ"ד הר"ם והרא"ש והר"ב. אמנם מתקאמר דכרי ר"מ. ר' יהודה אומר וכו' משמע עפי דפליגי. ור"מ ט"ל דמי בשמפריש לעני הכהן הזיתים שלא הוכשרו. ואין לר"ך למסור להכהן כלל את המפתח. דמשפרישה בטהרה מזהר זכיר הע"ה מליגע בהזיתים שבקופה עד שיבוא הכהן ויכבשם בטהרה ויפרישם התרומה. ולר"י ור"ס אע"ג שידוע הע"ה שהקופה היא לתרומה ולא יהיה לו חלק בה. אש"ה כל עוד שלא נתנה לכהן עדיין לתרומה שחשב כשלו ותישגיג למשמעו בהן ולפיכך לר"ך למסור המפתח להכהן: (ב) אמנם מדחזיר תנא קופה. ולא קאמר בקיור ובמפרשים יפריש תרומתו זיתים. משמע לכאורה עפי כר"ס דלאו בהפרשת תרומה מיירי. ואין להקשות בין ל"ס ובין להרמב"ם הרי יפריש התרומה שלא כדין ולהר"ם הרי ע"כ לכסוף יעטרך הכהן להפריש מהשמן העהור שבקופה על השמן הטמא שבבית הבד. והרי אין מפרשין מהטמא על הטמא (כתרומות פ"ב מ"א) וגם להרמב"ם קשה הרי אינו ראוי להפריש תרומה מדבר שלא נגמר מלאכתו על דבר שלא נגמר מלאכתו [כספ"א דתרומות]. וז"ל להר"ם הא דלחין מפרשין מהטמא על הטמא היינו רק בדים לו עבל טמא ועבל טמא אינו ראוי להפריש מזה על זה. מדמני להפריש מכל א' על עלמו משא"כ הכא שכל בית הבד עמא. ואם יפריש מהקופה והבד מכל אחד על עלמו יספיד הכהן הרבה. וגם יס' ע"ה רבים שדורכין וזיתיהן בטומאה להכי כל שעת הדחק כדיעבד דמי [כ"ד ז"ה רבינו ע"ז סק"ב] ובהו יתישב גמי להרמב"ם. דמדאי אפשר באופן אחר מותר. ואש"ה שהיה אפשר לעשות כהר"ם ויפריש מדבר שנגמרה מלאכתו עכ"פ משום דגם אז לא היה כדינו. דהרי יפריש

ספרים ישייר קופה אחת מאותן שרואה להוסיף למעטן ולא ינתנה במעטן אלא לעני הכהן ומלאכתן לעני הכהן ואז יוכל הכהן לטעול הגת או ליתן בו חותם עד שעת הדריכה והכל טמא:

ר"י אומר יולך את המפתח מיד. והא דתנן בחגיגה עבר זמן ויחזיקו וכל העולם והלכך זה שכבר נגמר אינו נאמן. אבל הכא עבר זמן לאהרית וזה אומר עד עתה כדאמר התם הא כחריפי הא כפלי וכיון דלדריכה הוי השתא זמן הגתות שעשו לטהר את כליו נאמן יותר למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: ר"ש אומר מעל"ע. וה"ל כיון דקופה זו על זיתים מצי איריא מעל"ע הא איהו ס"ל לשל מוהל הוואל מן הזיתים אינו מכשיר ואפילו אחר כמה ימים אין כאן טומאה. וז"ל דנ"ח אס' ידוע שהוכשרו במסקה נאמן עד מעל"ע לומר לא נעמאו:

ה' המניח זיתים בכופש. הך בבא דרישא פיעיא הוא כיון שעמתי שהיו נוהגין לכתוש הרי הם כותשים במעטן אלא שאם יש לו הרבה נותנים במעטן. ודבר מועט נותן ראשון לציון ד' הנובר את יתאי ונתנה לפני הכהן: ר' יהודה וישייר קופה אחת וינתנה לעני הכהן.

היו"ט מוכשרין מ"ה ע"ס
הפוצע פ"ה ע"ס ס"ד ע"ה

תוספות חדשים

ה במשנה ט"מאן .
שפיעתן הוא גמר
מלאכתו (הרמב"ם פ"ז
מה"טא הל' י"ד) אבל אם
פגען לסופתן כמלת או
לידע אם יש בו שמן
וכיטו למסק אין מוכשרים
(ע"ס)

חידושי מהרי"ח

ה"ת"ש ד"ה הפוצע זיתים
של תרומה הרמב"ם
שה"ש ע"ל ג"כ נראה
שהרמב"ם סובר שאין
עליהם משקין היום רק
שכבר הוכשרו א"כ ע"כ
צ"ל של תרומה משום
דחולין אין סתם ידים
שהם שניות מטמאין את
החולין . ואף שלפני
הרמב"ם ה"ו צ"ל פוסלת
רק אמר ממאה דחייבו
שעושין ד' בקדש אבל
לפ"י הרע"ב והם מרברי
הר"ש שיש משקין
עליהם או אפילו של
דחולין המייקין שנשנה
תהלה נ' שו' החולין שני
ולא היה ל' ר"ב הוי"ט
לכתוב רק אבל הרמב"ם
כו' :

משנה אחרונה

בכותש ולא תני לה לא
מס' דכתי מיתני
בס"פא שימתונו שומלח'
ב"ש אומרים מוכשרין
פ"י הרב ד"ש
סכרי כבר נגמרה
מלאכתו וצ"ה סכרי לא
נגמרה ע"כ ומהו ראי'
להא דפ"י הר"ם
דכולו דתני לה
אולי בתר גמר מלאכה
אלא דל"ש משוישו
הוי גמר ולכ"ה
משימתו ור"ג כשאין
דעתו להסיף וכן מופת
לקמן מ"ו . ומ"ט
חוי"ט ש מד כ"ר
הרמב"ם כ"ר א' ה

מדתן ושייר קופה . ואין הקופה מחוקת שמן . כדפירש
הר"ב בר"ם פירקין . והייט נמי דפירש הר"ב בדרש"א מעל"ע
של גמר לקיטת הזיתים . דמידי איריא חלא בזיתים ולא בשמן .
ובד"ר נמי מפרש הרמב"ם דיוליך לו המפתח מיד . ויבא הכהן
ויסחטם נגדו . ויקח ממנו תרומת
שמן בטמאה :

ה שימתונו . פ"י הר"ב
שיתרככו .
ועיין בפירושו למשנה ב' פרק ו'
דמכשירין : **מוכשרין .** לשון
הר"ב במוהל . וכן לשון
משנה ו' פ"ד דעריות . וכבר כתבתי
שם שיש להגיה במוהל ב"ח"ט : **וב"ה** אומרים אין מוכשרין . פ"י הר"ב דלא
ותמיהו דהא בר"ם פירקין תני ב"ה א"ל משימתונו שלשה זה לזה והיינו קודם שתגמר מלאכתו . וכן מצאנו בהדיא בדברי
הרמב"ם פ"ה מה"טא (הלכה י"ג) . וראינו שכתב שם במשנתנו (זאת) שאין מוכשרים שהרי דעתו עליהם לכבשן . ויחא
השחל לפי הר"ב והר"ם במשנה דלקמן דלמלח דבנג אינו מעבד ההכשר . ומ"מ נ"ל לומר דר"ג דלעיל אינו חולק על ב"ה .
אלא תרי תנאי הן אליבא דב"ה . דהייט ת"ק ור"ג . והשחל יחא הך דהכא דר"ג אליבא דב"ה הלל אמרה . וכן מוכח נמי
במשנתין ז' : **הפוצע** זיתים . של תרומה . הרמב"ם ע"ס :

ה שימתונו . פ"י הר"ב
שיתרככו .
ועיין בפירושו למשנה ב' פרק ו'
דמכשירין : **מוכשרין .** לשון
הר"ב במוהל . וכן לשון
משנה ו' פ"ד דעריות . וכבר כתבתי
שם שיש להגיה במוהל ב"ח"ט : **וב"ה** אומרים אין מוכשרין . פ"י הר"ב דלא
ותמיהו דהא בר"ם פירקין תני ב"ה א"ל משימתונו שלשה זה לזה והיינו קודם שתגמר מלאכתו . וכן מצאנו בהדיא בדברי
הרמב"ם פ"ה מה"טא (הלכה י"ג) . וראינו שכתב שם במשנתנו (זאת) שאין מוכשרים שהרי דעתו עליהם לכבשן . ויחא
השחל לפי הר"ב והר"ם במשנה דלקמן דלמלח דבנג אינו מעבד ההכשר . ומ"מ נ"ל לומר דר"ג דלעיל אינו חולק על ב"ה .
אלא תרי תנאי הן אליבא דב"ה . דהייט ת"ק ור"ג . והשחל יחא הך דהכא דר"ג אליבא דב"ה הלל אמרה . וכן מוכח נמי
במשנתין ז' : **הפוצע** זיתים . של תרומה . הרמב"ם ע"ס :

מלאכת שלמה
הגירסא שימתונו צ"ד : ו' המניח זיתים . כך מלאחי מונה :
וכי' פ"ה דהלכות עומתת אוכלין סימן י"ג . ואני רואה שם

לגנרן

שמניחים בו זיתים לכמור : שימתונו . שיתרככו ותהיה צדן
לחלומות . ויש ספרים שגורסים בכותש שמניחים אותם
במכתשת ימים רבים . כדי שיעשו רפים ורכים והיו נוהין
לכתשם : דרי אלו מוכשרים . במוהל היואל מהן . שכבר
נגמרה מלאכתן : בה"א אין
מוכשרים . ללא נגמרה מלאכתן
עדיין : הפוצע זיתים . ממעכן
צידים מסוככות : שימאן . ידיים
מסוככות פוסלות את התרומה .
וכל הפוסל את התרומה מטמא
משקין להיות תמלה והן מוכשרים
בפליעחו

פ"י הר"ב דלא נגמרה מלאכתו עדיין . וכ"כ הרמב"ם .
וכן מצאנו בהדיא בדברי
הרמב"ם פ"ה מה"טא (הלכה י"ג) . וראינו שכתב שם במשנתנו (זאת) שאין מוכשרים שהרי דעתו עליהם לכבשן . ויחא
השחל לפי הר"ב והר"ם במשנה דלקמן דלמלח דבנג אינו מעבד ההכשר . ומ"מ נ"ל לומר דר"ג דלעיל אינו חולק על ב"ה .
אלא תרי תנאי הן אליבא דב"ה . דהייט ת"ק ור"ג . והשחל יחא הך דהכא דר"ג אליבא דב"ה הלל אמרה . וכן מוכח נמי
במשנתין ז' : **הפוצע** זיתים . של תרומה . הרמב"ם ע"ס :

מלאכת שלמה
הגירסא שימתונו צ"ד : ו' המניח זיתים . כך מלאחי מונה :
וכי' פ"ה דהלכות עומתת אוכלין סימן י"ג . ואני רואה שם

יבין תפארת ישראל בועז

יפירש מטעמה על העמאה . להכי עדיף שפי שפירש תרומתו זיתים .
ויקחם הכהן לביתו בטמאה . ואין להקשות מה בין להר"ם ובין
להרמב"ם . מה הושלו חכמים בחקנתן שיקח מהקופה התרומה ותרומת
משער בטמאה . עכ"פ אכתי איכא חשש בהמספר שני שישאר ביד פ"ה .
י"ל כיון שהמספר שני של הע"ה הוא . לשמנו עטרנו דהרי הוא מחזיק
את עצמו לטעור גמור :

(ג) וב"ל דאזלו לטעמייהו דלניגי כה"ג במכשירין פ"ד מה"ה דחוי"ק
ועי' בשבת קמ"ה א' דמשמע כפירושנו זה ועי' הר"ם ב"ן .
אמנם הר"ב כתב דלהכי לכו"ה אין מוכשרין מדלא נגמר מלאכתו .
ר"ל אף דגם בדבר שלא נגמר מלאכתו שייך שיכשר (כערוקין פ"ג מ"ח
ותרומות פ"ט מ"ן) . היינו בשיוכשרו בה' מו' משקין . אבל הכא ה"ק
דמדלא נגמר מלאכתו אין המוהל היואל מהן חשיב משקה להכשרין והכא
אף שהכיוון שיתרככו ויתלחלו . עכ"פ כיון שרואה לכבשן א"כ כמלת
עדיין לא נגמרה מלאכתו . רק דקשה לי כיבשה מאן דכר שמה ורק
מנינו עובל א' ח' כמלה וחובל (משערות פ"ד מ"ג) וח"כ ספיר נגמרה
מלאכתו וגם רבינו תוי"ט נתקשה בפ"י הר"ב :

יבין מכתשת גדול . וי"ג כופש . והוא של שנקצו לרים מאד .
וצנו בזה או בזה . אין המשקה שיואל מהזיתים שכתבו הולך
לאיבוד : כד' לשון רעיונות הוא . ור"ל שהתכוון ליתקן ככלי זה
כדי שיתלחלו רק קלת . דמשום שהכלי זה קטן . ומניח בו
רק זיתים מועטין . אין מזהינן בתוכו כל כך הרבה כבמעין .
ורק מתלחלים קלת : כה' חט"ג שהלחלו רק מועט הוא .
וקמ"ל הך צבא לאשמעינן דדוקא צמעתן לעיל מתקין בין
שדעתו להוסיף עליהן או לא . דבצדעתו להוסיף לא יניח ליה
ביניה . אבל ככלי קטן כזה ודאי אין דעתו להוסיף עליהן .
ומסתמא הוכשרו . ותו קמ"ל פלוגתא דב"ש וצ"ה בשהניחן שם
למלחם לאכילה . דרק ככלי קטן כזה רגיל להניח אותן מוכנין
לאכילתו : כו' ר"ל ואם התכוון שיתלחלו ויתרככו כדי שישאבו
המלח שיתן עליהם כשיחבלין : כז' דהרי יח"ל בלחלות היואל
כה' מדעכ"ס לא יח"ל בלחלות היואל מלד עלתו . שגי"ז ואלא
עמון . והרי הוא רואה לאכלן כמו שהן . ורק מלד אחר
יח"ל בלכלוך שיתרככו עי"ו . ולא מחשב יח"ל (ג) :
כט' ר"ל זיתים שלא הוכשרו . ופלטן בידיו ואלא מהן משקין .
עושה גם למשקה חולין שנוגע בהן לסיות תחלה : ל' דמדפלטן בידים . יח"ל במשקה היואל . וכעשה ראשון . וכל משקה
טמא

משימתו היונו קודם גמר מלאכה . ודאי כן הוא לפי מה שפסק כר"ג אבל אליבא דב"ה שיתחברו היו גמור . וגם מ"ש תוי"ט דר"ג אליבא דב"ה לעיל אמרה .
עדיין לא תיקן בזה הא דמפרש הרב טעמייהו דב"ש שכבר נגמרה והא ב"ש לית להו שיעורא שנגמרה לעיל ולמאי דפי' יחא . ומ"מ עדיין נריך ביחור במאי קמפלגי
ב"ש וב"ה דאין לפרש דמירי שכוונו בכותש אבל לא נתחברו ואודו ב"ש וצ"ה לטעמייהו דר"פ . דא"כ מאי קמ"ל הא היינו פלונתייהו לעיל ואמאי נקט כותש ושימלחם .
ורואה דב"ש סברי מה שדעתו שימתונו ויתרככו הוי גילוי דעתא דניחא ליה במוחל היואל לרכבן מהר וצ"ה סכרי קודם מליחה לא יניח ליה במוהל שמבעל כח
המלה . וכן משמע בפ"ד דעריות מ"ו גבי חביה זתים המגולגלים ב"ש אומרים ח"ל לנקב דלפילו מלאים מוחל אינם מוכשרין וב"ה אומרים נריך לנקב דאל"כ מוכשרין
במילא . וכמתני' דהכא איפכא שמתין להו . אלא הכא עמא דב"ש משום שחשב בהדיא שימתונו לרכבן וממילא ניחא ליה במוהל וצ"ה סכרי ליה במוהל אלא
שיתרככו מן האויר משמון . ומתני' פ"ו דמכשירין מ"ב המעלה את הקליעות לנג בשביל שימתונו אינם בכ"י אחתן כב"ה דהכא דהתם נמי לא יניח ליה בעל אלא כדי
שיתרככו מן האויר . אבל בהבית זתים המגולגלים שכבר נמלחו מדודו צ"ה דמוכשרין שכבר קבלו המלה ולא איכפת ליה אם יאל המוהל עליה והוי כניחה ליה כיון שידע
שמייל עליהן ונריך לנקב : הפוצע זתים בידים עמאות טמאן . מפ"י הרב משמע דידים מעמאין הנשקה ה'הות תהלה והמשקה מטמא הזתים וב"כ הר"ם
בהדיא . ולפ"ו מיירי בזתים של חולין דכל הפוסל תרומה מטמא אפילו משקה חולין והלכך מה שמסיים הרב דניחא ליה במשקה דעייף . לא הו' נריך ליה דלפילו לא
יניח ליה משקין עמאין מטמאין ומכשירין אפילו שלא לרנון כר"ם מ"ס מכשירין . אלא משום דאי לאו דניחא ליה אינו חשיב משקה כיון שלא ברטנו באו דמי לפני
זתים וענבים המנטיין בסוף מ"ס מכשירין . אבל הרמב"ם בחברו אסברה בנותים של תרומה . ונראה דלטעמיהו חזיל דס"ל ס"ה מהכא"ט דמשקה הבא מתחת ידים
אינו נעשה תהלה ואין עומאה בזתים אלו אלא מהמת ידים עלמן ולא משכחה לה אלא בתרומה דאין שני עמא חולין . ומ"מ ליבנה דמתני' משמע לא כמר ולא כמר
אלא דמירי בזתים של תרומה כהרמב"ם . ועומאת הזתים הוא מן המשקה כר"ב . דאי בחולין מיירי ועומאתן מתחת המשקה לא ה"ל למיתני סימאן אלא פלטן
דבחולין ליכא עומאה אלא עד שני . ואי בתרומה ועומאתן מהמת ידים עלמן ג"כ ה"ל למיתני פלטן . ובאמת שהרמב"ם העתיק פלטן . אבל הוא דלא כלסון המשנה :
בידים עמאות . ל"ע למה ליה למיתני בידים עמאות ולא ה"ל למיתני אלא השועש זתים הוכשרו וכ"ה בתוספתא וממילא ידעינן שאם נעשה בהן עומאה נטמאו . וי"ל
דדך

בפליטתו. לניחא ליה במשקה דטייף עליהו. שמחך קך הן מרבים טעם: ן לגרנן. לעשות מהן גרגרים. כלומר לעשות שכל גרגיר וגרגיר יתיבש בחמה ויתנגב: אפילו הן רום אמה. דכשתיבשו העליונות. התחתונות מויעות ומתלחלות במשקה. מ"מ האיל ודעמו שיתנגבו איין מוכשרים. ויש מפרשים לגרנן למחך בחמה כדי לסופתם במלח ולאכלן. ולפי שאין מתמקין כולם צבא אחת. משום הכי נקט לגרנן כלומר שיקח הגרגרים המתמקין ראשון ראשון ויאכלם. וגורסין אפילו הן רום אמה הרי אלו מוכשרים. כלומר אפילו שהן גבוהים אמה. דהשתא חותן התחתונות איין מתמקיות. הרי אלו מוכשרים במשקה היולא מהן. דניחא ליה שזיעו שם דחזי לאכילה טפי: שילקו. שיתמעכו ויתפלטו: ועתיד להעלותן לגג. אח"כ למחך שם בחמה: נתנן בנג שיפתחם. שיתבקעו הזיתים וימלחם: הרי אלו מוכשרים. שיתקן שומרה לנגו סוכה מקנים וקם שטושים צראש הגג לשבת שם לשמור: אינן מוכשרים. דלא ניחא ליה בזיעה שיואלת מהן: ן רצה ליטול ברהם בד א'. זיתים שלא נגמרה מלאכתן ולא הוכשרו כגון שהיה דעמו ליקח ולהסויף עליהן. כדחנן בריש פירקין

לגרנן. פי' הר"צ כדי לסופתם במלח. פי' לטובלם במלח. קך פירש"י בפ"ו דב"מ דף פ"ט. וצערך לגרנן פירוש לגלגלן: נתנן בנג שילקו או שיפתחם. והר"ב העתיק נתנן בנג שיפתחם וימלחם. וכך העתיק הר"ם. וה"ג בס"א. ומ"מ אין להגיה כן. צספר לפי שגיר' הרמב"ם אינה כן. אבל גירסתו נראה שהוא נתנן בנג שילקו ושיפתחם. ש"כ"ב בחבורו פ"א מהט"א או שנתנן בנג שילקו אע"פ שעתיד לפתחן ויפרוס חותן. וצפירוסו בנא"י אם שמש בנג ג"כ להתעפש. ואפילו חשב אח"כ שימתחם בנג ויתנגבו אחר התעפסם: ן רצה ליטול מהן. לשון הר"צ זיתים שלא נגמרה מלאכתן ולא

בפליטתו. לניחא ליה במשקה דטייף עליהו. שמחך קך הן מרבים טעם: ן לגרנן. לעשות מהן גרגרים. כלומר לעשות שכל גרגיר וגרגיר יתיבש בחמה ויתנגב: אפילו הן רום אמה. דכשתיבשו העליונות. התחתונות מויעות ומתלחלות במשקה. מ"מ האיל ודעמו שיתנגבו איין מוכשרים. ויש מפרשים לגרנן למחך בחמה כדי לסופתם במלח ולאכלן. ולפי שאין מתמקין כולם צבא אחת. משום הכי נקט לגרנן כלומר שיקח הגרגרים המתמקין ראשון ראשון ויאכלם. וגורסין אפילו הן רום אמה הרי אלו מוכשרים. כלומר אפילו שהן גבוהים אמה. דהשתא חותן התחתונות איין מתמקיות. הרי אלו מוכשרים במשקה היולא מהן. דניחא ליה שזיעו שם דחזי לאכילה טפי: שילקו. שיתמעכו ויתפלטו: ועתיד להעלותן לגג. אח"כ למחך שם בחמה: נתנן בנג שיפתחם. שיתבקעו הזיתים וימלחם: הרי אלו מוכשרים. שיתקן שומרה לנגו סוכה מקנים וקם שטושים צראש הגג לשבת שם לשמור: אינן מוכשרים. דלא ניחא ליה בזיעה שיואלת מהן: ן רצה ליטול ברהם בד א'. זיתים שלא נגמרה מלאכתן ולא הוכשרו כגון שהיה דעמו ליקח ולהסויף עליהן. כדחנן בריש פירקין

בנג לגרנרם (א). אפילו הן רום אמה (ב) אינן מוכשרים (ג). נתנן בבית שילקו (ד) ועתיד להעלותם לגג (ה). נתנן בנג שילקו או שיפתחם (ו). הרי אלו מוכשרין (ז). נתנן בבית עד שישמר את גגו (ח). או עד שיוליכם למקום אחר (ט). אינן מוכשרין: ן רצה ליטול מהן בד אחר (י). או שני

בנג לגרנרם (א). אפילו הן רום אמה (ב) אינן מוכשרים (ג). נתנן בבית שילקו (ד) ועתיד להעלותם לגג (ה). נתנן בנג שילקו או שיפתחם (ו). הרי אלו מוכשרין (ז). נתנן בבית עד שישמר את גגו (ח). או עד שיוליכם למקום אחר (ט). אינן מוכשרין: ן רצה ליטול מהן בד אחר (י). או שני

בפי' רעז"ל אפילו הן רום אמה אע"ג דכשתיבשו העליונות. כך נלע"ד ש"ל עזר בפ"ו רעז"ל ויש מפרשי' לגרנרם וכו'. אמר המלקט הוא פירוש הר"ם

בפי' רעז"ל אפילו הן רום אמה אע"ג דכשתיבשו העליונות. כך נלע"ד ש"ל עזר בפ"ו רעז"ל ויש מפרשי' לגרנרם וכו'. אמר המלקט הוא פירוש הר"ם

בפי' רעז"ל אפילו הן רום אמה אע"ג דכשתיבשו העליונות. כך נלע"ד ש"ל עזר בפ"ו רעז"ל ויש מפרשי' לגרנרם וכו'. אמר המלקט הוא פירוש הר"ם

בפי' רעז"ל אפילו הן רום אמה אע"ג דכשתיבשו העליונות. כך נלע"ד ש"ל עזר בפ"ו רעז"ל ויש מפרשי' לגרנרם וכו'. אמר המלקט הוא פירוש הר"ם

עמא מוכשר ומטמא כלהת. ונעשו הזיתים שני (ד): (א) כל זית יהודי נקרא גרנר (גלעל פ"ג מ"ג וממות פ"ח מ"ד). ור"ל הכא שהניח זיתיו בנג כדי שיתבשו ולא יתדבקו כל א' בחבירו כשיחזור וילכרם יחד. אלא ישאר כל א' גרנר יהודי לבד: (ב) והרי ע"ז וזיעו התחתונות ע"י החימום. מדליין שולט בזה האויר. והרי מדלכרן קך. ודאי היה ראוי לומר דניחא ליה שלא היה לו פנאי. או לא היה לו מקום לפזר כראוי. ויש לגרנן. ר"ל שאינו רואה לבבשן כולן יחד בבית הכד. דלא ודאי הו מוכשרים בהזיעה וכריש פרקין. אלא אפילו רואה לאכלן גרנר לבד. והענין להגב שיתמקין בהחמה. אע"ג שהן צרום אמה. דלאו אין התחתונות מתמקיות ופס. דלאו י"ל דאפשר שכשירא שלא שלטה בהן החמה. ממלך עליהו להצילן לבית הכד. ואז ודאי לא ניחא להזיעה היולא מהן צראש הגג. מדחולך שם לאיבוד. אפ"ה מדלחלן העלה חותן. ניחא"ל בזיעתן. דע"ז מתרככים וחזו לאכילה טפי. והוכשרו. ולא חיישין דממלך: (ד) שיכמשו קלת ויתרככו. ועי"ז וזיעו: (ה) ר"ל אע"ג שמתכוון שאחר שיתרככו צביות יחזור להעלותן שוב להגב שיתבש. שם עליהן היעשה (ו) כ"ל דל"ג שיפתחם או ימלחם. דהרי צבעלן למלחן אינן מוכשרים לב"ה במשנה ה'. אלא ה"ג נתנן בנג שילקו או שיפתחם. ור"ל בין שנתנן צביות שילקו ורואה אח"כ להעלותן לגג שיתבשו שם. או שמיד בתחלה העלן לגג שיתבשו שם אחר שילקו. או שהעלן לגג לפתחן ולהחכן שם לשנים. ויחזרו ויתבשו אחר שמתכן. והרי צשתחכן לשנים כל גרנר. ע"כ שילא מהן משקה כשישתחכן. וניחא ליה בהמשקה. דהרי עושה כן בידי. וכל פסוק רישא כניחא ליה דמי [משנהין פ"ד]. אלא זה רואה ליבשן אח"כ: (ז) קמ"ל אע"ג דסוף כל סוף הרי הוא רואה ליבשן אח"כ. וסד"א דהמשקה שיואל מהן כשיתרככו או כשישתחכן לשנים. הו"ל כלא ניחא לי. קמ"ל דאפ"ה מתחלה הוא ניחא"ל ביה ומכשיר: (ח) ר"ל עד שיעשה על הגג סוכה לשומר ליבשן צביות לשמור: (ט) דרואה להצילן משם למקום אחר אלא שלא היה לו פנאי. והוכרח להניחן צבוי צבוי צביות. ולא מדחולך לאיבוד. ולא דמי לרישא. דהתם צרלונו הניחן צבוי צבוי צבוי: (י) ר"ל שהי' לו זיתים במעטן שכבר הזיעו. ואפ"ה לא הוכשרו בזהו זיעה. מדהיה דעמו להסויף עליהן. והרי צבא"צ לא הוכשרו בהזיעה [מ"ב].

עמא מוכשר ומטמא כלהת. ונעשו הזיתים שני (ד): (א) כל זית יהודי נקרא גרנר (גלעל פ"ג מ"ג וממות פ"ח מ"ד). ור"ל הכא שהניח זיתיו בנג כדי שיתבשו ולא יתדבקו כל א' בחבירו כשיחזור וילכרם יחד. אלא ישאר כל א' גרנר יהודי לבד: (ב) והרי ע"ז וזיעו התחתונות ע"י החימום. מדליין שולט בזה האויר. והרי מדלכרן קך. ודאי היה ראוי לומר דניחא ליה שלא היה לו פנאי. או לא היה לו מקום לפזר כראוי. ויש לגרנן. ר"ל שאינו רואה לבבשן כולן יחד בבית הכד. דלא ודאי הו מוכשרים בהזיעה וכריש פרקין. אלא אפילו רואה לאכלן גרנר לבד. והענין להגב שיתמקין בהחמה. אע"ג שהן צרום אמה. דלאו אין התחתונות מתמקיות ופס. דלאו י"ל דאפשר שכשירא שלא שלטה בהן החמה. ממלך עליהו להצילן לבית הכד. ואז ודאי לא ניחא להזיעה היולא מהן צראש הגג. מדחולך שם לאיבוד. אפ"ה מדלחלן העלה חותן. ניחא"ל בזיעתן. דע"ז מתרככים וחזו לאכילה טפי. והוכשרו. ולא חיישין דממלך: (ד) שיכמשו קלת ויתרככו. ועי"ז וזיעו: (ה) ר"ל אע"ג שמתכוון שאחר שיתרככו צביות יחזור להעלותן שוב להגב שיתבש. שם עליהן היעשה (ו) כ"ל דל"ג שיפתחם או ימלחם. דהרי צבעלן למלחן אינן מוכשרים לב"ה במשנה ה'. אלא ה"ג נתנן בנג שילקו או שיפתחם. ור"ל בין שנתנן צביות שילקו ורואה אח"כ להעלותן לגג שיתבשו שם. או שמיד בתחלה העלן לגג שיתבשו שם אחר שילקו. או שהעלן לגג לפתחן ולהחכן שם לשנים. ויחזרו ויתבשו אחר שמתכן. והרי צשתחכן לשנים כל גרנר. ע"כ שילא מהן משקה כשישתחכן. וניחא ליה בהמשקה. דהרי עושה כן בידי. וכל פסוק רישא כניחא ליה דמי [משנהין פ"ד]. אלא זה רואה ליבשן אח"כ: (ז) קמ"ל אע"ג דסוף כל סוף הרי הוא רואה ליבשן אח"כ. וסד"א דהמשקה שיואל מהן כשיתרככו או כשישתחכן לשנים. הו"ל כלא ניחא לי. קמ"ל דאפ"ה מתחלה הוא ניחא"ל ביה ומכשיר: (ח) ר"ל עד שיעשה על הגג סוכה לשומר ליבשן צביות לשמור: (ט) דרואה להצילן משם למקום אחר אלא שלא היה לו פנאי. והוכרח להניחן צבוי צבוי צביות. ולא מדחולך לאיבוד. ולא דמי לרישא. דהתם צרלונו הניחן צבוי צבוי צבוי: (י) ר"ל שהי' לו זיתים במעטן שכבר הזיעו. ואפ"ה לא הוכשרו בזהו זיעה. מדהיה דעמו להסויף עליהן. והרי צבא"צ לא הוכשרו בהזיעה [מ"ב].

עמא מוכשר ומטמא כלהת. ונעשו הזיתים שני (ד): (א) כל זית יהודי נקרא גרנר (גלעל פ"ג מ"ג וממות פ"ח מ"ד). ור"ל הכא שהניח זיתיו בנג כדי שיתבשו ולא יתדבקו כל א' בחבירו כשיחזור וילכרם יחד. אלא ישאר כל א' גרנר יהודי לבד: (ב) והרי ע"ז וזיעו התחתונות ע"י החימום. מדליין שולט בזה האויר. והרי מדלכרן קך. ודאי היה ראוי לומר דניחא ליה שלא היה לו פנאי. או לא היה לו מקום לפזר כראוי. ויש לגרנן. ר"ל שאינו רואה לבבשן כולן יחד בבית הכד. דלא ודאי הו מוכשרים בהזיעה וכריש פרקין. אלא אפילו רואה לאכלן גרנר לבד. והענין להגב שיתמקין בהחמה. אע"ג שהן צרום אמה. דלאו אין התחתונות מתמקיות ופס. דלאו י"ל דאפשר שכשירא שלא שלטה בהן החמה. ממלך עליהו להצילן לבית הכד. ואז ודאי לא ניחא להזיעה היולא מהן צראש הגג. מדחולך שם לאיבוד. אפ"ה מדלחלן העלה חותן. ניחא"ל בזיעתן. דע"ז מתרככים וחזו לאכילה טפי. והוכשרו. ולא חיישין דממלך: (ד) שיכמשו קלת ויתרככו. ועי"ז וזיעו: (ה) ר"ל אע"ג שמתכוון שאחר שיתרככו צביות יחזור להעלותן שוב להגב שיתבש. שם עליהן היעשה (ו) כ"ל דל"ג שיפתחם או ימלחם. דהרי צבעלן למלחן אינן מוכשרים לב"ה במשנה ה'. אלא ה"ג נתנן בנג שילקו או שיפתחם. ור"ל בין שנתנן צביות שילקו ורואה אח"כ להעלותן לגג שיתבשו שם. או שמיד בתחלה העלן לגג שיתבשו שם אחר שילקו. או שהעלן לגג לפתחן ולהחכן שם לשנים. ויחזרו ויתבשו אחר שמתכן. והרי צשתחכן לשנים כל גרנר. ע"כ שילא מהן משקה כשישתחכן. וניחא ליה בהמשקה. דהרי עושה כן בידי. וכל פסוק רישא כניחא ליה דמי [משנהין פ"ד]. אלא זה רואה ליבשן אח"כ: (ז) קמ"ל אע"ג דסוף כל סוף הרי הוא רואה ליבשן אח"כ. וסד"א דהמשקה שיואל מהן כשיתרככו או כשישתחכן לשנים. הו"ל כלא ניחא לי. קמ"ל דאפ"ה מתחלה הוא ניחא"ל ביה ומכשיר: (ח) ר"ל עד שיעשה על הגג סוכה לשומר ליבשן צביות לשמור: (ט) דרואה להצילן משם למקום אחר אלא שלא היה לו פנאי. והוכרח להניחן צבוי צבוי צביות. ולא מדחולך לאיבוד. ולא דמי לרישא. דהתם צרלונו הניחן צבוי צבוי צבוי: (י) ר"ל שהי' לו זיתים במעטן שכבר הזיעו. ואפ"ה לא הוכשרו בזהו זיעה. מדהיה דעמו להסויף עליהן. והרי צבא"צ לא הוכשרו בהזיעה [מ"ב].

דשביעות מ"ט משיכניסו רביעית לסאה ואגב אורחיו קמ"ל דלענין קומאה חשיבו מוכשרין. כך גירסת הרמב"ם והר"ם גורם הרי אלו מוכשרין ומפרש לגרנן למתקן ב"ה במתני' דלעיל אינם מוכשרין. וכתב תו"ם במתני' דלעיל שיש חילוק בין מולח מוכשרין כיון שאין דעמו לדורכן אלא לאוכלן ככושין אין דעמו על המשקה דדוקא אם דעמו לדורכן יחא ליה במשקה שיהיו נוטין לדרוך וזה הטעם איתא גמי ועתיד להעלותם לגג. לשון הרמב"ם בחבורו אע"פ שעתיד להעלותן לגג וכן שילקו או שיפתחם. כתב ג"כ אע"פ שדעמו שילקו ויפתחם וכונתו משום דתני סיסא נתנם צבית עד שיבאר את גנו אינם מוכשרין ומעטם שערין לא נגמרה מלאכתן עד שיבאר כמ"ם הרמב"ם שם והיינו דקמ"ל ברישא אע"פ שעתיד להעלותם או שיפתחם אין זו חסרון מלאכה והוי נגמרה מלאכתן: ן רצה ליטול מהן. פי' הר"ב זיתים שלא נגמרה מלאכתן כגון שדעמו להסויף אלא שלא נגמרה סבת ר"ג בר"פ דכדעמו להסויף תלא אבל לב"ם וב"ה דמתני' לית להו התם הך דלעמו להסויף והר"ם לא כתבו זה כגון שדעמו להסויף אלא שלא נגמרה מלאכתן

דשביעות מ"ט משיכניסו רביעית לסאה ואגב אורחיו קמ"ל דלענין קומאה חשיבו מוכשרין. כך גירסת הרמב"ם והר"ם גורם הרי אלו מוכשרין ומפרש לגרנן למתקן ב"ה במתני' דלעיל אינם מוכשרין. וכתב תו"ם במתני' דלעיל שיש חילוק בין מולח מוכשרין כיון שאין דעמו לדורכן אלא לאוכלן ככושין אין דעמו על המשקה דדוקא אם דעמו לדורכן יחא ליה במשקה שיהיו נוטין לדרוך וזה הטעם איתא גמי ועתיד להעלותם לגג. לשון הרמב"ם בחבורו אע"פ שעתיד להעלותן לגג וכן שילקו או שיפתחם. כתב ג"כ אע"פ שדעמו שילקו ויפתחם וכונתו משום דתני סיסא נתנם צבית עד שיבאר את גנו אינם מוכשרין ומעטם שערין לא נגמרה מלאכתן עד שיבאר כמ"ם הרמב"ם שם והיינו דקמ"ל ברישא אע"פ שעתיד להעלותם או שיפתחם אין זו חסרון מלאכה והוי נגמרה מלאכתן: ן רצה ליטול מהן. פי' הר"ב זיתים שלא נגמרה מלאכתן כגון שדעמו להסויף אלא שלא נגמרה סבת ר"ג בר"פ דכדעמו להסויף תלא אבל לב"ם וב"ה דמתני' לית להו התם הך דלעמו להסויף והר"ם לא כתבו זה כגון שדעמו להסויף אלא שלא נגמרה מלאכתן

דשביעות מ"ט משיכניסו רביעית לסאה ואגב אורחיו קמ"ל דלענין קומאה חשיבו מוכשרין. כך גירסת הרמב"ם והר"ם גורם הרי אלו מוכשרין ומפרש לגרנן למתקן ב"ה במתני' דלעיל אינם מוכשרין. וכתב תו"ם במתני' דלעיל שיש חילוק בין מולח מוכשרין כיון שאין דעמו לדורכן אלא לאוכלן ככושין אין דעמו על המשקה דדוקא אם דעמו לדורכן יחא ליה במשקה שיהיו נוטין לדרוך וזה הטעם איתא גמי ועתיד להעלותם לגג. לשון הרמב"ם בחבורו אע"פ שעתיד להעלותן לגג וכן שילקו או שיפתחם. כתב ג"כ אע"פ שדעמו שילקו ויפתחם וכונתו משום דתני סיסא נתנם צבית עד שיבאר את גנו אינם מוכשרין ומעטם שערין לא נגמרה מלאכתן עד שיבאר כמ"ם הרמב"ם שם והיינו דקמ"ל ברישא אע"פ שעתיד להעלותם או שיפתחם אין זו חסרון מלאכה והוי נגמרה מלאכתן: ן רצה ליטול מהן. פי' הר"ב זיתים שלא נגמרה מלאכתן כגון שדעמו להסויף אלא שלא נגמרה סבת ר"ג בר"פ דכדעמו להסויף תלא אבל לב"ם וב"ה דמתני' לית להו התם הך דלעמו להסויף והר"ם לא כתבו זה כגון שדעמו להסויף אלא שלא נגמרה מלאכתן

והלכה ככ"ה: ה ברחים. שמונים בהן זיתים קודם נמיתן לביה הבד. ואח"כ נותקן צבית הבד ומועטן בקורה: ואם היה משקה. נטמא המשקה בשרץ ונטמאו כל הזיתים ע"י חבור משקה: נמצא ע"ג העלים. נמאל השרץ ע"ג העלים המכוסים את הזיתים. ועלים לאו צד קבולי

טומאה נינהו: ישאלו הברדים. עמי הארץ שטהרן בעל השמן לעשות זיתיו בטרהרה ונאמנים לומר לא נגענו בשרץ שעל העלים. ולא נטמיו: ואם היה נוגע באום. אם היה השרץ יולא מן העלים שמכוסים את הזיתים ונוגע באום: אפילו שער א' מן השרץ נוגע באום. טמא כל האום דחשיב חבור: אום. הזיתים המוקבלים יחד ומחוברין זה בזה במעטן. נקראים אום: ט נמצא על גבי פרודים

מפסקו אשכלות. ופירש"י לא מפסקו מידי. שהמשקה מחובר פי' הר"ב נאמנים לומר כו'. ועיין בפרק דלקמן משנה ז': בשערה. דשער היו שומר ומטמא. כמו שפירש הר"ב במשנה

ה אם היה משקה מהלך הכל טמא. ל' הר"ב נטמא המשקה בשרץ ונטמאו כל הזיתים ע"י חבור משקה. כלומר [שכמשקה] נטמאו כולם שכולם מחוברים למשקה שכן פירש במ"ג נבין נפלו עליהן משקין טמאים. וז"ל הרמב"ם בשמנתינו זו צפ"ט

מהט"א [הלכה ז'] אם היה משקה מהלך הכל טמא. שכיון שנטמא מקלת המשקה נטמאו כולם והשמן נטמא כל הזיתים. ע"כ. אבל יולא לו להר"ב בל' זה שכתב ע"י חבור השקה. מהגמרא דשלהי מסכת ע"ז דף ע"ה. והביאה הר"ש. דמתחלקין בין זיתים דהכא. לדחתמר התם. ע"ה שמושיט ידו לנת וגגע באשכלות. דאיכא למתן דחומר אשכול וכל סביבותיו טמא וכל הגת כולה טהורה. וכן הורו רבנן. ואמרין דשחי זיתים ללא מפסקו ולא מידי ובגת ובזיתים אין אשכלות: ישאלו הברדים לומר לא נגענו כו'.

בשערה. דשער היו שומר ומטמא. כמו שפירש הר"ב במשנה

מלאכת הערוך גרים אום כסמ"ך וכן נמי גרים פרודין דכסמ"ך דל"ח ויש גורסין פירוין כר"ש. וכתב הר"ם ז"ל דמתני' קרי פירוד למאי דקרי בחוספתא גוש. וכיד סס פרק ששי ס"ה ע"ו. וז"ל לפיכך שרץ שנמאל על אום של זיתים וכן הזיתים שנעשו כוונ

נוף אחד אפילו נגע בכשעורה הכל טמא שהכל גוף אחד ע"כ. אבל רעז"ל מתוך הפירוש שהביא מוכח דגרסינן בשערה צבית לשון שער. והוא פי' הר"ם ז"ל: ט נמצא ע"ג פרודים. כדל"ח גרים בערוך כמו שכתבתי ופי' שר"ל נמאל

עמונים. טוחין למאלל שרשים. ומלויין סס. להכי נקט אורחא דמילתא שנמאל ברחיים שרץ מת: טו) הא קמ"ל דאע"ג שבי' שנטמאו משקה עופה על פניהן. והוכשרו לקט"ו. אפ"ה כיון דמשקה שעל פרורי עמונים אינו מחובר בטופח ע"מ להטפוח 'לעיל ספ"ח). למאי אינו חיבור ולא נטמא אלא מקום מנגע: ז) שמשקה ממש קף סביב כולם ונוגע בשרץ ובהזיתים: ח) דהמשקה סוף שנטמא. מחבר כולן צלי הפסק: ט) השרץ: י) שמתכסין בהן הזיתים העמונים. והכי העלין חמקט"ו: יא) הן העוילים המתעסקים להביא וליתן הזיתים צבית הבד ולכבשן סס: יב) לא נגע גרסינן [רב"א]. כלומר לא נגע השרץ בהזיתים. ואע"ג שנמאל על העלין. והאריך בחזק טומאה ממקום למקום. אפילו הכי מלוי ואלפטר שנגע בשערו לא נגענו. ר"ל נאמנים לומר לא נגענו בהשרץ [ולקמן פי' מ"ז].

נוף אחד אפילו נגע בכשעורה הכל טמא שהכל גוף אחד ע"כ. אבל רעז"ל מתוך הפירוש שהביא מוכח דגרסינן בשערה צבית לשון שער. והוא פי' הר"ם ז"ל: ט נמצא ע"ג פרודים. כדל"ח גרים בערוך כמו שכתבתי ופי' שר"ל נמאל

שלמה מלאכת הערוך גרים אום כסמ"ך וכן נמי גרים פרודין דכסמ"ך דל"ח ויש גורסין פירוין כר"ש. וכתב הר"ם ז"ל דמתני' קרי פירוד למאי דקרי בחוספתא גוש. וכיד סס פרק ששי ס"ה ע"ו. וז"ל לפיכך שרץ שנמאל על אום של זיתים וכן הזיתים שנעשו כוונ

נוף אחד אפילו נגע בכשעורה הכל טמא שהכל גוף אחד ע"כ. אבל רעז"ל מתוך הפירוש שהביא מוכח דגרסינן בשערה צבית לשון שער. והוא פי' הר"ם ז"ל: ט נמצא ע"ג פרודים. כדל"ח גרים בערוך כמו שכתבתי ופי' שר"ל נמאל

הכביה הלך אין טמא אלא מקום מנגע: אום היה משקה מהלך. מאלא מני אום נגע במשקה הכל טמא. משמע דה"ל מיירי שהשרץ נגע בזיתים דומיא דרישא והזיתים נטמאין המשקה שהמשקה מהלך החת כולם ונטמא המשקה בכביה והמשקה חוזר ונטמא הכל וכ"כ מדברי הרמב"ם בחבורו. ולפי"ו שאר הזיתים אינם אלא שני שנטמאו מן המשקה אבל למאי דמוכח לעיל פ"ח מ"ח דמשקה הטומא מחבר האוכלין כמו נשיכה ושל חתיכות מטרפין לכביה לטמא המשקה אע"פ שאין המשקה נוגע כולם לפי פי' הר"ם והרב סס א"כ נראה דה"ל הכא ע"י חבור משקה חשיב כנשיכה והשרץ הנוגע במשקה דנוגע בזיתים ועושה הזיתים ראשון. ואפשר שזוהי נתיבות הרב שכתב שנטמאו הזיתים ע"י חבור משקה. והרמב"ם שיש לו פי' אחר דמשנה ד"ח כמ"ש סס אפשר ללא י"ל דמשקה מחבר כמו נשיכה. ועוד י"ל דהרמב"ם סובר ג"כ דמשקה מחבר ומיהו דוקא במשקה עומד כדקתני התם והכא משקה מהלך קתני והיינו כמו קעפרס דהתם שאינו מחבר ואין לזיתים טומאה אלא מחמת המשקין. ועיין בהגת הראב"ד פ"ו מהט"א דין י"ו: ישאלו הברדים. משמע דהכא איירי צבית הבד. והא דשביק ריחים דאיירי בה ולייתי נמאל חוץ לריחים ישאלו הטוהנים דכשנמאל חוץ לריחים בלא שאלה טהור דכל הטומאות כשעת מליחתן ואמאי אית לן לומר שנגעו אבל צבית הבד שהעלים מונחים על הזיתים והרי הם עסוקים בשניהם ודאי איכא למיחש לנגיעה וק"ל ספק טומאה צה"י טמא עד שיאמר לא נגעתי לא נגעתי כפ"ו. ומ"ש הרב דעלין לאו בני קבולי טומאה נינהו שאינם לא יד ולא שומר כ"כ הר"ב רפ"ב דעוקין. ומיהו הכא דאיירי בעלין שמכסין בן ואינם מחוברים פשיטא ללא הו"ו יד ושומר דאין יד ושומר אלא במחבר. ומה שלא פירשו ה"ג במחברים שאין לך להביאן לביה הבד עם העלים:

הכביה הלך אין טמא אלא מקום מנגע: אום היה משקה מהלך. מאלא מני אום נגע במשקה הכל טמא. משמע דה"ל מיירי שהשרץ נגע בזיתים דומיא דרישא והזיתים נטמאין המשקה שהמשקה מהלך החת כולם ונטמא המשקה בכביה והמשקה חוזר ונטמא הכל וכ"כ מדברי הרמב"ם בחבורו. ולפי"ו שאר הזיתים אינם אלא שני שנטמאו מן המשקה אבל למאי דמוכח לעיל פ"ח מ"ח דמשקה הטומא מחבר האוכלין כמו נשיכה ושל חתיכות מטרפין לכביה לטמא המשקה אע"פ שאין המשקה נוגע כולם לפי פי' הר"ם והרב סס א"כ נראה דה"ל הכא ע"י חבור משקה חשיב כנשיכה והשרץ הנוגע במשקה דנוגע בזיתים ועושה הזיתים ראשון. ואפשר שזוהי נתיבות הרב שכתב שנטמאו הזיתים ע"י חבור משקה. והרמב"ם שיש לו פי' אחר דמשנה ד"ח כמ"ש סס אפשר ללא י"ל דמשקה מחבר כמו נשיכה. ועוד י"ל דהרמב"ם סובר ג"כ דמשקה מחבר ומיהו דוקא במשקה עומד כדקתני התם והכא משקה מהלך קתני והיינו כמו קעפרס דהתם שאינו מחבר ואין לזיתים טומאה אלא מחמת המשקין. ועיין בהגת הראב"ד פ"ו מהט"א דין י"ו: ישאלו הברדים. משמע דהכא איירי צבית הבד. והא דשביק ריחים דאיירי בה ולייתי נמאל חוץ לריחים ישאלו הטוהנים דכשנמאל חוץ לריחים בלא שאלה טהור דכל הטומאות כשעת מליחתן ואמאי אית לן לומר שנגעו אבל צבית הבד שהעלים מונחים על הזיתים והרי הם עסוקים בשניהם ודאי איכא למיחש לנגיעה וק"ל ספק טומאה צה"י טמא עד שיאמר לא נגעתי לא נגעתי כפ"ו. ומ"ש הרב דעלין לאו בני קבולי טומאה נינהו שאינם לא יד ולא שומר כ"כ הר"ב רפ"ב דעוקין. ומיהו הכא דאיירי בעלין שמכסין בן ואינם מחוברים פשיטא ללא הו"ו יד ושומר דאין יד ושומר אלא במחבר. ומה שלא פירשו ה"ג במחברים שאין לך להביאן לביה הבד עם העלים:

אפילו בשערה טמא. דאום היינו גוש וכולו חבור ובנגיעת קלתו נטמא כולו ולא דמי לטיגול. של דבלא דאפילו הוא גוש אינו חבור כדתנן רפ"ב דתרומות. דזיתים שאני כדלחמר

דאישון לציון ח אום היה ענג (כאום). גרסת הסרוך כאום:

דאישון לציון ח אום היה ענג (כאום). גרסת הסרוך כאום:

במסנה ר' פ"ט דמולין: מ פרודים. פי' הר"צ לאחר

שחקק יחד באום להפריד האום לכמה חלקים פרודים.

וה"ג הר"ם במתני' בדלי"ת. וכחצ שבחוספתא גרסינן ברי"ש.

והרמב"ם בפירוש המשנה כתב בדלי"ת. ובחבורו פ"ט מהס"א

העתיק ברי"ש. ועיין מ"ס בס"פ

לדעיל. ומ"ס הר"צ בכל גוש וגוש.

הוא לשון התוספתא. ומאי דקרי לה

בחוספתא גוש. קרי ליה במתני' פירוד.

כמ"ס הר"ם: טמא.

כתב הר"צ דלע"ג דאין הגוש חבור

משחקק היחד באום כו'. וכ"כ הר"ם

מטעם הומו' דס"ל דאף לזיתים שבגוש עלמו אינו

חבור. אבל להרמב"ם בחבורו [שם הלכה ז'] טעם אחר שכתב

ו"ל האוכל שהוא כביצה מטמא המשקה המעורב בהן והמשקה

מטמא שאר הזיתים. היו פירודין על גבי פירודין והמשקה

מלמטה לע"פ שנגע בכביצה אין טמא אלא מקום מגשו.

פ"ט: אין טמא אלא מקום מגשו. לשון הר"צ כלומר אותו

מלא שרץ על הזיתים פרודין ועדיין לא נכתשו פ"ט:

בפי' רעז"ל אבל שאר גושים טהורים כי הגוש שהשרץ עליו הזיתים

שנגע בהן השרץ הן ראשון ושרר הזיתים שבו חשיבי חבור לענין

כדאמר בחוספתא

דניחא ליה בחיבורן שייקנו זה מזה והיינו

דלמרי' במתני' דלקמן משחקק היחד באום

אינו חבור דגלי דעתו שאינו רולה עוד שייקנו

זה מזה כמ"ס הר"ם: ש טמא. ונינו טמאת

עמו א"ל כביצה דמקבל טומאה כפ"ת אלא לירך

לפרש דמטמא כל הזיתים שבגוש זה כמ"ס הר"ב

הואיל ונגע בכביצה שהוא שיעור לטמא

נעשה חבור לטמא כל הגוש וכן לשון הר"ם

ולכאורה לשון נעשה חבור משמע שכל הגוש

נעשה ראשון כאלו נגע השרץ בכלו.

אבל כפיפא גבי אין טמא אלא מקום מגשו כתב הר"ם כלומר אותו

משהם דאפילו אותו גוש שלא במקום מגע השרץ אינו שני שנגעו בו

השרץ וכן לשון הר"ם ולפי' קשה א"כ מאי קמ"ל מתני' דכביצה אוכלין

סמאין מטמאין אחרים במגען. ואפילו אם נפרש דהגוש הי חבור

ממש וכולו הי ראשון כאלו נגע השרץ בכלו. ויותר קשה

בכא דמסיפא פרודין ע"ג פרודין דמפרש אין טמא אלא מקום

מגעו היינו דאחר נמי דאיתו הגוש כולו טמא וממילא דשאר

הגושים טהורים ומה לי אם הם זה ע"ג זה או זה אצל זה.

והרמב"ם בחבורו נראה שפרש פרודים דמתני' היינו פירודים

ולאו כגוש מיירי אלא הם זיתים אחרים כמו פרודים כמ"ס

הר"ם ומה שאין חזקתו של חבור ממש וכולו הי ראשון כאלו נגע

השרץ וכן לשון הר"ם ולפי' קשה א"כ מאי קמ"ל מתני' דכביצה אוכלין

סמאין מטמאין אחרים במגען. ואפילו אם נפרש דהגוש הי חבור

ממש וכולו הי ראשון כאלו נגע השרץ בכלו. ויותר קשה

בכא דמסיפא פרודין ע"ג פרודין דמפרש אין טמא אלא מקום

מטעם הומו' דס"ל דאף לזיתים שבגוש עלמו אינו

חבור. אבל להרמב"ם בחבורו [שם הלכה ז'] טעם אחר שכתב

ו"ל האוכל שהוא כביצה מטמא המשקה המעורב בהן והמשקה

מטמא שאר הזיתים. היו פירודין על גבי פירודין והמשקה

מלמטה לע"פ שנגע בכביצה אין טמא אלא מקום מגשו.

פ"ט: אין טמא אלא מקום מגשו. לשון הר"צ כלומר אותו

מלא שרץ על הזיתים פרודין ועדיין לא נכתשו פ"ט:

בפי' רעז"ל אבל שאר גושים טהורים כי הגוש שהשרץ עליו הזיתים

שנגע בהן השרץ הן ראשון ושרר הזיתים שבו חשיבי חבור לענין

כדאמר בחוספתא

דניחא ליה בחיבורן שייקנו זה מזה והיינו

דלמרי' במתני' דלקמן משחקק היחד באום

אינו חבור דגלי דעתו שאינו רולה עוד שייקנו

זה מזה כמ"ס הר"ם: ש טמא. ונינו טמאת

עמו א"ל כביצה דמקבל טומאה כפ"ת אלא לירך

לפרש דמטמא כל הזיתים שבגוש זה כמ"ס הר"ב

הואיל ונגע בכביצה שהוא שיעור לטמא

נעשה חבור לטמא כל הגוש וכן לשון הר"ם

ולכאורה לשון נעשה חבור משמע שכל הגוש

נעשה ראשון כאלו נגע השרץ בכלו.

אבל כפיפא גבי אין טמא אלא מקום מגשו כתב הר"ם כלומר אותו

משהם דאפילו אותו גוש שלא במקום מגע השרץ אינו שני שנגעו בו

השרץ וכן לשון הר"ם ולפי' קשה א"כ מאי קמ"ל מתני' דכביצה אוכלין

סמאין מטמאין אחרים במגען. ואפילו אם נפרש דהגוש הי חבור

ממש וכולו הי ראשון כאלו נגע השרץ בכלו. ויותר קשה

בכא דמסיפא פרודין ע"ג פרודין דמפרש אין טמא אלא מקום

מגעו היינו דאחר נמי דאיתו הגוש כולו טמא וממילא דשאר

הגושים טהורים ומה לי אם הם זה ע"ג זה או זה אצל זה.

והרמב"ם בחבורו נראה שפרש פרודים דמתני' היינו פירודים

ולאו כגוש מיירי אלא הם זיתים אחרים כמו פרודים כמ"ס

הר"ם ומה שאין חזקתו של חבור ממש וכולו הי ראשון כאלו נגע

השרץ וכן לשון הר"ם ולפי' קשה א"כ מאי קמ"ל מתני' דכביצה אוכלין

סמאין מטמאין אחרים במגען. ואפילו אם נפרש דהגוש הי חבור

ממש וכולו הי ראשון כאלו נגע השרץ בכלו. ויותר קשה

בכא דמסיפא פרודין ע"ג פרודין דמפרש אין טמא אלא מקום

מגעו היינו דאחר נמי דאיתו הגוש כולו טמא וממילא דשאר

הגושים טהורים ומה לי אם הם זה ע"ג זה או זה אצל זה.

והרמב"ם בחבורו נראה שפרש פרודים דמתני' היינו פירודים

ולאו כגוש מיירי אלא הם זיתים אחרים כמו פרודים כמ"ס

הר"ם ומה שאין חזקתו של חבור ממש וכולו הי ראשון כאלו נגע

השרץ וכן לשון הר"ם ולפי' קשה א"כ מאי קמ"ל מתני' דכביצה אוכלין

סמאין מטמאין אחרים במגען. ואפילו אם נפרש דהגוש הי חבור

ממש וכולו הי ראשון כאלו נגע השרץ בכלו. ויותר קשה

בכא דמסיפא פרודין ע"ג פרודין דמפרש אין טמא אלא מקום

מגעו היינו דאחר נמי דאיתו הגוש כולו טמא וממילא דשאר

הגושים טהורים ומה לי אם הם זה ע"ג זה או זה אצל זה.

לחחר שחקק יחד באום להפריד האום לכמה חלקים פרודים.

ובכל גוש וגוש מאלה החלקים הפרודים מהקום יש זיתים מדובקים: והוא נוגע בכביצה. שאם

באה ללרף זיתים שהשרץ נוגע בהן יש בהן כביצה: טמא. כל

הגוש. אש"ג דאין הגוש חבור משחקק את היחד באום להפרידים.

מ"מ כיון דיש בגוש זה זיתים סמאין כשיעור לטמא אחרים דהיינו כביצה.

נעשה חבור לטמא כל שאר הזיתים שבו: פרודים על גבי פרודים. שיש

גושים ע"ג גושים והשרץ על הגוש העליון: אע"פ שהשרץ נוגע בכביצה. *של אותו גוש:

אין טמא אלא מקום מגעו. של שרץ. כלומר אותו גוש כלבד

שהשרץ נגע בו אבל שאר גושים טהורים: נמצא השרץ בין

הכותל לזיתים טהור. ולא חיישין שמא היה על הזיתים:

(* דל"ז ודל"ס על אותו גוש מניח

גוש כלבד שהשרץ נגע בו אבל שאר גושים טהורים. דכי

נמצא

זה שמקבלין טומאה מאותם שנגע בהן השרץ והוה שני ואין שני עושה

שלישי בחולין. הר"ם והר"ש ו"ל:

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא

נמצא בנג. המעלה זיתים מן המעטן לגג וממלא שרץ אח"כ
בזיתים שטל הגג: המעטן טהור. כלומר זיתים שבמעטן טהורין
ולא אמרינן עם הזיתים הובא והיה במעטן: נמצא במעטן.
זיתים שהעלה בנג טמאין דמקודס שהעלה הזיתים לגג היה

מניה ביה נמי ראשון ושני ה"ל שאר גזשים שלישי. הר"ם:
נמצא במעטן הגג טמא. פי' הר"ם דמקודס שהעלה
הזיתים לגג היה השרץ במעטן וכ"כ הר"ם. ותמהני
דמאי שנא נמצא במעטן מממלא בנג. והא ה"ל איכא למימר

השרץ במעטן: נמצא שרוף. ושרץ
שרוף לא מטמא דכתיב במוסס
כעין מוחס. וכשנמצא שרוף ע"ג
זיתים טהורים. ולא חיישין שמא
נגע בהן קודם ששרוף: מהוהא. בנג
שנתחדך בלש ונטשה כמין קורי
עכבים ושזב אינו מקבל טומאה:
מהוהא. ולא אמרינן שמא טמא היה
זהחלה קודם שנתחדך: בשעת מציאתן. צין להקל צין להחמיר:

טהור (א). נמצא בנג (ב). המעטן
טהור (ג). נמצא במעטן. הגג טמא (ד).
נמצא שרוף (ה) על הזיתים. וכן
משלית מהוהא (ו). מהוהא (ז). שכל
הטומאות כשעת מציאתן (ח):

שלאחר שהעלה הזיתים לגג נפל השרץ
במעטן. וכיוצא בזה פירשתי בשם
החוס' והר"ם במשנה ד' פ"ד בממלא
בעשרה ליים כו' פ"י השני דלא
אמרינן שהשרץ היה תחלה בצור כו'.
וכ"פ הר"ם בעלמו במשנה ז' דפ'
דלקמן. ובתוספתא והזיזה הר"ם
הני למתני' דברי רבי וקתני וכן"ל

ממלא בנג אינו טמא אלא גג. במעטן אינו טמא אלא מעטן.
וכן פסק הרמב"ם בפ"ו מה"א. ויראה לי משום דקשיא ליה
על הכלל שבידיו. דתסח במתני' ומחלוקת בדרייתא דהלכה
ד' הר"ם מהוהא בגד שנתחדך כו' דשזב אינו מקבל טומאה. טהורה. ולא אמרינן שמא טמא היה מתחלה קודם שנתחדך.
וכן פי' הרמב"ם ולכאורה משמע שאלו היה טמא מתחלה קודם שנתחדך לא פרחא טומאתה ממנה. ומיירי דודאי נגעו
בו הזיתים אחר שנתחדך והספק שמא טמא היה קודם שנתחדך או לא היה טמא. וקשה דבפכ"ו ממסכת כלים מוכח בהדיא
דכשנמאה מתטהרת. ובפ"ק דגדה דף ד' מייתי לה למתני' דהכא ופירש"י מטלית של טלית של זהב היתה. המהוה
הגלויה מלאה בלוייה על גבי זיתים טהורה מלמאה הזיתים דאמרי' הכי נפלה עלייהו לאחר שבלתה וטהרה מטומאתה.
וכן פי' הר"ם והשחא הויא דומיא דספק שרץ שרוף * [והא דרש"י מפרש מהוהא בלוייה. כ"כ ג"כ הר"ם בסוף פכ"ד.
וספכ"ז דללים]: * [בשעת מציאתן. עיין בפ"י הר"ם במשנה ה' פ"ג ובמשנה ו' פ"ה]:

נמצא שרוף. הר"ם ס' ס' ס'
ס' פ"ו ס' ס' ס'

חלופי גרסאות

שרוף על הזיתים בנג וכן
ונמצא על גג הזיתים:

תוספות חדשים

במשנה המעטן טהור
ולא חיישין שמא היה
במעטן והעלה עמו לפי
שכתבו הזיתים בכלי
להעלותו לגג אם היה
שרץ נפלו בכלי היה רחוק
(הר"ם):

תו"ש ד"ה נמצא

במעטן כו' נפל השרץ
במעטן. ופי' דנמצא בנג
המעטן טהור דלא מחזיקין
טומאה ממקום למקום
דאמרינן כתיב נמצא כתיב
היה ולא היה במעטן
משא"כ כנמצא במעטן
יש לספק שהיה עם קודם
נעילת הזיתים משם והיו
ספק ממנו לזמן מחזיקין
טומאה. וכ"כ דנמצא פי'
הס"ז פ"ט ובע"כ וע"ש
נמצא ס"ק פ"ז י"ח:
(ממהוהא פ"ז):

תו"ש ד"ה כשעת

מציאתן כו' ובת"כ
ד"ה דכ"ה כתב דוקא
מקום מציאתן:

חידושי מהרי"ח

תו"ש ד"ה נמצא
במעטן הגג טמא
פי' הר"ם כו'. ותמהני
דמ"ש דנמצא במעטן
מנמצא בנג כו' עכ"ל
ג"כ נראה דשנא ושנא
כן פסק בשו"ע א"ח
סימן תס"ז וע"ש במג"א
שהוא כו"ב כך בפירושו
לענינו וכן הוא כאן
לענינו דבשלמא אם
נמצא בנג אוי הוי
ממקום למקום ולא
מחזיקין טומאה. אבל
בשנמצא במעטן אוי
הוי זמזום לזמן כי שבא
תחילה אמרינן ע"ש.
ומה שהביא הרב תו"ש
רא"ה במשנה ד' פ"ד
במלא בעשרה דליות
אינו דומה כדדון דידן
כי שם שבא לא היה
בבור כלל רק בדליות
והוי ממקום למקום
כמ"ש וכן פי' הר"ב
בעצמו במשנה ז'

מלאכת שלמה

כמה שכתוב שם ודלא כרבי דפליג עלייהו ואמר דאם נמצא במעטן זיתים
שבנג טהורים ע"כ דלעיל דבמקום טהורים ז"ל טמאים:
שכל הטומאות כשעת מציאתם. אפילו ברשות היחיד:

תפארת ישראל

בזכור רק כמעשה [כתום] יבמות סנ"ב [ודוק. ועמ"ס כס"ד בגליון
ש"ס של כדורים דף ל"ו א']. ור"ו דלענין ניעות הע"ה בזה"ש נוגע
בעדות הוי. מדיחא שיכעס הכע"ה שלא שמר יפה. וגם נבאין שאכנסו
לחור הבית ועמקן מטמאי מושב. דאין נאמנין לומר שלא נגעו [כפ"ו]
מ"ו] ג"כ מה"ט דמדכנסו ברשות. חוקתן שיעמאו הכל. אבל כדדרסה
אשת ע"ה על בגדיו נאמנת [כפ"ה מ"ח] מדהו"ל עדותה על של אחר:
(ז) וג"ל דקטע שרץ וגם מטלית. בדרך לא וו אף וו. דלא מיבעיא
שרץ

יבין

בפירוד ה' או צ' של העלויות שאין בהן כביצה. וכל פחות
נוכזיזה אוכלין אין טמאה לאחרים: (א) ולא אמרינן מן
הזיתים נפל לשם. דאין מחזיקין טומאה ממקום למקום:
(ב) שאחר שהזיעו הזיתים במעטן לקח מהן קלת. והעלה אותן
לגג ליבשן. ושם בנג מלא עליהן שרץ: (ג) ר"ל המעטן והזיתים
שבמעטן דאין מחזיקין טומאה ממקום למקום. לומר שכבר
היה השרץ על הזיתים בשעה שהיו במעטן מחזיקים בזה"ש.
וכטמא האוס: (ד) שאחר שהעלה אלו הקלת מהמעטן להגג. נמצא
השרץ על האוס שבמעטן. הגג טמא דמחזיקין טומאה ממקום
עליו וטומאה. ולפיכך הכא שלא טלטל המעטן ממקום למקום
שכנל מהאוס הזיתים שהעלה להגג. וכטמאו גם הם [ועיין רמב"א א"ח חס"ז סק"ז. ומתוך כזה קו' שהו"ט הכא פ"ט]: (ה) דלע"ג דגם
שרץ שרוף מטמא. כל עוד שדפוס אורתו קיימת [פנדה ע"א].
ז"ו מעלית מהוהא. דלמא מהוהא גם אשרץ דקטע כרישא קאי': (ו) שמתא במעטן מטלית שלם [וגיל עוד דמס"ע נקט
ורק השחא מלאו בלוי. שנטהר ע"ז [ככלים פכ"ז מ"ח]: (ז) האוס שמתא עליו הטומאה טהור. דלא חיישין שמא קודם שנטהר
או שנטשה בלוי כבר היה על המעטן (ז): (ח) כלומר רע"ג שלא טלטל השרץ ביו זיתים ממקום למקום. ולפיכך היה רמ"ז

משנה אחרונה

נמצא במעטן הגג טמא. ובתוספתא תני הגג טהור וכן פסק הרמב"ם בחבורו ותמה הכ"מ שהניח המשנה מפני התוספתא. ומ"ש חו"ט משום דקשיא ליה בנמצא במעטן
אמאי הגג טמא וכימא שאחר שהעלה לגג נפל למעטן ולכן דחה מהלכה. דבר תימה לומר כן דלפילו משום קשיא של בעלי התלמוד א"ל לדחות המשנה
כמ"ש חו"ט עמ"ו פ"י דמנחות מ"ו וכ"מ מנ"א דנפסין. ולא עוד אלא דאשכחן עוד סתם משנה בך דהכא דלעיל בפ"ד מ"ד תן המערה מכלי נמצא שרץ
בתחתון העליון טהור. ומדלא קתני נמצא בחדר מהן השני טהור. משמע דנמצא בעליון התחתון טמא דקודם שכל לתחתון כבר ה' בעליון כדאמרי' הכא. ומה שנסתייע
המיו"ט ממתני' דפ' דלקמן מ"ו ליתא ואדרבה תסם נמי מוכח מתני' דהכא כמ"ש שם וכן מוכח מתני' פ"ו דגדה מ"ב. ועיקר הקושא דנמצא במעטן נמי נימא
שא"כ נפל כבר חילוקו בזה מהר"ם לזבלין ובעל מ"ב כמ"ש המנ"א ב"ה ס' חס"ו ס"א וכ"כ הפרי חדש ביו"ד כו' מ"א ד"ה חילוק דמזמן לזמן מחזיקין איסור
והיו בשנמצא במעטן אמרי' דמטיקרא נמי היה עם כדהשתא דלית לן למימר שנסתנה ביהמים ומוקמי' ליה בחוקה דהשתא דכאן נמצא וכאן הוי'. אבל נמצא בנג לא מחזיק
שהי' במעטן דממקום למקום לא מחזיקין כדאיתא פ"ק דגדה דף ד'. ואע"ג דלר' יוחנן ממקום למקום נמי תולין לתלות. הא כתב הרמב"ם פ"ו מה"ל אה"ט דוקא בכלי
חדת מזוית לזוית א"ר יוחנן ולא בשני כלים. ויפה תמה הכ"מ על הרמב"ם בזה. וראיתי שהר"ם בפירושו כאן כתב נמצא בנג המעטן טהור. שאלו ה' שם שרץ
בשעה שנטל מן המעטן ה' רואהו ע"כ ולפ"ו בההיא דפ"ד המערה מכלי לכלי כו' נמי ל"ל דהתחתון טהור דאלו ה' בעליון היה רואהו או מרגיש כנפלתו. אבל בפ' דלקמן
מ"ז לא משמע הכי: נמצא שרוף כו'. כל הני לא צריכי דכבר תני בפ"י כל הטומאות כשעת מציאתן אלא כל עניני נמצא קתני כדפי' לעיל:

ראשון לציון פ' תו"ש ד"ה וכן מעלית מהוהא פי' ר"ח שמרנה האוס ושארנה כגון קרי עכבים ויש מפרשים בגד כלס:

טהרות זיתים פרק ט

תפארת ישראל

בועז

לומר שמזיקין עומאה מזמן לזמן שכבר היה הסרץ על האוס קודם ששטרף. להכי קאמר שכל הטומאות כשעת מליאתן. ולפיכך אמרין שכמו שאלוהו. בלואות הטומאה היה כשכפל לסם. מישו לא אמרין הכי רק במקום מליאתן. [ועיין הר"ב פ"ג מ"ס ותתי"ט פ"ה מ"ז]:

ואעתיק לך לשוננו בפ"ז מהא"ה משנה וזו היה קוצה זתים מן המעטן ומעלה אותן לגג נמצא שרץ בגג הוח' שבמעטן טהורים נמצא במעטן המעטן טמא עכ"ל נמצא לפי מ"י הכ"מ והרב תו"ט צ"ל שהרמב"ם מקצר וצ"ע דלמ"י שבמעטן טמא אבל בגג טהור וא"כ למה ברישא כתב הרמב"ם נמצא שרץ בגג זתים שבמעטן טהורין ה"ל ג"כ לומר שבגג טמאין וממילא היה ג"כ משמע זתים שבמעטן טהורין ובאמת זהו לשון של חכמים בתוספתא שמיא הרב תו"ט והכ"א נמצא בגג אינו טמא אלא כ"י ועוד עכ"פ היה להרמב"ם לכתוב נמצא במעטן אינו טמא אלא המעטן והוא לא כתב תיבת אינו טמא אלא רק כתב כנ"ל לכן קרוב לומר שהוא מ"ס בהרמב"ם וצ"ל נמצא במעטן שבגג טמא כך נראה לומר והב"י יודע האמת:

הכתא גבירתא כללא דפרק ט

שיתבישו שם אח"כ. בכל הנך כיון דמתחלה רצה בהרשיבות הוכשרו. אבל בנתבן לפי שעה בהכית. עד שיכין להם מקום ליבשן בהגג. והורקבו והיועו בהכית. הרי לא נתכוון לכך. ולא ניהא ליה בהרשיבות ולא הוכשרו בו:

משנה ז זיתים שבמעטן שעתיד להוסיף עליהן. דאז לא הוכשרו בהויעה. מותר ליקח מהן קצת לכבשן בבית הכרז אפילו בידים וכלים סמאין. ואס"ה נשארו כולן בטהרתן. ורק בגמולך שלא להוסיף. ובגון שעוקר כל האוס שבמעטן הוכשרו כולן:

משנה ח משקה טופח שלא להטפיה אע"ג שאינו חיבור [בספ"ה] אס"ה מכשיר. ולפיכך זיתים טהורין. שע"ז משקה טופח על פניהן. ונמצא שרץ שם. אע"ג דמדראני טופח על גמג' להטפיה אין המשקה מחברן ואין השאר טמא. עכ"פ מקום שרץ הוכשר ונטמא. ובנמצא הטומאה סמוך מאד להזיתים. באופן שיש בהן ספק טומאה ברה"י. אס"ה נאמן ע"ה לומר שלא נגע הטומאה בהזיתים. מדאין באן חזקת טומאה. ואפילו על גופן נאמן שלא נטמא בהטומאה משום דכשנטמא הוא הרי נטמאו הזיתים. והרי אפילו חשוד נאמן על של אחר. אבל רק שלא נטמא. ולא שלא טימא. מדתהווק כבר בטומאה. הו"ן מושמר או בנכנס ברשות. אפי' שלא טימא גוף אחר את הטהרות אינו נאמן. שער השרץ מחשב שומר. ובגנע בגוש זיתים נטמא:

משנה ט פירותין סמאין. שכולן יחד כביצה. ונגעו כולן בשעה אחת במאכל. נטמא. אבל פירותין סמאין שנגעו בפירותין. והשניים נגעו במאכל. גם השניים טהורין. דהרי כל פירור מהשניים לא נגע רק בפירור פחות מכביצה. טומאה שנמצא במקום דאיכא למיחש שפי שגפול לשם מטהרות. אס"ה אין מחזיקין טומאה במקום למקום. וכ"כ בלקח קצת מהטהרות. והניח המקצת במקום אחר. דוקא בנמצא הטומאה על הנשאר במקומו. נטמא גם המקצת שלקח. דמחזיקין טומאה מומן לזמן. אבל בנמצא הטומאה על המקצת שנשלו. או בנמצא על הנשאר. אבל שלטל הנשאר ביני ביני במקום למקום. ובמקום השני נמצא עליו הטומאה. הרי אותו שלא נמצא עליו טהור. דאין מחזיקין טומאה במקום למקום. מיהו טומאה שנמצאת שרוף על פהרות. אין מחזיקין טומאה מומן לזמן לומר שבעוד שלא נשרף נפל על הטהרות. דכל הטומאות כשעת מציאתן:

משנה א נתן כל זיתיו במעטן ואין ברעתו להוסיף עליהן. אי אפשר שלא יויעו מעט קצת. והרי ניהא ליה בהויעה. והרי יש בהויעה צהצויה שמן שהוא א' מו' משקין המכשירין. ולכן הוכשרו:

משנה ב ואם ברעתו להוסיף עליהן אפילו לכשילוהו. דהו"ל ספק. לא ניהא ליה בויעה מדמתקלקליו ע"י רבוי הויעה קודם שיויעו האחרונים. ואינו מוכשרין. ולא כך אפילו בני אדם סמאין אה"ס מותרין ליגע בהן. ואפילו בנפל עליהן משקה טמא שבטמא ומכשירי כהדר. אס"ה עכ"פ אין הויעה מחברן. ולא נטמא רק היות שנגע בו המשקה הטמא. וגם הויעה בעצמו אין מקבל טומאה מדראני מאכל אדם:

משנה ג אבל בהוכשרו בהמעטן בהויעה. ונפל שם מעט משקין סמאין. הויעה חשוב כשמן. וקבל טומאה מטפת המשקין. והויעה הור וטימא כל הזיתים והמעטן. וכ"ש מוחל היוצא מבין לאחר שיטמו מוחבו השמן. חשוב כשמן ומקבל טומאה:

משנה ד ע"ה שהבדיל מקצת מותיו קודם שהוכשרו. כ"י לעשותן שמן בטהרה לתרומה. צריך כאותו יום למסור המפתח מהחזר שמונתין שם אותן הויתין לחבר. כדי שלא ישכה למשמש בהן:

משנה ה דוקא הלוזן זיתיו במעטן. מטמא לכתשן התכוון. ולהכי כשלא יוסיף הוכשרו בהויעה. אבל מעט זיתים שנתבן בכלי קפן. דוקא בהתכוון שיויעו הוכשרו בו. אבל בטמא הו"ל כאלו מ"י שמתכוון לאכלן כך. ואע"ג דגם בכה"ג ניהא ליה קצת בהויעה. שע"ז ישאבו המלח שיטבלו בו כשיאכלן. אס"ה מולא ניהא ליה בהויעה מצד עצמו. שע"ז יאבדו הזיתים טעמן. לא הוכשרו בו [ועיין ס"ה דמכשירין מ"ג]. זיתים שלא הוכשרו. ופצעו בסתם ידים. אף שטומאתן רק מד"ס. הוכשרו ונטמאו כאחת. מדניהא ל"י במשקה היוצא:

משנה ו הוציור זתיו בגג. אם שיתבישו שם. לא ניהא ליה בויעתן ולא הוכשרו בו. ואם שיתרכבו בהוס השמש שם. הוכשרו בהויעה. הניח בבית שיתרכבו ע"י רוקב קצת וזיועו. אע"ג שדעתו ליבש הויעה אח"כ [ועיין מכשירין ה"ל] או שהעלן מתחלה לגג שיתרכבו ויחורו ויתבישו שם. או שהעלן לגג כדי לפצוע שם כל זית לשנים. והרי ע"ז יצא אז מהן שרף ברוקא דסניא. אבל התכוון

דלקמן שם הוא ספק ספיק' כמ"ש שם הרע"ב בפ"י ע"ש כי שמא היה בהכיות ואת"ל כבוד שבו קודם נפלה וא"כ שפיר תחת הכ"ס על הר"ב מ"ב. ולולא דמסתמיא הייתי אומר שהוא מ"ס בהרמב"ם

טהרות הנועל פרק י עובדיה ר' עובדיה מברטנורה

ציונים

פרק י א הנועל בית הבר מפני הברדין. עמי הארץ העושים מלאכה בבית הבד. וטיהרן בעל הזיתים כדי שיטעו השמן בטהרה. ונעל בית הבד צפניהם שלא יכנסו עוני הארץ לסם. ושלא ילאו הם ויטמאו במגע

א בית הבד. המניח ס"ה כה"ס ע"י פ"ג ס"ה מו"ק ה"ד:

עמי הארץ מנהיגים: והיו שם. בחוך בית הבד: כלים טמאין מדרם. שהן אב הטומאה ומטמאין אדם בין במגע בין במשא בין צהיט: ר"מ אומר בית

חלופי גרסאות

פרק י א הנועל בית הבר מפני הברדין א. והיו לשם כלים סמאין מדרם ב. רבי מאיר אומר בית הבר טמא ג. רבי

א והיו לשם כד"ז ובגמ"א והיו שם:

משנה אחרונה

ומטמאו את הכל דאין חוששים לזיהר על

פ"י א הנועל בית הבד. ולא תני

מלאכת שלמה

פ"י א בפני הברדין. גרסינן:

המניח כרדין בבית הבד. אפשר דמניח

ולא נעל לבי"ש לא הייטיקן דמיסתפי למה

אחי השתא וחזי ליה

דנגעי. אבל נעל

מסתמא אין דעתו

לחזור מיד: כלים

טמאין מדרם. אבל

האז זכ' או מלרע אין

דקר להיטמו במקום

טהרה שמא יבא ויגע.

תפארת ישראל

יבין

ליבדור ולמשא [ועיין מו"ס' מה לג"כ ד"ס ויטויקן]. וקאמר בכל דמדלריך לכן הכ"ז לכבש זיתיו. טיהרן מקודם. ומדחשש שמא שוב יתטמאו. וסגור לפניהם בבית הבד שלא ילאו ויתטמאו: (ב) ששכה צ"ב ששאלו עדיין בחוך בית הבד כלים שנתטמאו מדרם. וכן חוזרים ומטמאים במגע משא וסיס: ג) כלימא זיתי

זה ור' יוסי נמי דחייס ליהיסע. טמא מת אין מטמא במשא ולא צהיטע לא נגעטו כמו במתני' דלקמן ופ"ט מ"ח. דהכא שהזיזים החזר על גש

יבין

הן דורכים הזיתים שבבית הבד. וסן ע"ה. שגזרו חכמים עליהן עומאה שיטמאו כל דבר במוגע. וגם מעיינותיהם עומאים כמזב [א"ה לג"ג]. וגם בגדי ע"ה עומאין כמדרס הזב. מחשש שמא ישכה עליהן אשתו קדש [המניח כ"כ ופ"ט דגליס מ"ג]. ורק על משא וסיסם שלו לא גזרו. מדסוס גזרה שאין רוב הלבדור יכלו לעמוד בה דהן היו רוב הממעסקים

טמאין מת אלא משום דר"ם אמר טהורין להן וכמת לא שייך זה ור' יוסי נמי דחייס ליהיסע. טמא מת אין מטמא במשא ולא צהיטע להרמב"ם ספ"א להלות: ר"ם יאומר בית הבד טמא. ונ"ל דהכא לא מהני לפולחן ולומר

חלופי גרסאות
ס"ט מסאות כ"ג פ"א :
ב' לוי"ט :
ו' ז' ו' ז' ו' ז'
ו' ז' ו' ז' ו' ז'

כישנה אחרונה
כדי שיגנו. כתב הרב
כשאין מעלים
ברגליהן דאם יש
המעלים ונעמא המנעל
אפילו יגנו מעמא
המשקין שכוחים וכן
לשון הר"ה"ט ו"ה"ט"ט
דקדוק לכתוב שמעמאין
המשקה אבל הויתם
אין מעמאין משום
דמקום דריסה של
המעלל היו אחורי
הכלים וק"ל בפ"ח מ"ו
הלכה כר"א אחורי
הכלים שנעמאין במשקין
מעמאין את המשקין
ולא את האוכלין. אלא
שהר"ט אחר שכתב
כלשון הרב שמעמא
המשקה מסיים או
אפילו אין שם משקה
בוהים למ"ד הטבולין
לתרומה כתרומה דמי

כדי שיגנו רגליהן מן המשקין הטמאים ע"י דריסתם בלחץ. וכשאין מעלים ברגליהן איירי. דהא משקה מטמא כלי וחוזר ומטמא משקין שעם הויתם. אבל כשאין מעלים ברגליהן ונחגגו המשקין הטמאים שברגליהן ע"י דריסתן בלחץ. שוב אין מטמאין הויתם כשדורכים אותן. דמשקין טמאין מטמאין כלים ואין מטמאין אדם: הברדיון והבוצרין. הא דלא נקט המוסקין והבוצרין לפי שגזרו על הבצירה שתעשה בטרה. ולא גזרו על המסיקה. וטעמא מפורש בפ"ק דשבת שפעמים אדם הולך לכרמו לידע אם הגיעו ענביו לבלור אם לאו. וטובל אשכול של ענבים וסוחמו ומלף ע"ג ענבים. ובשעת בצירה עדיין משקה טופח עליהן והוכשרו לקבל טומאה. וטעם זה לא שייך במסיקה: נאמנין

שלא יגעו בהן להיותן טמאים. הנה יסומום שאין יודעים שהיסט יטמא: **ב הברדיון והבוצרין כו'.** כתב הר"ז הא דלא נקט המוסקים והבוצרים לפי שגזרו כו' שפעמים אדם

מלאכת שלמה
ב אם יש בין משקין לזיתים כדי שיגנו את רגליהם בלחץ הרי הויתם טהורים. שהגונג במסקים טמאים שלא בידיו עהור ואפילו לקדש. הרמב"ם ז"ל שם פ"ט: **בפי' רע"ל ז"ל ומטמאים את הזיתים כשהבדליון עולין ודורכין ע"ג הויתם אלא"כ וכו' והכל דבור אחד:**

עוד בפירושו ז"ל נריך למחוק סימן הגימ' הכתוב קודם דבור המתחיל הבדליון ולכותבו למשן קודם לידור המתחיל כיון שהכתיב וכו': עוד בפירושו ז"ל הא דלא נקט המוסקים והבוצרים וכו'. אמר המלקט הכא ובסמוך לפי וכו':

יבין תפארת ישראל בועז

(ב) אמנם יש לדקדק למה במשנה א' וכו' נקט רק בדליון. ובמשנתו נקט בדליון ובוצרין. ולמה לא נקט נמי במשנה א' או שעל כרמו מפני הבוצרין. וכ"כ הוה מצי למקט במשנה ב' שהיו משקין טמאין במקום משמוש ידי הבוצרין. ואח"כ משום דכלים טמאין מדרם ומשקין טמאין לא שכיחי בכרם רק בהדר המלאכה. ואילו הוה נקט הגועל בית הגת ויש משקין טמאין בבית הגת. סד"א דמקודם אי אפשר שיתטמאו הענבים. ואין נריך לשמרו מעומאה. עכ"פ יש לדקדק טובא למה לא סידר רבי המשניות בסדר הראוי. והיינו תחלה הו"ל למתני משנה ג' בכניס ע"ה במערה להטבילין. ואח"כ משנה ב' בנמלא עומאה לפניו בצל מלאכה. ואח"כ רישא דרך מתניו במשקין טמאין שנמלא לפניו בקרקע הבית. ולבחר כולה הו"ל למקט משנה א'. בטובל בית הבד ושאריו שם כלים טמאים. וז"ל דכולהו דרך לא זו אף זו נקט לכו. דמתחלה נקט משנה א'. שהי' שם כלים טמאין מדרם. דאח"כ דמתחלה נקט משנה ב' והע"ה מדליון להם עסק בכלים ההם. אפי"ה מדליון הע"ה בקיאיין צדידי היסט. הייטינן שטימאום. ולא זו אף זו. דהיינו אף דינא דמשנה ב'. דמשקין טמאין שסוכין על הארץ. דמתחבר דרכו עליהן וטימאן הכל. אפי"ה באפשר שנתנגשו. מלין כן. וכל עהור. אף דברישא אף חלין במשתבר שלא הסיעו. ולא זו אף זו משקין טמאין שחין מעמאין מדלוריייתא לשום דבר [כפסחים טו"ב]. וגם מד"ס חין רק ולד. ואין מעמאין אדם אלא אף אב הטומאה דלוריייתא שנמלא לפניו. נאמנין לומר לא נגעו. מש"כ בהך כ' כזו דלעיל לא שייך כהו נאמנות. ומדין לחוש שנטמאו ולא לדעתיהו. ולבחר כולו נקט דין

מלוחלח במסקים טמאים להכי נקט ויולאים. דע"י אפשר שהתנגבו בחוץ: ו) ששכפו שם על הקרקע. והרי ודאי דרכו עליהן הבדליון. ואח"כ שאין משקין טמאים מטמאים אדם רק כשאין מעיינות הזב. אפי"ה הכא יש לחוש שכשדרכו אח"כ הויתם. עימאום במשקה טופח שברגליהן: יא) רווח מקום: יב) קודם שדרכו הויתם. ואי"ל גם בלחץ שיעור להגנב הרי ספק משקין לממא אחרים עהור [פ"ד מ"ט]. ותו הרי אין מחזקט"ו ממקום למקום [כ"ס"ט]. י"ל דזכו רק בספק השקול. ולא כי הכא דמתחבר ספי לעומאה מלטהרה. ומה"ט נמי מחמרין בצלף ומשקין טמאים בחוץ הבית. דדוקא ביש בין משקין להבצק ככדי שיגנוו ההרנגולים חרטומן. עהורה הבצק המוקרב [לפי פ"ג מ"ח]. מיהו בעעלו הע"ה מעעלים. אף שנהגנב המשקה והמעלל קודם שדרך עמו הויתם. הרי כלי נעמא מהמשקין. וטעם ע"י. וכשדרך עמו הויתם נעשו שלישו. ואף דלחן שני עושה שלישו נחולין. אפילו בטבולין לתרומה [כרמ"ב ספ"א מהכ"ט]. עכ"פ המנעל שהוא שני פוסל לתרומה. וכל הפוסל לתרומה מטמא משקין להיות תחלה [כ"ה דפ"ה מ"ו]. ונמלא שנטמא המשקה של הויתם ונעשה שוב ראשון. וטימא שוב הויתם להיות שני. וגם אסור להיתן לדרוך זיתו הטבל. דאח"כ דקיי"ל דמותר לגרום מומאה לחולין שבצ"ה. עכ"פ כשצביל עדיין לתרומה. אסור [כ"ז ו"ז א' ורמב"ם סוף טומאת אוכלין]:

יג) מוסקי הויתם שהן המלקטין אותן מהאולנות. א"ל בעה"כ לטסרן קודם לקיטתן. מללא הוכשרו הויתם. ולא יתעמאו כשילקטום הע"ה [לעיל פ"ט]. ורק קודם שיכבשום בבית הבד שכבר הוכשרו הויתם צועת המעטן. ובמשקה שילא מלין. נריך בעה"כ לטסרן הבוצרין דהיינו המלקטים הענבים מהגפנים נריך בעה"כ לטסרן מקודם שילקטו. מדקיי"ל הבוצר לגת הוכשר [כ"ה י"ז א']. ונמלא שיעמאו המלקטין את הענבים צדויהן. להכי נקט מנא בדליון ובוצרין **(ב)**: אע"ג

כבאורה היינו ה"י ודלעיל שמשקין טמאין בחוץ הבית וה"י טומאה לפנינו וא"כ אחאי נריך למתני לה בכא באפי נפשא וה"י למתני בהך דלעיל ואם אמרו לא נגעו נאמנים ותו לא. ואפשר דלעיל מיירי במקום דריסה שא"א שלא נגעו כדפי' לעיל. ועוד י"ל דלעיל בטומאת משקה לטמא היא מדרבנן וקמ"ל הכא אפילו בטומאה דלוריתא נאמנים. אלא לפי מ"ש הר"ט והרב כשהכר עמאן חין להלק כיון דלחבר סמכין. ומיהו עיקר הך מלתא דמלרבי שהכר עמאן. לא התנו שהכר עמאן כמו שחמה תוי"ט בזה. וכן בפ"ו מ"ו נאמנים לומר לא נכנסו וכשאין כגעני עמאן נאמנים לומר נכנסו ולא נגעו כמ"ש הר"ט והר"ב שם בפ"ה מ"א ואם לאו יטאליה וכן בפ"ב דממאי נאמנים לומר הפירות הללו לא הוכשרו ולא תשידו לשקר ולא אשכחן כשום דוכתא דמלרבי שהכר עמאן וגם לא מתחבר דמיירי שהכר עמאן דמאי נאמנות שידך בהו קיון דלחבר סמכין. וז"ל מה שמפרש הר"ט כן הכא דמסיפא מוכח לה דקתני וכן התינוקות שביידין נכנין וכו' ועד כמה ירמיקו עד שיהא רוחאן משמע שרין שיהא הכר רואן ומדקתני וכן משמע דתרייהו מחד עמאן נינהו ובהדיא מפרש להו בחד עמאן שכתב כן. ללא חייסין למא נעני ולא אדעתו' דלכר ובסיפא בתניוקות נמי מפרש הכי. אבל באמת גם בסיפא חין פירושו ממור דמאי תני לה בתניוקות ולא בע"ה עמאן שפניו והכר רואן. ועיקר הטרור כמו שמפרשה הרמב"ם שיולאין ונפנים לא קאי אתינוקות ומילי מילי קתני. דהאי וכן התינוקות דלעיל קאי כמו שנאמנים על עמאן לומר לא נגעו וכן על התינוקות נאמנים לומר שלא נגעו. ותו קתני מלתא אחריתא יולאין ונפנים שה"ה עמאן יולאין. ומשום שבעורן בבית הבד הם ברשות הכר ובחוקת עהרתו שטרין לכך. וכשיולאין לחוץ הם ברשות עמאן ואלו לה חזקה שטרין וקמ"ל ככדי שהוא רואן הם עדיין בחוקת עהרתו וכן פירשה בתבירו פ"ג מהלכות משכב והוא נכון מאד. ונמלא גם הר"ט כמא שיהא חכר עמאן חין לזה מקום כלל. ומ"ש הר"ב דנקט הבדליון והבוצרין ולא נקט המוסקין שגזרו על הבצירה שתעשה בטרה ולא גזרו על המסיקה וטעמא שפעמים אדם הולך לכרמו וכו' עד זה לא שייך במסיקה לידע אם נוח המשקה לנחל ולדורכן אלא כיון שעושה כן בחוץ הכרם א"א שמתוך היולות לא יודלף מהם על הענבים והוכשרו במשקה כשהוא טופח בשעת הבצירה ואח"כ שכל המשקה על הענבים שלא ככונה כיון שמתכוון למשקה שילא כמחיתו ה"י משקה שתלתו לריון אפי"ה שאין סופו לרטון שיבא על הענבים היו הכשר דלאמניו ר"ש

טהרות הנועל פרקי

נאמנין לומר לא נגענו. וכגון דחבר עומד עמהן בבית הבד. ולא חיישין דלמא נגעו ולא דאעתייה דחבר: התינוקות. בדדים שהביאו צנין עמהן וטריהם לכן. וכשרוצין צנייהם לפנות יולאים אביהן לחון עמהם ונפגים

טומא' לפניה' נאמנין לומר לא נגענו. וכן התינוקות שביניהם (יוצאים חוץ לפתח בית הבד. ופגים לאחורי הגדר. והן מהורין. עד כמה ירחיקו ויהיו מהורין עד כדי שיהא רואן מ:): הברדין

אדם הולך לכרמו וכו' וזה לא שייך במסיקה. מוס' שס. ושם ב"ה' דבכר מפ' ה"ב טעם אחר ושנייה שס בגמ' ד"ז ועיין מ"ש בלוחו טעם בר"פ דלעיל: נאמנים לומר לא נגענו. כהב' ה"ב וכגון דחבר עומד

מלאכת
ובן בתינוקות שביניהם. מה שפי' רע"ל הוא פי' הר"ש ז"ל ונראהו חלל הרמב"ם ז"ל פי' וכן בתינוקות נאמנים לומר שאלו הקטנים לא נגעו בשמן או בביתים וכיוצא בהן ואחר כך לומר ששם יאלו מבית הבד ואפילו אחרי הכותל הגה' כן בחזקת טהרה מאחר שכבר עיהן והוא שומר אחס' אהל' הרחיקו עד שלא יראו וכו' וישנו ז"ל שם ביד וכן בתינוקות שלהם. וקרוב לזה הפירוש פירש הר"ש ז"ל וז"ל וכן בתינוקות

שלמה
דרך השעולים ששכרין למקום וכגון וכו' וכן הקטנים שמה נאמנים הברדין לומר לא נגענו בהם אע"פ דבכר מזוי שיגעו בהם יולאין הברדין והנזירים לעשות תרכיבין אחורי הגדר. ובלבד שיהא החבר רואן ולא חיישי' דלמא נגעו בטומאה ולאו דאעתייה דחבר ע"פ: עד כמה ירחיקו. כ"א ירחקו וגם ה"ר יוסף ז"ל כניה רחוקו וגם הגיה וכמה ירחקו ומתק מלת עד ראשונה ושניה:

לרשות

תפארת

יבין
(יד) אע"פ דלעיל [פי' מ"ו] אין נאמנין על נגיעה. הכא מדמייהו צנייה' כזכרון הס. ואע"פ דגם הכא כבד שמעיין מלעיל [פי' מ"ט]. י"ל ללא להם נקט ההם שכן. ור"ל והרי הברדין יודעים שהשן טמא. ולהכי לדי' מדמייהו צנייה' כזכרון. מהרין מליגט בו [ולעיל פי' מ"ח] ופי' מ"ב' דבמביר הכא נקט ונמא עומא לפניהן. ר"ל שהאומא הוא מלגט לו טומאה. משא"כ הכא נקט ונמא עומא לפניהן. ר"ל שהאומא עומא מלגט עכשו לפניהן. וכגון שגמא מונח שם כגד או כלי שלא ידעו בו טומאה. ועכ"פ נמא שיהא עומא. אפי"ה לא חיישין שנגעו בו ולאו דאעתייהו. ואע"פ דכל מילתא ללא ריחא עליה דאשם. אמרינן לעבד ולאו דאעתייהו [כשבו וז' ל"ד]. הכא שא"י דמדיועין שפסקין בטעירות. מדקדקין היטב בכל נגיעתן. ודאי רמו דאעתייהו שפיר בתחלה ובסוף. ויודעין א"כ נגעו וכמה נגעו. ומתוך כזה ק' רחוי"ט להר"ש והר"ב דמלכה הכא שיהא החבר עומד עליהן ומתיראין לשקר פן יחשבו. וה"ט נמי דלא פליגי כה תנאי דמכא' א'. דהתם מיירי בלון צנייה' עומד עליהן ודוק: (טו) ה"ק הברדין שהביאו ילדיהן עמהן לבית הבד. אחר שטיהר הצנייה' הברדין והילדים שלהן. וכשרוצים הילדים לפנות. מותרים אביהן ללכת עמהן לאחורי הגדר שפטו הילדים א"ע שם. ואין חוששים שמה נגעו שם בטומאה (ג). אמנם לרש"י [גמ' דכ"א].

בועז

ד"ן עבילתן. ללא זו ככל הכך דלעיל שהוחזקו כשהרו. ולהכי לא חיישי' שטמאו. אבל עבילתן שהוחזקו בטומאה. אין ספק עבילתן מולאי מיירי ודאי טומאתן. ועוד שאין בקראין כדניי חליצה. לידע שאפילו מיעוט המקפיד עליו הולך. להבי לא מהימן. ולר"מ גם ככה"ג מדרשו שפעה"ב שר' ומקפיד בכך. חזקה שליש עושה שליחותו וכוזה לעשות רצונו. ללא דמי דמא' דא' דמחמיר ר"מ. דהתם הייטין שגמא' ולאו דאעתייהו: (ג) והיא דנקט תינוקות. ה"ה בצבות עומן. כשזריכין לפנות את עומן כך דין. רק אורחא דמילתא נקט. דתינוקות רגילין לפנות את עומן כל שעה. מדכני מטיהן דהיינו בית השיכול שלהן קטן [ועיין רש"י בינה דף ס' א' ד"ה וחד אמר]. ועוד דהצבות עומן מדיועין שכל היוס יהיו ערודין במלאכתן. מפנין את עומן כבוקר וכערב. כדי שלא יהיו לריכין להתרחק ולהתבטל עי"ו ממלאכה [ועיין ברכות דף ס"ב א']. א"כ רבותא קמ"ל דלא מייבעיא גדולים שיולאין לפנות ודאי נשמרים שם בעומן שלא יגעו בטומאה שם. אלא אפילו כשולאין לחון עם הקטנים משנייהן שגם על הקטנים משנייהן שלא יחשבו. עוד י"ל דלעולם דאשמירת הגדולים מטומאה מיירי. ואפי"ה נקט שיולאין עם הקטנים ברובה. ללא מייבעיא כשיולאין הגדולים לפנות את עומן. י"ל משום כבוד התירו לכן חכמים. וכמו שהתירו מה"ש לפנות מקוה. ולהנזיל מרה"י לכתובית שבת מה"ש [כ"א ח"א] ש"ב [א]. אלא אפילו כשרוצין התינוקות לפנות. דאין כל כך זורך שילאו הצבות עמהן. אפי"ה שרי. כל זה כתבתי ע"ד הר"ש והר"ב נוסח כליו. לישב דברי רבותינו. אולם במחילת כבוד רבותינו ואחר נקית ע"ק. שפרשם זה הוא נגד סוגית הה"ש [בבב"ב דף ס"א]. דאי בשמפגים התינוקות מיירי מתני' א"כ מה מקשי הה"ש התם לאיסי דקאמר דאסור לגדול לפנות את עומן אחורי הגדר. ומאי קושיא והרי הכא בקטנים מיירי. ותו אי כדברי רבותינו דכולה הדא צבא היא. וה"ק וכן התינוקות יולאין וכו' א"כ יהיו מתחיל הה"ש התם בבבא עם מלת יולאין. ויידל לא לב' מלות וכן

הברדין

התפארת

התינוקות. וכמעט היה כ"ל לומר דיולאין דנקט התם לא משנתנו היא זו. רק ברייתא בשם מקום. וכן מוכח מקושיא אחרת דמקשי התם הה"ש לאיסי. דקאמר דכשרואה לפנות בבקעה מתרחק עד שלא יהא חבירו רואהו. ומקשינן עליה מדקתני עד כמה ירחיקו ויהיו טורחין. כדי שיהא רואהו. ופירש"י וכשרוצין מפנה את עומן שם במקום שרואהו. אלא מותר לפנות את עומן במקום שחבירו רואהו. ומשיי הה"ש התם. שאני אולי עהרות דלוקלו רבנן גבייהו. עכ"ל הה"ש. והשתא אולי א"כ גם נדחוק לומר דמחי למשני הה"ש שאני אולי עהרות. ר"ל מאכלי עהרות שבבית הבד. דלוקלו רבנן גבייהו. אפי"ה על כרחך הך צבא דמייתי הה"ש. ודאי לאו צבא דסיפא דמשנתנו הוא. דהרי משנתנו במשנין את עומן אחורי הגדר מיירי. וכמפורש במשנה. ומה דקאמר בסיפא דמשנתנו עד כדי שיהא רואן. הרי כשמפנה את עומן אחורי הגדר אין צבא"ב רואן. אלא ע"כ דר"ל כדי שיוכל צבא"ב לראותו כשריה' [ולעיל פי' מ"ח]. וא"כ מה מקשי מינה לאיסי דמייירי במשנה את עומן בבקעה במקום שצאמת רואו. אלא ע"כ דצבא זו דמקשה מינה לאו צבא דמשנתנו הוא. אלא ברייתא דמייירי במניה ע"ה א"כ עהרותיו בכקעה. ורואה החבר לפנות את עומן. קאמר דמרחיק מה"ע"ה עד כדי שיראהו כשיגע בטעירות. ולהכי מקשי שפיר מינה לאיסי. ומתוך נמי שפיר שאני אולי עהרות וכו'. וא"כ גם צבא קמיתא דמקשה מינה הה"ש גם כן לאו משנתנו. אלא ברייתא. וא"כ אין מזה קושיא לרבותינו הנ"ל בפירושה למשנתנו. אמנם גם כלא זה דיקא' לן מלמא עובא לכון פירוש רבותינו בלשון המשנה. דהרי מייאית האבות לא תני מדי במשנה לפי פי' זה. והכי הו"ל יולאין עם התינוקות לאחורי גדר לפנות את עומן:

התפארת

התפארת

(ד) ואין להקשות גם לפי פי' זה. א"כ מה רבותא יש בנייעת התינוקות שנאמנין עליו. ספי מלאמת שלהן שלא נעפר בשאר טומאה

התפארת

הנזרות שהרי הכל לדריכה עומד וכו' עד והרי הוא מקפיד עליהן שלא יזכו בקרקע ונמא מוכשר בהן ע"כ. והם הפך מסוגית הגמ' דמשמע דמולף על הענבים המוחזקין אלא שנשעת הצברה עדיין משקה טומא עליהן. וגם מ"ש שמקפיד שלא יזכו בקרקע אין נראה דהא קרי לכו משקה דלוי לזיכור. והא דלא שייך טעם זה במסיקה דבתיים אינו תשוב משקה עד אחר גמר מלאכתו כמעט בדאמרי' צפ' דלעיל וכו' התו'. ונראה שהרמב"ם לפי שטתו הולך לפרש כן שהוא סוכר דתחלתו לרצון דגבי הכשר היינו לרצון שישל על אלו הפירות דוקא כמ"ס בריש מוס' מכשירין וזה א"כ במחזקין דלוי הכשר בתחוב לכן מפרש על הענבים הנזרות בטומאה אבל הוא דלא כסוגית הה"ש: נאמנים לומר לא נגענו. הכא לא פליגי ר"ש לומר שאם טהורין להן אין נאמנים כדפליגי בר"פ ובמתני' דלקמן. דלעיל שטתו החבר וההורין על הטומאה שבבית והם עברו על התנאי אין נאמנים שאם יודו ויפסידו שכרם. וכן לקמן בטבילה שהגבין ע"מ שישולו הם יודו ששברו מפסידין שכן אין נאמנים. והכא שלא היחה הטומאה ידועה ולא הוסידין עלי' אם נגעו באקראי אין להם להפסיד שכרן ונאמנים. ומיהו בעמאין להן לא שייך לחלק ולעולם נזהרין ונאמנים דודאי דמירתתו שפיסדו שכרן וכטהורין להן לא מירתתו כדפי' לעיל:

התפארת

הנזרות שהרי הכל לדריכה עומד וכו' עד והרי הוא מקפיד עליהן שלא יזכו בקרקע ונמא מוכשר בהן ע"כ. והם הפך מסוגית הגמ' דמשמע דמולף על הענבים המוחזקין אלא שנשעת הצברה עדיין משקה טומא עליהן. וגם מ"ש שמקפיד שלא יזכו בקרקע אין נראה דהא קרי לכו משקה דלוי לזיכור. והא דלא שייך טעם זה במסיקה דבתיים אינו תשוב משקה עד אחר גמר מלאכתו כמעט בדאמרי' צפ' דלעיל וכו' התו'. ונראה שהרמב"ם לפי שטתו הולך לפרש כן שהוא סוכר דתחלתו לרצון דגבי הכשר היינו לרצון שישל על אלו הפירות דוקא כמ"ס בריש מוס' מכשירין וזה א"כ במחזקין דלוי הכשר בתחוב לכן מפרש על הענבים הנזרות בטומאה אבל הוא דלא כסוגית הה"ש: נאמנים לומר לא נגענו. הכא לא פליגי ר"ש לומר שאם טהורין להן אין נאמנים כדפליגי בר"פ ובמתני' דלקמן. דלעיל שטתו החבר וההורין על הטומאה שבבית והם עברו על התנאי אין נאמנים שאם יודו ויפסידו שכרם. וכן לקמן בטבילה שהגבין ע"מ שישולו הם יודו ששברו מפסידין שכן אין נאמנים. והכא שלא היחה הטומאה ידועה ולא הוסידין עלי' אם נגעו באקראי אין להם להפסיד שכרן ונאמנים. ומיהו בעמאין להן לא שייך לחלק ולעולם נזהרין ונאמנים דודאי דמירתתו שפיסדו שכרן וכטהורין להן לא מירתתו כדפי' לעיל:

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

מלאכת

הברדין

שלמה

תפארת

יבין

בועז

הברדין

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

התפארת

טהרות הנועל פרק י

ציונים

ג ר"א צריך מ"י ט"ז
 חלופי גרסאות
 ג ר"א אומר צריך לעמוד
 עליון עד שיטבולו
 חובתו לא יחל שיטבולו
 במקום ר"ח ג"כ ר"י
 וכן קטנות עד הא' וכל ל"ג
 גדל: א"י צריך כ"ו ט"ז
 מינה צריך:

משנה אחרונה
 ג כיון שהכניסן לרשות
 המערה. ונראה לר"מ
 אפילו לא הכניסן אלא
 אמר להם שיטבולו
 וכלו ואמרו שטבולו
 נאמנים ולרבותא דר"י
 תני שנכנסו ואס"ה
 לא מהמיני עד שיעמוד
 עליהן:

ר' יוסי אומר צריך
 לעמוד עליהן. ויש
 לדקדק א"כ מ"ט דר"מ
 ומי לא מודה ר"מ
 ולא בקיאי בדניי
 טבילה והזיזה. וי"ל
 טעמא דר"מ כי היכי
 דמהמיני כפי ע"ה
 כשצילתן לנדות ולא
 אשכחן לנר"ך לעמוד
 עליהן וע"כ משום
 דמלחוריתא ליכא חזי"ה
 אלא ברובו ומקפיד
 והא דלא שפירא
 ואש"ג דמדרכין במיעוט
 נמי חוץ דכרכין
 סמיכי עלייהו. ור"י
 סבר דככה"ר אפילו
 כדרכין לא סמיכי
 עלייהו ור"י לטעמי
 דמתמר אפילו כדרכין
 בשק"ל ליתר רפ"ב
 דמקואות והא דסמיכי
 עלייהו כטבילת נדות
 משום דאם לא תמלא
 מי שיטמון עלי' אהא
 מכתל בנות ישראל מפרי'
 ורביה ומש"ט אשכחן
 במ"ג נדה ככה מיני
 דהתמירו לטערתו ותר
 מלבעלה. ור"ש סבר
 אס טמאין לן דדמי
 לאיסור נדות מהימני.
 ובטהורין לן סבר
 כר"י דאפילו כדרכין
 מתמריני:

עומד עממן כו' וכ"כ הר"ס. ותימה
 דכפ' לנעיל מ"ח לא הלכתי שיהא
 החבר עומד עממן והרמב"ם לא
 הלך כן לא התם ולא הכא ועיין
 לעיל: ג כיון שהכניסן לרשות
 המערה דיו. דכרי ר"מ. דכיון
 שנכנסו למקום הטבילה על דעת
 לטבול לא חשדין להו שלא יטבולו.
 ולא

ג הברדיו והבוצרון כיון שהכניסן יו'
 לרשות המערה דיו. דברי ר"מ.
 רבי יוסי אומר צריך לעמוד עליהן עד
 שיטבולו יו'. רש"א אם מהורין
 להן יו' צריך לעמוד עליהם עד
 שיטבולו. אם טמאים להן אינו
 צריך לעמוד עליהם עד שיטבולו יו':
 הגותן

ופניס אחורי הגדר. ולא חייסין
 דלמא נגע בטומאה ולא אדעתא
 דמכר: ג כיון שהכניסן לרשות
 מערה. שטובלים בה. כמו ברות
 שיסין ומערות: דיו. ולא חייסין
 שמא לא יטבולו או לא יטבולו הכלים
 ויאמרו טבלו והטבלו: צריך
 לעמוד עליהן. לפי שאין בקיאיין
 בדין טבילה ומלצה: מהורים להם.
 כגון כלים של ע"ה אחר
 כדפרישנא לעיל. והלכה כר' יוסי:
 הנותן

מלאכת שלמה

ג לרשות המערה דיו. ס' מקואות שלהן היו במים מכוסין כמערתו כדאמרין בס"ק דשבת היו שובלין במי מערות סרוחין. הר"ס ז"ל
 ואם עמאים להם אינו צריך לעמוד. כ"ז"ל:

הנותן

תפארת ישראל ביבין

יכול לראותן (ה). י"ל לטבול א"ע ואת הכלים הנלכדים צבית
 הבד והגת קודם שיטמאנו בהן לטהרות. דכיון דמקוה לפטוי
 ודאי טבל. ואילנה"ק ממשנה א' דמחומר ר"מ וס"ל דאין
 כחמיני. י"ל התם חייסין דלמא נגע ולאו אדעתיה. וירא
 לכו"ע אח"כ שנטמא סן יקפיד הבע"כ על שלא נזכרו. אבל
 הכא צמוד ודאי לא יצבור על דעת בעה"כ. ומה"ט נמי גם
 במשנה ב' בסופא גם לר"מ צריך שלא יתרחק. רק עד שהיה
 הבע"כ יכול לראותו דבזה כ"ע מודו דלכתלה אין להאמיני
 על דבר שאפשר שנטמא בו ולאו אדעתיה: (יח) ואש"ג לעיל
 במשנה א' נאמנים לר' יוסי בנגע טומאה. וכ"כ במשנה ב'
 נאמנים לומר לא נגענו ולא פליג ר' יוסי. י"ל הכא דמי עפי
 טבילה למדרם דמשנה א'. דכמו במדרם אין בקיאיין בטומאתו.
 כ"כ כטבילה אין בקיאיין בדיו חילוס. ותו דהכא גרע טפי
 מדחזוק בטומאה. ואין ספק טבילה מוילא מידי ודאי טומאה
 (גדה טו"א): (יג) אם חושבין א"ע ואת הכלים טהורים [כלע"ס ה].
 ואם טמאין לן שידעין בעלמן שהן או הכלים נטמאות כדה וכדומה
 [ולעיל ט"ז]: (יד) ומה"ט במשנה ב' בנמלא טומאה לפטוי נאמנים דהרי
 מנמלא לפטויין שרד וכדומה. רמו שפיר אדעתיהו לזכור שהתא
 אס נגעו או לא נגעו בו. דהרי ודאי יודעין שהטומאה
 לפטויין. משא"כ בסופא דמשנה ב'. בשיואלין לפטויין אין נאמנים
 דלמא נגעו בדבר הטמא להם. וי"ל עוד דנקט פלוגתא
 דר"ש במשנה א'. לאשמעינן דאש"ג דהתם הוחזקו בטהרה.
 אש"ג כשהספק הוא בטהור ליהן טמאים. והדר לן נקט
 פלוגתא דר"ש הלא. דאש"ג דהוחזקו בטומאה אש"ה בטמא ליהן
 טהורין

[מ"ד] דתנא דפרקין ס"ל דטבל דיו כתרומה. וגם בלא"ה ל"ק דהרי משקין מזוין בידי הברדיו צבית הבד. ומזוי שיגעו בהמינות בידים
 לחין. ויחזרו ויגעו כהידים הלחין כטהרות. ועוד יש ליכב קושיא הרב המקשה הלא. דבכאת לא חייסין לנגיעת בדין כתינות. אלא לנגיעת
 התינות כטהרות כטהרות שצבית הבד. ואש"ה נאמנין בדין לומר לא נגעו. וכן ס' באת המרכ"ם הכא [ורק בחבורו פ"ג ממכתב]. אלא נראה שפי
 דמפרס דחמיני מנגיעת עמון בהתינות. ואש"ג דאין ע"ה מקפיד על נגיעת חבירו כטהרות [כתינה ד"כ ע"ב]. היינו בשחבירו ע"ה הוא גדול
 חושבו טהור כמו שחשב את עמון טהור. משא"כ קטן גם ע"ה חושבו טמא. מדודאי חבוקוה נדות, וכלע"ל. אמנם אש"ג ק"ל להגאון רב"א
 ז"ל. ל"ל למתני טומאות הילדים מדהגדות מנשקות אותן הרי זה אש"ג ר"ק בהתינות של חבר [כתוספתא פ"ג דטהרות].
 אבל הכא עפי משמע דתינות שביטוי היינו ילדי ע"ה עמון. שנגדי הילדים הללו. ודאי לא גרעין משאר. שנגדי ע"ה שכן במדרם מחשב
 שרבה עליה אשה נדה [כחולין ל"ה ב']. א"כ ממילא מתוך קושיא הרב כ"י. דהרי איכא למיחש שמא נגעו הברדיו בנגדי הקטנים. ויטעו
 הברדיו ראשון. ויכולו שפיר להחזיר ולטמא בית הבד. אמנם אי קאיא הא ק"ל לכל דברי רבותינו. דמה קמ"ל הך בבא. דהשתא כתיבא ידעיה
 שמונת לפטויין. בדיעבד נאמנין לומר לא נגענו. מכ"ש כשיואלין ופטויין לחמור הגדר שלא הוחזקו שם טומאה כלל. ודאי דמתכבד דלחייני אפילו
 לכתלה. ולא עוד דכיון דלפשות רכיו הוא יואל. הו"ל כשת הדק. דכלל דוכתא כדיעבד דמי. וי"ל ש"ה רבינו ס"ב. וא"כ שם
 מורכבין שיהא בעה"כ יכול לראותן. דיוקא לומר דגם זו כבבא מיירי כשהוחזקו בטומאה אחורי הגדר. וכגון שבינו שם ע"ה אחר מליב"ה
 עיהו. ולהכי דוקא צבית הבד עמון לא מסח הפועל דעתיה מערת גופו. ונראה מליגע בטומאה. משא"כ כשלא ממקום הטהרה למקום
 הטינות. אין דבר שזכירו שם להוציא כטהרת גופו. להכי צריך הבע"ה שיטעיה עליו. דלמא יסח דעתו ויגע בטומאה חבירו הטמא שם. או
 במי רגלים הנמליין המזויין שם [ע"י פ"ד מ"ה]. כל זה נראה דח"ל לפט"ד. דסתמא משמע אפילו לא הוחזקו עומאה ודלית אחורי הגדר.
 לבהורה ה' נראה עפי פי' רש"י כסוגיא דברכות [דף ס"ב א'] עפי' דיואלין דקאמר תנא אשמרי טהרות שצבית הבד קאי. שיואלין ופטויין
 לאחורי הגדר. ואין חוששין שמא ביני ביני יכנס ע"ה ויטמא הטהרות. ורק גם בזה לא נחה דעתי קטין חריך שקא כמזוי. דא"כ מאי ארי'
 שלא לפטוי דאיכא למימר משום כבודו הקילו גביה. וכמא"ל. הרי כל היואל מביתו והיטרו פתחו ומלאו פתחו. ואפילו כשלא נעול אין חוששין
 שמא נכנס שם טמא [כלע"ל פ"ח מ"ד]. וי"ל דמיירי כשהוחזקו שם ע"ה לפני בית הבד. ומדמתסקין שם יש לן רשות לנכנס. ולהכי לולא דמסוס
 כבודו. הוה חייסין שמא נכנסו [כלע"ל פ"ו ברוב המסות שם]: (ה) ואש"ג לעיל [פ"ו מ"ה] אמרינן דכשרואה ע"ה עומד ולא יובב
 קמא

ד בה"א נחמ. מ"י ט"ח
ס"י ט"ח כ"ג

תוספות חדשים

ד בה"ב ד"ה ב"ש
בו' לגת בטהרה.
והרמב"ם פירוש אחר
כטלה מתני' פ"ט:
ד בה"ב ד"ה ב"ה
אומרים נותן בו'
מתהלה לאכילה. ודוקא
בבבול לגת גזרו. אבל ה"י
דמתהלה בלח לאכילה
ואח"כ נמלך מילתא דלא
שכיחא הוא ולא גזרו רבנן.
(ה"א"ש):

ד בה"ב ד"ה מן
העבט בו' ולא
לאכילה. שה"י דעתו על
המשקים כיון שמתן לחוף
העבט שהוא כמו גזר.
הרמב"ם פ"א מה"ע"א
הלכה ג':

אליהו רבה

ד בש"א נותן בידים
טהורות. קב"ב
הוכשרו במשקה היו"א
ממס כסלים ובמשקה:
ובה"א נותן בידים
טמאות. שלל הוכשרו
בין שמשקה היו"א מתן
הולך לאכוד שהסלים
משקים והולכת לחוף
ובמשקה של אדמה
האדמה שואבת ולא חשבי
משקה להכשיר:
מן העבט ומן המשקה
של עלי' שחין
המשקה הולך לאכוד הכל
ש"ס שהוא עומ' בידים
טהורות שוכשרו במשקה
היו"א מה"ס:

משנה אחרונה

ד הנותן מן הסלים
דרך הבבול לאכילה
שאינו מקפיד על היין
היו"א מן העכבים
המטטפות כיון שאינו
נותן עיניו אלא לאכילה
המים ולבד הוא
נותנם כסלים שדרכן
לנטף כדאיתא בסוף
מס' מכשירין שאינו
מקפיד על היין המטטף
והולך לאכוד. וכן

ולא החמיר ר"מ במגנן בדים פרקין אלא משום דאין חוששין
ליזכר. ולא נחזקוהו ברשע. וכמ"ס בשם הרמב"ם בספ"ק
דעדות ע"ש: ד [א]ם נתן בידים טמאות טמאן. כהנ
הר"ב בידים תחלות עסקינן ורשב"א הוא כדאיתא פ"ב
דחולין דף ל"ג ולאז אהכפא אחיא
ולפיכך ל' הר"ש כדאשכחן. והכי
תיגא רשב"א משום ר"מ אומר ידים
תחלות אף לחולין וכי הא (דמתן
ברפ"ג ידיים) הכניס ידיו לבית
המנוגע ידיו תחלות. דברי ר"ע.
ומסיק התם אמאי לא מוקים כר"ע:
הס

ד הנותן מן הסלים (יא) ומן המשמיה (יב)
של אדמה. בש"א נותן בידים
טהורות (יג). ואם נתן בידים טמאות.
טמאן. בה"א נותן בידים טמאות (יד)
ומפריש תרומתו (טו) בטהרה מן
העבט (טז) ומן המשמיה של עלי' (יז).
הכל
ומפריש תרומתו בטהרה: לפי שלא הוכשרו. כיון דבבול מתהלה לאכילה:
עביט הוא כלי שנותנים בו העכבים כשבוזרים אותן לגת. ומשמיט של עלי' ששטחו
העלים על פני האדמה ונתנו העכבים עליהם. והשתא מוכחא מלתא דהבבול עכבים הללו מתהלה לגת בלבן ולא לאכילה
הלכן

שלמה מלאכת
ד הנותן מן הסלים. פי' לגת ועד השתא איירי בזמנים דמטטן היינו
דומים וכל הנך צבות מיירי בעכבים מדנקט עביט וכדמתן כפ'
איזה נכך ועל העבים של עניות ועל המטטף של זמנים הר"ש והר"א ז"ל:
ומן המשקה. כמו משקה חמים ביחזקאל סימן כ"ו:
בפי' רעז"ל אי נמי בידים תחלות עסקינן ורשב"א אלעזר הוא כדאיתא

תפארת ישראל

טמא והרי כל יושב יכול לפמוד ולרחות: י"ל דכשיושב לא יוכל
לרחות הרי מחוסר מעשה. והו' להכא דערה עמו הבעה"כ לטהרו. וירא
הע"ה מלהתמטא וסני כשיכול בעה"כ לרחותו. דבכל מלתא שאפשר
שיבצר בסוף. אמרינן מה"ט אומן לא מרעי אומנתו. ואשילו בדבר
שאינו תלוי באומנות שלו ומה"ט מותר ליתן למיית טכומ"ו ביד לבר
לחפרו במשי שיתן לו [כש"ך י"ד ע"ב סק"ד]. ורק בלא אפשר למר
שקריותו בסוף. או לא אמרינן אומן לא מרעי אומנתו. רק בדבר שתלוי
אומנתו בו. כטעמית קפילא [י"ד רס"י ח"א]:

לפעמים נותן על משמיה של אדמה שהיין המטטף נבלע באדמה אינו חושש לו. ודרך הבבול לגת שדעתו על היין אינו נותן כסלים אלא בעביט שהיין המטטף משתמר
בחוכו. או על המשמיה של עלי' כלומר שאינו נותן על אדמה אלא על העלים שהיין הוא נקי כשיזאל על העלים. ועוד יש הילוך אחר כשבבול לאכילה אינו מקפיד
שיהא החותם קיים שהחותם סותם את פיו שלא ילא היין וזה אינו מקפיד על היין. אבל כשבבול לגת מקפיד שיהא החותם קיים. ולשון המשנה דלקחן מוכח כן דגבי
נותן מן הסלים אינו מוכיר את החותם קיים אלא קתני אש"פ שמבוקעות ומנטפות. ובמתן מן העביט. מהלך בוחתם את הוא קיים. והיינו משום שכנותן מן הסלים סתמא
אין החותם קיים שאינו מקפיד עליו והרי הם מבוקעות ומנטפות. אבל נותן מן העביט סתמא יש להן חותם וכשנפל ממנו נגרר בודק את יש בו חותם. ומתוך זה
נראה דהא דקתני ואם נתן בידים טמאות עימאן היינו כיון שאין בהן חותם הרי הן מנטפות ומלאות משקה וממטא המשקה בידים מסואבות. אבל הרב כתב אש"פ
דאין בני עושה שלישי בחולין דלמא קביר הטבולין לתרומה כתרומה דמי. וא"כ ר"ש בן אלעזר היא וכו' וכו' הר"ש. ולפי' מתני' דלא כהלכתא דאין קי"ל לענין בני
ושלישי הטבל בחולין ברפ"ד דטבול יום וקי"ל נמי דלא כר"ש בן אלעזר. אבל לע"ד בהנך נדחקו ככ"ו אלא מתני' בנוגע במקום המשקה ולא הולך לפרש במקום
המשקה דסתם נותן מן הסלים הם מנטפות כדפי'. ולשון הרמב"ם בחבורו פי"א מה"ע"א דין ד' נרדף ליקח מהן בידים טהורות כדי שלא יקח ממנו הטמא ויטמא ע"כ.
נראה שפרש בידים טהורות לאו דוקא דהא אין בני עושה שלישי בחולין אלא הכוונה שלא יבד כהן הטמא מיהו בו' אלא שלא יקח מהן הטמא. ומיהו למאי דפי' אין
נודף: ב"ש אומרים נותן בידים טהורות. פי' הר"ב כיון שכל ליתנם לגת הם כבולר מתהלה לגת וכו' ומיהו אם אין רואה ליתנם לגת כל זמן שמותים כסלים ומשמיט
של אדמה פשיטא דאין מוכשרין אבל אם מוגחים בעביט ומשמיט של עלי' אש"פ שאין נותנם עכשו לגת הם מוכשרין שמשעה שכלרן לעביט כבר הוכשרו כיון שמתקיים
שכלרן לגת. וסיפא דקתני מן העביט ומן המשמיה של עלי' הכל שזין שהוא נותן בידים טהורות בו' שהוא נותן לאו דוקא אלא דנקט לישנא דרישא דה"ה אם
אינו נותנם הם מוכשרים בעודם בעביט כדמתן כדאיתא במתני' דלקחן האובל מן הסלים ונטפו לגת הגת טהורה. מן העביט הגת טמאה. אלמא כשעדיין לא נתנם
לגת בבלין אינם מוכשרים. ובעביט מוכשרים כמ"ס הר"ב כיון שכל ליתנם לגת הם כבולר מתהלה לגת וכו' וכו' הרמב"ם שם בחבורו דין
לגת הבבול עכבים ונתנם בעביט או על"ג העלין הוכשרו בלר ונתן לסלים או במשמיט של אדמה לא הוכשרו ע"כ. ונכללתו על הרב כמ"ס שכתב ע"ו הולך ונתנם בעביט
וכו' משנה פ"ג דטהרות הנותן מן הסלים ומן המשמיה של אדמה וכו' וכו' ע"כ. ובאמת אין זה ענין לפנותא דב"ם וכו' כלל דאינו נותן מהן לגת פליגי. ודברי
הרמב"ם אלו באינו נותנם לגת אלא עודם בעביט או כסלים והוא ממתני' דלקחן כדפי'. ובמפריש תרומתו בטהרה. איכא למידק מאי קמ"ל פשיטא שהוא בטהרה
כיון

ד הנותן מן הסלים. ומן המשמיה של אדמה עכבים שכלרן
מתהלה לאכילה. ולא הוכשרו לקבל טומאה. ולא גזרו אלא על
הבבול מתהלה לגת. ואח"כ נמלך עליהן ולקחן מן הסלים או
מן האדמה שטטח העכבים עליה ונתן לגת: בש"א נותן
בידים טהורות. כיון שכל לנותן
לגת הרי הוא כאלו בלרן מתהלה
לגת ולריך שיתן לגת בטהרה:
אם נתן בידים טמאות טמאן.
ואש"פ דסתם ידים טהורות הן. ואין
שני עושה שלישי בחולין ודלמא
קסברי הטבולים לתרומה כתרומה
דמו. א"כ בידים תחלות עסקינן.
ור"ש בן אלעזר הוא כדאיתא פ"ב

ד הנותן מן הסלים. פי' לגת ועד השתא איירי בזמנים דמטטן היינו
דומים וכל הנך צבות מיירי בעכבים מדנקט עביט וכדמתן כפ'
איזה נכך ועל העבים של עניות ועל המטטף של זמנים הר"ש והר"א ז"ל:
ומן המשקה. כמו משקה חמים ביחזקאל סימן כ"ו:
בפי' רעז"ל אי נמי בידים תחלות עסקינן ורשב"א אלעזר הוא כדאיתא

יבין

טהורים: כא) שלקח עכבים מהסל או ממוקוס ששעמן על
הארץ. ורואה ליתן לחוף הגת: ב) דס"ל ל"ג דכבר הוכשרו
העכבים בהמשקה שילא מהן שם במקום ששעמן או צבל.
ואש"פ דלא הוה ניח"ל שם ביציאת המשקין דגם צבל ילאו דרך
נקבי הסל. ובמשמיה אדמה. יתבלעו באדמה. עכ"פ הוכשרו
במשקה ששאר על גרגרי העכבים ששעם שנמלך לתתן להגת.
והרי קי"ל ריש מנשירין דבין בתחלתן או סופן לרלון. בני
להכשר: ב) דאש"פ דסתם ידים טהורות הן. ואין שני עושה
שלישי בחולין. אשילו טבולין לתרומה [הרמב"ם פי"א מה"ע"א].
ב"ם ס"ל דטבול לתרומה כתרומה דמי [ר"ש]. א"כ כ"ל דהכא
מ"ג. ומה יתייבז מה דקאמר כפי"א הכל שזין דנתן בידים טמאות טמאן. דק
נמוגא במת נמי שזו ב"ה. רק איירי דנקט ב"ש ידים לרבותא
תרומתו בטהרה. ואש"פ דכתיב בתחלתן וסופן. כשחד מיטיביו
עוקרת המשקין נרדף שיטיב דוקא לרלון [הרמב"ם פ"ג מה"ע"א].
ניח"ל בתהלה שיתעקרו המשקין מהעכבים. ולא הוכשרו בו.
גת. דלכ"כ אשילו אין על העכבים משקין כלל. כבר הוכשרו מדבבול לגת [גמ' ד"ז א': ב] הוה כלי מנוסף שהמשקה היו"א
מהעכבים שצמחו לא ילך לאיבוד. ואם משם לוקח להביא לגת: ב) דג"כ גלי אדמתיא דמת"ל במשקה היו"א מהן על העלין.

לפעמים נותן על משמיה של אדמה שהיין המטטף נבלע באדמה אינו חושש לו. ודרך הבבול לגת שדעתו על היין אינו נותן כסלים אלא בעביט שהיין המטטף משתמר
בחוכו. או על המשמיה של עלי' כלומר שאינו נותן על אדמה אלא על העלים שהיין הוא נקי כשיזאל על העלים. ועוד יש הילוך אחר כשבבול לאכילה אינו מקפיד
שיהא החותם קיים שהחותם סותם את פיו שלא ילא היין וזה אינו מקפיד על היין. אבל כשבבול לגת מקפיד שיהא החותם קיים. ולשון המשנה דלקחן מוכח כן דגבי
נותן מן הסלים אינו מוכיר את החותם קיים אלא קתני אש"פ שמבוקעות ומנטפות. ובמתן מן העביט. מהלך בוחתם את הוא קיים. והיינו משום שכנותן מן הסלים סתמא
אין החותם קיים שאינו מקפיד עליו והרי הם מבוקעות ומנטפות. אבל נותן מן העביט סתמא יש להן חותם וכשנפל ממנו נגרר בודק את יש בו חותם. ומתוך זה
נראה דהא דקתני ואם נתן בידים טמאות עימאן היינו כיון שאין בהן חותם הרי הן מנטפות ומלאות משקה וממטא המשקה בידים מסואבות. אבל הרב כתב אש"פ
דאין בני עושה שלישי בחולין דלמא קביר הטבולין לתרומה כתרומה דמי. וא"כ ר"ש בן אלעזר היא וכו' וכו' הר"ש. ולפי' מתני' דלא כהלכתא דאין קי"ל לענין בני
ושלישי הטבל בחולין ברפ"ד דטבול יום וקי"ל נמי דלא כר"ש בן אלעזר. אבל לע"ד בהנך נדחקו ככ"ו אלא מתני' בנוגע במקום המשקה ולא הולך לפרש במקום
המשקה דסתם נותן מן הסלים הם מנטפות כדפי'. ולשון הרמב"ם בחבורו פי"א מה"ע"א דין ד' נרדף ליקח מהן בידים טהורות כדי שלא יקח ממנו הטמא ויטמא ע"כ.
נראה שפרש בידים טהורות לאו דוקא דהא אין בני עושה שלישי בחולין אלא הכוונה שלא יבד כהן הטמא מיהו בו' אלא שלא יקח מהן הטמא. ומיהו למאי דפי' אין
נודף: ב"ש אומרים נותן בידים טהורות. פי' הר"ב כיון שכל ליתנם לגת הם כבולר מתהלה לגת וכו' ומיהו אם אין רואה ליתנם לגת כל זמן שמותים כסלים ומשמיט
של אדמה פשיטא דאין מוכשרין אבל אם מוגחים בעביט ומשמיט של עלי' אש"פ שאין נותנם עכשו לגת הם מוכשרין שמשעה שכלרן לעביט כבר הוכשרו כיון שמתקיים
שכלרן לגת. וסיפא דקתני מן העביט ומן המשמיה של עלי' הכל שזין שהוא נותן בידים טהורות בו' שהוא נותן לאו דוקא אלא דנקט לישנא דרישא דה"ה אם
אינו נותנם הם מוכשרים בעודם בעביט כדמתן כדאיתא במתני' דלקחן האובל מן הסלים ונטפו לגת הגת טהורה. מן העביט הגת טמאה. אלמא כשעדיין לא נתנם
לגת בבלין אינם מוכשרים. ובעביט מוכשרים כמ"ס הר"ב כיון שכל ליתנם לגת הם כבולר מתהלה לגת וכו' וכו' הרמב"ם שם בחבורו דין
לגת הבבול עכבים ונתנם בעביט או על"ג העלין הוכשרו בלר ונתן לסלים או במשמיט של אדמה לא הוכשרו ע"כ. ונכללתו על הרב כמ"ס שכתב ע"ו הולך ונתנם בעביט
וכו' משנה פ"ג דטהרות הנותן מן הסלים ומן המשמיה של אדמה וכו' וכו' ע"כ. ובאמת אין זה ענין לפנותא דב"ם וכו' כלל דאינו נותן מהן לגת פליגי. ודברי
הרמב"ם אלו באינו נותנם לגת אלא עודם בעביט או כסלים והוא ממתני' דלקחן כדפי'. ובמפריש תרומתו בטהרה. איכא למידק מאי קמ"ל פשיטא שהוא בטהרה
כיון

ידיו במקום החותם. אבל אם לא נגע במקום החותם לא נטמא הגת. שהרי לא נגעו ידיו במשקים כדי שיחזור המשקה ויטמא הגת: נפלו ממנו ענבים. כלומר אשכול של ענבים שהגרגרים מחוברים באשכול ואין מכה יולא ונטמאו ידיו עומאות דהוכשרו לפי שנגזר לגת: ודרך במקום המופנה. מקום פניו בנת שאין שם כלום לא יין ולא ענבים ודרכוהו בטרה: כביצה מכוון טהור. הגת דאין אוכל מטמא כלי. ומטמאת טפה ראשונה חסר ליה מכביצה ואין אוכל מטמא אחרים כפחות מכביצה. נמצא דאין עומאה

לטפה זו אלא מחמת עומאה שקבלה כשהיתה אוכל [בג]. הילכך נשאל נמי דנעשית משקה. אין לה כח אלא כאוכל. אבל יותר מכביצה טמא. שהכביצה מטמאה טפה ראשונה כדין משקה וחזרה הטפה וטמאה את הגת דמשקה מטמא כלי: ונתזה צנורא. נחו רוק מפיו של עם הארץ המדבר. ורוק

חותם (ג). טהור (ד). אם אין לו חותם (ה). נפלו ממנו ענבים (ו). ודרך במקום המופנה (ז). כביצה מכוון טהור (ח). יותר מכביצה טמא. שכיון שיצאת טיפה הראשונה. נטמאת בכביצה (ט): ו מי שהיה עומד ומדבר על שפת הבור (י). ונתזה צינורא

טהור. והוא שלא נגע במשקה. הראשון פ"ט מה"א (הלכה ד) ואף ע"פ שפשוט הוא נ"ל שהמריחו לכתוב כן. מדכסיפא מתנה במקום המופנה: במקום המופנה. פירש הר"ב מקום פניו כו' לא יין ולא ענבים. דענבים נמי היו מחטמאים

מלאכת שלמה

עוד בפ' רע"ז אלא מחמת עומאה שקבלה כשהיתה אוכל. כ' ה"ר סולמיאן אוחזק ז"ל נראה מדבריו ז"ל שהוא סובר כמ"ד משקין מיבלע ביעי דאי כמ"ד מפקד פקידו אין במשקין אום עומאה

כלל ואפילו לנכסים כשרים כדאיפתא התם בפ' כל שעה ומיהו אפילו למ"ד מיבלע ביעי אין עליהם תורת משקין להיות תהלה אלא תורת אוכל ע"כ: נטמאת מכביצה. כך מ"מ:

ספיקו

יבין

תפארת ישראל

בועז

לג' ר"ל אם בגרגר ששך מהאשכול נשאר בתחתיתו קלת מהענף שעי"ז לא יוכלו משקין ללאת מהגרגר: (ד) הגת וכל אשר בתוכו סגור. דאפילו צרין לגת. וממלא שבצר הוכשר הגרגר לקט"ז גם בלי משקה. והרי נטמא א"כ הגרגר מהידים. עכ"פ אין הגרגר חוזר ומטמא הגת. דאוכל טמא אפילו יש בו כביצה. אמ"ט כלי. וגם אם יש תוך הגת שאר ענבים כשגלה זה הגרגר לתוכו. לא נטמאו מהגרגר שהרי אין בגרגר כשישור לטמא אחרים. וחו אפילו היה בגרגר כביצה. אפ"ם לא היה מטמא שאר הענבים שתוך הגת. שהרי הגרגר לא נעשו מהידים שניים רק שלישי. שאינו חוזר ומטמא תרומה. ומכ"ס לטבל שדינו כחולין [גלגל סי' כ"א]. ואפ"ם קצת תהא גרגר. שאין בו כשישור. משום דביתא דסיפא. דבאין בו חותם. אפילו גרגר שאין בו כשישור נטמא הכל: (ה) הדקים שנגעו בהמשקין שצפה הגרגר, עומאות. וצפה משקין זה נעשה מהידים תהלה. והוא חוזר ומטמא הגת וכל אשר בתוכו. דמשקה א"ל שיעוב אפילו לטמא אחרים. ואפ"ם דעכ"פ אין בהטפה הקטנה זו בכדי ליגע בהגת ובכל הענבים. עכ"פ כשידרכוהו ויאלא משקין רבים. ויתטמאו מהטפה עומאה. והן יטמאו הכל. מיהו כל זה בלקחן ממשעתי עלין. דהרי צרין לגת. אבל בלקחן לאכילה. אפילו אין עליהן חותם לא היה נטמא הטפה מהידים. דממלקחין לאכילה לא יח"ל במשקין היואלין. ואין עליהן שם משקה להכשיר ולקט"ו [גלגל כ"ב]. ומה"ט לא מחלקי הכי ב"ה בין יש או אין עליהן חותם. דבין כך וכך מותרים ליתן צידים מסוואבות: (ו) שגפלו איזה ענבים שגרגריהן סמומין מהאשכול שהצבר לגת ונטמא מהידים: (ז) שדרך אותן ענבים ששאר מהאשכול. ובקום שגת שהיה פניו ונגזר ממשקין. וגם ענבים אחרים לא היו שם במקום ההוא. דאל"כ היו נטמאים מהענבים העומאים שגפלו. שהרי היו יחד כביצה. וכדמסיק. וא"כ מה היה מועיל שאין בהענבים שגפלו רק כביצה מכוון. והוא יטמא להמשקין היואלין כשגזרו: (ח) דאפ"ם דגרגרי הענבים היו מחוברים היו מחוברים יחד בהשרביט וזומחזרין בידי שמים מלטרפין כולם לכביצה [ורק השרביט עמו שהוא יד אמו מלטרף להגלים שיעור כביצה. וכריש עוקלין]. והרי הגרגרים ההם כבר עומאים היו. אפ"ם לא יכלו לטמא המשקין כשילאו. דמדלהו היו רק כביצה מכוונת. להכי כשילא מהן הטפה הראשונה. לא יטמא המשקין. ובטור המשקין צפון הגת. לא נטמאו עם הגת. דמשקין משקד פקידו. ר"ל אין כגון אחר המוסקד בתוך הגת כמנהג בקופסת [כפסחים ל"ג ע"ג] (ז): (ט) והע"ס ההוא לא עיברו בע"כ והרי הוא מוחזק לנו במיעוטותיו אפ"כ (ד): (ט) ר"ל שט"ם היה עומד על שפת צור של יין. והע"ס ההוא לא עיברו בע"כ והרי הוא מוחזק לנו במיעוטותיו כזב

(ז) וקשה לי יתעמא המשקה מהו. מדנגע בו בטור בתוכו. ואפ"ם דאין בכל זה כשישור. עכ"פ הרי כבר אמרו שהשרביט שכל הגרגין מחוברים בו. הוא מלרפן לכביצה. ואח"ל דאפ"ם להשרביט מלרפן. אפ"ם אין כביצה רק עם המשקה הכתום בכל גרגר. והרי המשקה ההוא מדמשקד פקדו טהור. וא"כ איך יקבלו המשקין עומאה מהגין שאין בהן עמון כביצה. ליתא. דע"כ המשקין שבתוך הגין אף שלא נטמאו עם הגין אפ"ם מלטרפו לכשישור כביצה לטמא אחרים. דאי לא תימא הכי קשה סיפא דקאמר דכשהוא יתר מכביצה. לשתמא משמע אפילו קלת. דהיונו רוק כשישור הטפה היואל. אז נטמא המשקה היואל. וקשה והאמי הרי עמון המשקין אין בהן בלי המשקין שבתוך עדין שיעור כביצה. אלא ע"כ ל"ל דאף שהמשקין שבתוך נשאר בהרתן. אפ"ם מלטרפין להגלים שיעור כביצה להגין לטמא ע"ז טפה היואלת. וכל טעם הדבר דלא משקין שבתוכה שומרו. דאפ"ם הוא עמו שאר שבתרתו. שאין מקבל עומאה כלל. אפ"ם כל עוד שמוחזר להאכול מלטרף להגלים שיעור כביצה של האוכלין [כריש עוקלין]. וא"כ ה"ז קודם שידרכוהו. והל"ל שיעור המשקין שבתוך הגרגין להגין להיות שיעור כביצה. ויטמא שוב כל זה להמשקין שבתוכו מדנגעו בהן מתוכן. י"ל דמגע שבתוכו היואל מעט בית הסתרים. דאפ"ם דקיימא לן חיבורי אוכלין כמאן דמפרתו דמי. ולא מחשבו בית הסתרים [כחולין ע"ג א']. היינו רק כשמחייב כסוף לחלקן מהדדי. וכגון עובר שהולא ידו מבית הרחם וגשמתה אמו. דהרי הוה חסור. וזרין לחתכו מהנשאר [כחולין ע"ג א']. משא"כ הכא. ובי מחייב לפחות איין מהגין. להכי מחשב שפיר מגע שפטים מגע בית הסתרים. מיהו לרש"י פסחים [ל"ג ב']. בלא זה לא קשה. שכתב וזה לשונו שהמשקה שבתוך הגת אינו לא אוכל ולא משקה. ואין מקבל עומאה כלל [ועמ"ש בפ"ד לעיל פ"ג מ"ד סי' י' ודו"ק]. ואין להקשות דעכ"ס להונו עוד חיבור להמשקין מטעם שומר וליתטמא עמו. תי' אלא"ו עשרת ראשי הגין וזוק"ל. דמדלא"ל ליגע כמה שבפטים לא מחשב שומר [כחולין פ"ט מ"ה]: (ח) ואע"ג דבקדמו משקין עמאין. מתבטלין בהרוב טהורין שנתערבו בהן אפ"כ [כמכשירין פ"ב מ"ג] היינו כשהטהורין מחוברים שאין מקבלין

הרי גם כשישחט טפה הראשונה. ישאר גוש ענבים כביצה. הענבים היו מחוברים היו מחוברים יחד בהשרביט וזומחזרין בידי שמים עומאים (כריש עוקלין). והרי הגרגרים ההם כבר עומאים היו. אפ"ם לא יכלו לטמא המשקין כשילאו. דמדלהו היו רק כביצה מכוונת. להכי כשילא מהן הטפה הראשונה. לא יטמא המשקין. ובטור המשקין צפון הגת. לא נטמאו עם הגת. דמשקין משקד פקידו. ר"ל אין כגון אחר המוסקד בתוך הגת כמנהג בקופסת [כפסחים ל"ג ע"ג] (ז): (ט) והע"ס ההוא לא עיברו בע"כ והרי הוא מוחזק לנו במיעוטותיו כזב

מבלע ביעי נוחא וכ"כ הרא"ש. ומ"ם הרב עהור הגת. אינו מדוקדק. דאי אנת קאי ה"ל למיתני סעודה לטון נקבה כדתי רישא אלא אמשקה גוסי' קאי ועומאת הגת ממילא משמע: ו נתזה לטורא מפיו. פי' הרב כצינורא של ע"ה דמטמא אדם וכלים מדרכני ע"כ ולא למימרא דאלו בשמא מדאורייתא ספקו עמא דליתא דהא עומאת ע"ה הוי אב ואמרי' בפ"ד מ"א אב מד"ם ספקו עמא כמו בדאורייתא. אלא לישאל דמתני' משמע ליה דלאו בזב וכיוצא בו מיירי אלא כהרס בעלמא והיינו עומאת ע"ה ומיהו

י"ב שהיה טי' ט"ח ט"ז ט"ד ט"ט ט"ו:
אלוהו רבה
אין לו חותם טמא.
שנגע בידיו בהמשקה
שגרגר ונטמא המשקה
ומטמא כל הגת שמשקה
מטמא אחרים ככל שהוא:

תוספות רע"ק
ה ברע"ב ד"ה כביצה
מכוון טהור. כמובא
שקבלה בשהיתה אוכל
[בג] עיין בהרע"ב לעיל
במסכתין פ"ג מ"ג ו"ע:

משנה אחרונה
נפלו ממנו ענבים
פי' הר"ב אשכול
שהענבים מחוברים בו
ע"כ ודקדק לפרש כן
מדתני ענבים ולא
גרגרים כלישנא דרישא
אלא למחזרין קרי
ענבים ולעיל גרגר
ימידי שהוא תלוש נקרא
גרגר. ומתני' גושה
דליקא למיתני הכא
במחזרבים משום דתני
משינאה טפה ראשונה
נטמאת כ"כ בי"ז ה
ובתלושין לא משכתת
לה בין שאין הטפה
נוגעת בכל הכביצה לא
נטמאת. אבל במחזרין
השיב כמו גוש ע"י
כביצה שנגעילת מקלחו
ניתל כולו והוה נגיפת
מקלחו כנגיפת כולו.
וה"ל בפ"ג מ"ב דתני
כביצת טפה נטמאת
כביצה אכירה לה
בגוש: ודרך"ב במקום
המופנה. פי' הר"ב
שאין שם יין ולא ענבים
ע"כ משום דבעי למיתני
כביצה מכוון טהור.
ואלו היה שם יין
הכביצה מטמא היין
והיין מטמא הגת. וכן
אם יש שם ענבים
א"ל ליהרר שלא ידרוך
גם אותם עם הכביצה
ויהי לעולם יש שם
יותר מכביצה. ודברי
תו"ט בזה סתומין.
כביצה מכוון טהור.
פי' הר"ב שאין

החולה... שיהיה...

תוספות חדשים

בתי"ש ד"ה נמצא... השרץ כו' תהי'... שפאה... ולפי מ"ש כס"ט...

אליהו רבה

ד' ספיקו טהור... שאין לעומתה מקום... והיו כמו ספק עומאה... סתמק ד"ד דספיקו...

ורוק היולא מפי עם הארץ מטמא אדם וכלים מדרבנן... וכל שכן אוכלים ומשקים: ספיקו טהור... דאמרינן שעת הצורך קלטתה הגטורא ומנעתה מלרדת לתוך היין...

מתטמאים בכבילה:

ו ספיקו טהור. כתב הר"ב

ובתוספתא אמרו דבור של שמן. טמא ברשות היחיד. הרמב"ם סוף פרק י"ח מהא"ה [הלכה יו]: * [נמצא] השרץ בראשונה כולן טומאות. לרדך לי עיון דהא סתמא קמתי

צינורא מפיו (א). ספק הגיעה לבור

ספק לא הגיעה (ב). ספקו טהור (ג): ז הוולף את הבור (ד). נמצא שרץ בראשונה (ה). כולן טמאות (ו). באחרונה היא טמאה וכולן טהורות (ז). אימתי בזמן שהוא זולף בכל אחת ואחת

הראשונות: אימתי בזמן שהוא זולף. כשהוא מכניס החביות עלמן בחוף הבור וממלא אותן אחת אחת אבל היה זולף במתן שהחביות עומדות מן לבור. והוא ממלא אותן ע"י המחץ והוא כלי חרס העשוי למלאת

מלאכת שלמה

החבית מן הבור נפל בה השרץ שהרי החבית לפניו ולא זו עיניו ממנה עד שהעלה החבית ואם נפל בה השרץ משעה שמילא החבית עד שהעלה א"א שלא יראנו נוסף הרא"ש ז"ל:

משנה אחרונה

ומהו הכא אפילו פוז טהור ולשון הרמב"ם בצהורו טמא שטומד על הבור וטעמא כד מ פ ר ט בתוספתא ספיקו טהור שעת הצורך קלטתה הגטורא ומנעתה מלרדת לתוכו. וכו' דמיידי שראינו שרדה על שפת הבור וסמך אם ירדה משם לתוכו וקו"ל דהמקום למקום לא מחוקקין עומאה. וכו' דל"י דומן וצ"ל דנה דף ד' ד' מחוקקין לתלות. הני מיני באותו כלי מוית ליות אבל מכלי לבלי לא כמ"ס הראב"ד פ"ו מהא"ה ט"ו והא"ה הו כינו מכלי לבלי. ואין לפרש הטעם משום דהוי ספק ביאה דטהור. דהכא צבור העומד ברה"י אינוי ולא אמרי' ספק ביאה טהור ולא מרה"ר לרה"י ולא מרה"י לרה"י כדלמרי' כפ"ו מ"ד. ומ"ס הרב דמיידי צבור סיד צאינו מן צבור עומאה וכו' הר"ש לא ידעתי פ"י לדברים אלו אפי' צור מקבל עומאה והפילו הוא רלוף בעלים מחובר לקרקע אין טמא ושור היכן מלינו נהסיד מלינו מן הטומאה ולא מלינו חילוק בשום מקום לענין עומאה צבור סיד או אינו סיד: ז הוולף את הבור. פ"י הרב של יין ושמן אבל במים המחוכרין לא שייך עומאה כדלמרי' בריס מ"ס מקואות: בראשונה כולן טמאות. מה שהקשה תו"ש אמאי יומא שמה אחר שמלאה נפל בה תירץ הרא"ש כיון שעסקו בה א"א שלא יראנו כשהוא נוסף. ובספ"ט כתבנו

תפארת יבין

כז: (א) ורוק ע"ה מטמא אדם וכלים מד"ס כאליו הוא ז' ומכ"ס שמתמא רוקו אוכלין ומשקין [ובלעיל סימ' א]: (ב) רק לחוף כפלה ובבלע בארץ [ויקט ספק ספק. לזמתינן דהספיקות שין. שלא ה"י בה הנכע לכאן או לכאן. וכן ככל דוכתא]: (ג) מדחול' כספק נגע מטומאה הנזרקת שאין לעומתה מקום. דלזו אפילו בספק עומאה ברה"י טהור [כפ"ד רב"א]. מיהו בשמן ככה"ג עמ"ה. דלע"ג דנמי הו"ל ספק שבטומאה הנזרקת. אפ"ה כיון דשמן שבחוף הבור מחליק שפת הבור. להכי אפילו נפל בחוף מהבור. שזו מחליק ויורד להבור. ואינו ספ"י. רק ודאי עומאה: (ד) ר"ל ששכב ממנו חביות רבות זה אחר זה: (ה) אחר ששכב כולן שמה צהחביות. היה כבר צהבור ושכב עם החביות. וממלא ששכל עמא. ליתא. דהרי אין מחוקקין עומאה מהחביות לבור. מדחול' ממקום למקום. עכ"פ י"ל ממ"ס. אם לא בדק החביות קודם ששכב בו. אף שלא כיסבו אחר שמילאו דלפשר עי"ז לומר אחר שמילאו נפל לתוכו. אפ"ה מדמחוקקין עומאה ממנו למנו. אמרינן שכבר היה השרץ צהחביות קודם ששכב בו. ובשעה שמילאו עומא כל היין שבצבור. וכ"ס אם לא בדק החביות קודם ששכב בו. וכסו אחר ששכבו. הרי ככה"ג ודאי היה השרץ צהחביות קודם ששכב בו. וימא הכל. וה"ה אם בדק החביות קודם ששכב בו. וגם כסו אחר ששכב בו. הרי ודאי היה השרץ צהחביות קודם ששכבו. דהרי מדכסו אפ"ה. ודאי מקודם הים צהבור ולא בדק יפה. אלא אפילו בדק החביות מקודם. ולא כסו אחר ששכב בו. דלזו ודאי מסתבר ששכב לתוכו נפל לתוכו. עכ"פ מדכחביות לפניו ולא ראה בחוף הבור [עין פ"י הא"ש] (ז): (ח) שאפילו תחוקק עומאה למפרע ממנו לזמן. ותאמר שכבר היה השרץ צהחביות קודם ששכב בו. עכ"פ לא נטמאו החביות ששכב מקודם מהבור.

ישראל

בועז ואלו כשקן תלושין [ועמ"ס כס"ד ידים פ"ב סי' י"ז] ויאמר הקטע היולא בקב אשר מסרו לנו רבותינו דפירושו זה הוא על דעת נותני לחמי האכירים ה"ר הר"מ והר"ם והרא"ש. אולם הכני נתך בחוף תמימתי. הרי כל הקב צבות רק בידיים מאובכות מיידי. וכמ"ס רבותינו בעמנו וכיון איך אפשר שהשכבול שהוא שלישי יעמא להעניבם שגנת. או להפסה משקה שלא מהשכבול. והרי אין שלישי עממא או סוסל לאוכלין או משקין. ועל קושטא זו לא נסתפק בחירוף הר"ש שהכחשו לעיל ביבין סי' כ'. דרך תנא ס"ל דטבול לתרומה כתרומה דמי. דלו יהי' שהי' אשכול תרומה ממש אפ"ה לא היה נעשה מבידים רק שלישי. ואיך יעמא להעניבם שגנת ולהפסה היולא הרי שלישי שאינו פיסל שזו תרומה. אינו עממא משקין להיות תחלה [כפרה פ"ח מ"ז]. וגם בחירוטינו שהכחשו לעיל סי' כ'. דמיידי בשעשה על טהרת תרומה. גם מזה לא נמלא תרופה לקושטא זו. ומעממא דלמחר. ולא נשאר לנו פליטת אלא לומר כחירוף האחר שהביא הר"ם במשנה ד'. דק"ל לאזי תנא דפרקין דכתב ידים תחילת שנידו יהיה ראשון או שני. ואפשר הכבות הללו דלא כהלכתא. דהרי קו"ל דסתם ידים רק שניות הן [כשגת דף י"ד ב']. ומד"ש באמת הרמב"ם כשהביא כצ"ח ודמנתינו בחיבורו [אוכלין פ"ט ה"ד] הסיב העניין דמיידי כשנפלו העניבים מידי אדם עמא. דלזו שפיר אפשר שהשכבול שנידו יהיה ראשון או שני. ואפשר עוד לדעת הרמב"ם כמו דמשנה ו' דלקמן. אע"ג דקטע סתמא שהיה עמד ומדבר ונתזה לגורא מפיו. ומיידי בע"ה כמו כן משנתינו. וכן כל הקב צבות ללעיל. מיידי בע"ה העוסקין צבית הבד ולא נטהרו עדיין מהצביות הנ"ל: ולולא מוסתפינא מרבותינו ה' כ"ל דהאי ופעלו ממנו עניבים דקטע תנא בצבא זו. קאי אצבא הסמוכה לעיל מינה. דהיינו שנפלו עניבים מהגת שנעמא מהגרנר שאין בו חותם שנפלו לשם. שע"י המקה הסתא של הגרנר. נעשו כל העניבים שגנת שני. ודרך העניבים השניים שנפלו מהגת. במקום מוסנה דהיינו במקום טהור. שלא נעמא עדיין מהגרנר בלא חותם ובוה ותיישב הכל כמ"ד:

בוועז

בועז ואלו כשקן תלושין [ועמ"ס כס"ד ידים פ"ב סי' י"ז] ויאמר הקטע היולא בקב אשר מסרו לנו רבותינו דפירושו זה הוא על דעת נותני לחמי האכירים ה"ר הר"מ והר"ם והרא"ש. אולם הכני נתך בחוף תמימתי. הרי כל הקב צבות רק בידיים מאובכות מיידי. וכמ"ס רבותינו בעמנו וכיון איך אפשר שהשכבול שהוא שלישי יעמא להעניבם שגנת. או להפסה משקה שלא מהשכבול. והרי אין שלישי עממא או סוסל לאוכלין או משקין. ועל קושטא זו לא נסתפק בחירוף הר"ש שהכחשו לעיל ביבין סי' כ'. דרך תנא ס"ל דטבול לתרומה כתרומה דמי. דלו יהי' שהי' אשכול תרומה ממש אפ"ה לא היה נעשה מבידים רק שלישי. ואיך יעמא להעניבם שגנת ולהפסה היולא הרי שלישי שאינו פיסל שזו תרומה. אינו עממא משקין להיות תחלה [כפרה פ"ח מ"ז]. וגם בחירוטינו שהכחשו לעיל סי' כ'. דמיידי בשעשה על טהרת תרומה. גם מזה לא נמלא תרופה לקושטא זו. ומעממא דלמחר. ולא נשאר לנו פליטת אלא לומר כחירוף האחר שהביא הר"ם במשנה ד'. דק"ל לאזי תנא דפרקין דכתב ידים תחילת שנידו יהיה ראשון או שני. ואפשר הכבות הללו דלא כהלכתא. דהרי קו"ל דסתם ידים רק שניות הן [כשגת דף י"ד ב']. ומד"ש באמת הרמב"ם כשהביא כצ"ח ודמנתינו בחיבורו [אוכלין פ"ט ה"ד] הסיב העניין דמיידי כשנפלו העניבים מידי אדם עמא. דלזו שפיר אפשר שהשכבול שנידו יהיה ראשון או שני. ואפשר עוד לדעת הרמב"ם כמו דמשנה ו' דלקמן. אע"ג דקטע סתמא שהיה עמד ומדבר ונתזה לגורא מפיו. ומיידי בע"ה כמו כן משנתינו. וכן כל הקב צבות ללעיל. מיידי בע"ה העוסקין צבית הבד ולא נטהרו עדיין מהצביות הנ"ל: ולולא מוסתפינא מרבותינו ה' כ"ל דהאי ופעלו ממנו עניבים דקטע תנא בצבא זו. קאי אצבא הסמוכה לעיל מינה. דהיינו שנפלו עניבים מהגת שנעמא מהגרנר שאין בו חותם שנפלו לשם. שע"י המקה הסתא של הגרנר. נעשו כל העניבים שגנת שני. ודרך העניבים השניים שנפלו מהגת. במקום מוסנה דהיינו במקום טהור. שלא נעמא עדיין מהגרנר בלא חותם ובוה ותיישב הכל כמ"ד:

(ז) ואין לקקשות עכ"פ כיון ששכב עם אותה חבית הרי עלהה ממקום למקום. והרי צב"ג אין מחוקקין עומאה ממקום למקום לשרוף תרומה [כלעיל פ"ד צב"ג הספ"ק סי' י"ב]. ודווקא לומר דהרי מדכשאר מונה באותה כלי אף שעלטל הכלי ממקום למקום. מחוקקין לה עומאה לתלות. וכמבואר שם. ליתא. דהרי כללה תנא לעומתה שאר מקואות. ועלה קאמר כולן עמאין. והאיך יומא דלע"ג דזו לשרוף. הן עומאות

החביות עם עומאת החבית שנמלא בתוכה השרץ. שוודאי עמאה לשרוף. פ"י הרב של יין ושמן אבל במים המחוכרין לא שייך עומאה כדלמרי' בריס מ"ס מקואות: בראשונה כולן טמאות. מה שהקשה תו"ש אמאי יומא שמה אחר שמלאה נפל בה תירץ הרא"ש כיון שעסקו בה א"א שלא יראנו כשהוא נוסף. ובספ"ט כתבנו

נימוקי הגר"ב תו"ש ד"ה נמצא ד"ה נמצא שפאה וכו' א"ל להגיה רק לנשום קו אחד בסוף תיבת וזה וכו' והלאה וזה הוא.

הירדשי טהרי"ז תו"ש ד"ה נמצא השרץ בראשונה כולם טמאות וכו' בו' נדפס בחירושי מהרי"ח דברים בזה אבל נשתכשו בהדפוס כל כך עד שאי אפשר להגיהם ולהקטם

כרם שפני הנזירים... כרם שפני הנזירים... כרם שפני הנזירים...

חלופי נרסאות

ח דר"ג הגי' כרם שפני הנזירים... ח דר"ג הגי' כרם שפני הנזירים...

תוספות חדשים

ח במשג' של אחר הנועל... ח במשג' של אחר הנועל... ח במשג' של אחר הנועל...

קפני וכי לא בדק ולא כסה חימא לאחר שמילאה נפל בה והא [ל' והראשונה] בלבד תהיה עמאה:

ח בזמן שהרבים נכנסים בזו ויואלים בזו. בזמן שהרבים נכנסים בזו ויואלים בזו ענגדה.

הרמב"ם פ"כ מהא"ה (ה' ז) :

ושל גת. והר"ב העתיק של גת וכן הר"ש. וכך הוא במשנה שבגמרא דפוס יטן :

*[והעקל. פי' הר"ב שאחר שסחטו היתים

נותנים הגפת כו' שאיתו הפסולת נקרא גפת כדפי' הר"ב ברפ"ג דשבת] :

מנגבן. במים ואפר כדפי' הר"ב בשלה

לכך נחשבר"ה לטורח ספק טומאה. משום דרבים מלויין שם : כרם שלפני הנועלים רה"י. שיראין בני אדם ליכנס שם מפני שנתפס עליו כנגב: אחר הנועלים רה"י. שיש רשות לכל אדם ליכנס: בלי בית הבר של גת. כלומר ושל גת דבית הבר לשמן וגם ליון: והעקל. עשוי כמין קופה מסורגת כעין רשת. ואחר שסחטו היתים נותנים הגפת בראשו עקל ומניחים עליו דבר מכבד להוליא הנשאר: מנגבן. וקודם לכן לא מהגיא טבילה אם נטמא עד שלא מהן המסקה הטמא שנובך בן :

לזוגין (ח). רה"ר (ש). כרם שלפני הנועלים (ס). רה"י (א). של אחר הנועלים (ב). רה"ר. אימתי (ג) בזמן שהרבים נכנסים בזו ויואלים בזו. בלי בית הבר (ד) ושל גת (ה). העקל (ו) בזמן שהן של עץ מנגבן (ז) והן

מולטו

מלאכת שלמה

ח כרם שלפני הנועלים. י"ם דגרסי כרם לפני הנועלים. לפני הנועלים רה"י עמאה הנזירים רה"ר כ"ל: בפי' רעו"ל שיש רשות לכ"ל ליכנס אחר המלקט לטול פרט ועוללות: אימתי וכי' פי' אימתי הוי עד הכרם שאחרי הנועלים רה"ר בזמן שהרבים

תפארת ישראל

(י) ואי"ל גם ככה"ג דלמא בין מלוי לחזירו נפל השרץ לתוך המחץ. והרי ביני ביני לא בדק המחץ והי משום דמשום דמחוקין עומאה מוזן לזמן ומקודם היה בו ליתא דהרי מדטעל המחץ בשעת שאיבה ממקום. אין מחוקין עומאה ככה"ג מוזן לזמן לשרוף רק לתלות וכמש"ל. י"ל הרי כבר כתבנו לעיל בשם הר"ש דכשהכלי לפניו. וראה שלא נפל בו כלום. לא אמרינן דביני ביני נפל מ"כ"כ הכא שלא זו המחץ מידו משעה שהתחיל לשאוב עד אחר ששלב להחיות האחרון. ודאי לא אפשר שיפול השרץ לתוכו ולא יראה. אלא ודאי כיון דכסהו אח"כ ואעפ"כ נמלא בתוכו. ודאי כבר מתחלה היה בו השרץ ולא בדק יפה [ועי' לעיל מ"ז דרו"ק] :

רוחה השרץ כשהריקו להחיות. ומו דהרי המחץ לפניו ובידו. והוא נפל שם שרץ. הים רואהו. מה אמרת דילמא צבור ה' ושאבו עמו כשמילא להחיות האחרון. ליתא, דהרי גם כשהריק המחץ לחיות האחרון לא ראה השרץ בהמתך. אלא ודאי מדלא כסה המחץ אח"כ. אמרינן שאחר כל המלויים נפל השרץ לתוך המחץ. ולפיכך כל החיות עהרות. א"כ הו' דקחני במשנתו דבמלאה במחץ הכל טמא. היינו רק בלא בדקו קודם שאבצו. אפילו לא כסהו לבסוף. דלזו מחוקין בהמתך עומאה למפרע מוזן לזמן. ואמרינן שקודם שאיבת הראשונה כבר היה צבור השרץ דהרי לא בדקו מתחלה. ואף שלא ראה השרץ בכל היריקותיו. אמרינן דבשאיבת הראשונה הוצא השרץ לתוך הסור מתוך המחץ. ובשאיבת האחרונה חזר והעלוהו מתוך הסור. וכ"כ אפילו בדק המחץ במחלה וכסה המחץ לבסוף. אם נמלא השרץ בהמתך הכל טמא דאע"ג שבדקו מקודם עכ"פ כיון שכסהו ואפילו הכי נמלא צבורו שרץ. ודאי שלא בדקו תחלה יפה (ו) : (ח) כך דרך דריכת יין. לאחר שהטירו הענבים תוך הגת. מניחין קרשים על הענבים. ובראין בני אדם ודורכין על הקרשים. ומתוך דריכת בני אדם אינו כבד כל כך. ילא מתחלה היין זך. ואח"כ מניחין על הקרשים כדורים כבדים מעץ או אבן. ומנגלגין אותן הגס והסג והכדורים הסג נקראו עגולין. ומתוך שהן כבדין מאד. ילא ע"י נגלגולן כל אריות היין מהחלניס והזגים. רק לא לקחום מיד במחלה לכבש בהן הענבים. מפני שהיין שילא ע"י כבדן אינו מוצא כהראשון. דע"י כבדן. ילא גם שמרים עם היין. אמנם מפני כובד העגולים הללו. לריכס בני אדם הרבה להעלותן לתוך הגת ולחזור ולהורידן מתוכו לארץ לאחר כבישת היין: (ש) הרווח שבין מקום המיוחד להמתן ובין הזגין שבנת. נחשב ר"ה לענין ספק טומאה שאירע עם. משום דרבים מלויין עם. ואפילו אם בשעת שאירע הספק לא היו שם ג' בני"א : (ס) שלא בלרוהו עדיון: (א) דבני אדם נמנעין משם. שאל יתפסו כנגב: (ב) דשם רשות לכל העמיים לילך ללקוט פרט ועוללות וכדומה: (ג) ר"ל אימתי אמרינן דשלאחר הנועלים רה"ר. בזמן שיש צבכרם לאחר הנועלים ב' פתחים מכוונים זה כנגד זה [פי' בסוואן]. שבני אדם נכנסין בזו ויואלין בזו. אבל בראין צבכרם רק פתח א' אחר הנועלים. ופתח א' לשני הנועלים. אינו ר"ה. דהרי אינו יכול ללאת עדיין בפתח שלפני הנועלים. ומאס פתח א' לא מחשב מקום המוקף גדר ר"ה [לעיל ס"ז]. רק בשיש עם באתם ג' בני אדם אפילו בית סגור הו"ל ר"ה. מיהו לעיל בעגולין וחזון לא מחלק ככה"ג בין שיש עם פתח א' או ב'. ה"ט מדמייני הסם צמומחים בשדה בלי גדר. והא דנקט הך דביתם הכא ולא לעיל ספ"ו. היינו משום דהיך ב' פקוקים האחרונים כולוהו מדיני בדר וגם מייני. להכי נקט כולוהו דיוני בדר גבי הדדי: (ד) של שמן: (ה) של יין: (ו) כל שמתחין בתוכו הגפת של היתים לאחר שגדרו מהן השמן הך. ומניחין על הגפת הזה שבעקל דברים כבדים כדי לעלוהו ונשפת יתר השמן. והוא עכור: (ז) אם השתמש בהן ע"ה. וראה החצר השתא להשתמש בהן עהרות. דהא ודאי שריכין מקודם. וא"ל תנא לאשתעין. רק קת"ל דלריכין כמי ינוב. מדנקטא מי דהתם גופייהו מלחוחים הטמא [מכשרין ס"ד מ"א]. לפיכך מנגבן תחלה קודם שידיון [עין מכשרין ס"א]. מיהו לר"י [פי' ע"ה א' ולרמב"ם [ספ"א משלין] ח"ט להדיחן באפר

אלוהו רבה

ח שלפני הנועלים. ח שלפני הנועלים. ח שלפני הנועלים...

יבין

כל השאיבות. דלזו לכאורה היה מסתבר לומר שאחר שאבצו כולן נפל לתוכו שרץ. אפ"ה כל החיות עמאות. דאית' אחר שבדק הסור וקודם שאבצו החיות הראשונה נפל לתוכה השרץ. ומדהיה אז יין צבור להכי לא ראהו בשעת שאיבה. ומדלא זזה הסור ממקומו. מחוקין עומאה מוזן לזמן. לומר שקודם שאיבת הראשונה נפל לתוכה השרץ. אבל במחץ אם ב' לביצותא שבדקו קודם שאבצו בו. ולא כסהו אחר שאיבת כולן. ואח"כ נמלא שרץ בתוכו. כל החיות עהרות. דהרי אי"ל שקודם שאיבתו הראשונה היה צבורו השרץ. דהרי בדקו קודם שהתחיל לשאבו בו. וגם אי"ל שאחר שבדקו וקודם שהריקו להחיות נפל לתוכו השרץ. דהרי אילו היה שם בשעת הרקס. היה ואילו נפל שם שרץ. הים רואהו. מה אמרת דילמא צבור ה' ושאבו עמו כשמילא להחיות האחרון. ליתא, דהרי גם כשהריק המחץ לחיות האחרון לא ראה השרץ בהמתך. אלא ודאי מדלא כסה המחץ אח"כ. אמרינן שאחר כל המלויים נפל השרץ לתוך המחץ. ולפיכך כל החיות עהרות. א"כ הו' דקחני במשנתו דבמלאה במחץ הכל טמא. היינו רק בלא בדקו קודם שאבצו. אפילו לא כסהו לבסוף. דלזו מחוקין בהמתך עומאה למפרע מוזן לזמן. ואמרינן שקודם שאיבת הראשונה כבר היה צבור השרץ דהרי לא בדקו מתחלה. ואף שלא ראה השרץ בכל היריקותיו. אמרינן דבשאיבת הראשונה הוצא השרץ לתוך הסור מתוך המחץ. ובשאיבת האחרונה חזר והעלוהו מתוך הסור. וכ"כ אפילו בדק המחץ במחלה וכסה המחץ לבסוף. אם נמלא השרץ בהמתך הכל טמא דאע"ג שבדקו מקודם עכ"פ כיון שכסהו ואפילו הכי נמלא צבורו שרץ. ודאי שלא בדקו תחלה יפה (ו) : (ח) כך דרך דריכת יין. לאחר שהטירו הענבים תוך הגת. מניחין קרשים על הענבים. ובראין בני אדם ודורכין על הקרשים. ומתוך דריכת בני אדם אינו כבד כל כך. ילא מתחלה היין זך. ואח"כ מניחין על הקרשים כדורים כבדים מעץ או אבן. ומנגלגין אותן הגס והסג והכדורים הסג נקראו עגולין. ומתוך שהן כבדין מאד. ילא ע"י נגלגולן כל אריות היין מהחלניס והזגים. רק לא לקחום מיד במחלה לכבש בהן הענבים. מפני שהיין שילא ע"י כבדן אינו מוצא כהראשון. דע"י כבדן. ילא גם שמרים עם היין. אמנם מפני כובד העגולים הללו. לריכס בני אדם הרבה להעלותן לתוך הגת ולחזור ולהורידן מתוכו לארץ לאחר כבישת היין: (ש) הרווח שבין מקום המיוחד להמתן ובין הזגין שבנת. נחשב ר"ה לענין ספק טומאה שאירע עם. משום דרבים מלויין עם. ואפילו אם בשעת שאירע הספק לא היו שם ג' בני"א : (ס) שלא בלרוהו עדיון: (א) דבני אדם נמנעין משם. שאל יתפסו כנגב: (ב) דשם רשות לכל העמיים לילך ללקוט פרט ועוללות וכדומה: (ג) ר"ל אימתי אמרינן דשלאחר הנועלים רה"ר. בזמן שיש צבכרם לאחר הנועלים ב' פתחים מכוונים זה כנגד זה [פי' בסוואן]. שבני אדם נכנסין בזו ויואלין בזו. אבל בראין צבכרם רק פתח א' אחר הנועלים. ופתח א' לשני הנועלים. אינו ר"ה. דהרי אינו יכול ללאת עדיין בפתח שלפני הנועלים. ומאס פתח א' לא מחשב מקום המוקף גדר ר"ה [לעיל ס"ז]. רק בשיש עם באתם ג' בני אדם אפילו בית סגור הו"ל ר"ה. מיהו לעיל בעגולין וחזון לא מחלק ככה"ג בין שיש עם פתח א' או ב'. ה"ט מדמייני הסם צמומחים בשדה בלי גדר. והא דנקט הך דביתם הכא ולא לעיל ספ"ו. היינו משום דהיך ב' פקוקים האחרונים כולוהו מדיני בדר וגם מייני. להכי נקט כולוהו דיוני בדר גבי הדדי: (ד) של שמן: (ה) של יין: (ו) כל שמתחין בתוכו הגפת של היתים לאחר שגדרו מהן השמן הך. ומניחין על הגפת הזה שבעקל דברים כבדים כדי לעלוהו ונשפת יתר השמן. והוא עכור: (ז) אם השתמש בהן ע"ה. וראה החצר השתא להשתמש בהן עהרות. דהא ודאי שריכין מקודם. וא"ל תנא לאשתעין. רק קת"ל דלריכין כמי ינוב. מדנקטא מי דהתם גופייהו מלחוחים הטמא [מכשרין ס"ד מ"א]. לפיכך מנגבן תחלה קודם שידיון [עין מכשרין ס"א]. מיהו לר"י [פי' ע"ה א' ולרמב"ם [ספ"א משלין] ח"ט להדיחן באפר

משנה אחרונה

ס"ל תחוספתא דמוזן לזמן נמי לא מחוקין: ח בין עיגולים לזון:

משמע דכל ימות השנה קאמר אפילו שלא בשעת הגתות דזגין אין לזן זמן קבוע כמו הענבים טלמן אלא נדוכין בכל השנה מעט מעט. ומשמע דאפילו מונחין בבית ובחצר הוי רה"ר כמ"ס הרב שפרידן הרבה בני אדם מתוך כובדו ונדלו. אבל אם מונחין במקום שהרבים עובדי בלא"ה פשיעא דהוי רה"ר כיון שיש רשות לרבים ללכת שם כמ"ס בכרם שלאחר הנועלים: מנגבן היינו במים ואפר כמ"ס

הלמן. שופך עליהן מים רותמים ואלה"כ מטבילין: בשבולת הגדר. מקום שהמים רודפין כדי להוליח המשקה הנדבק בהן ואין הלכה כר' יוסי:

והן טהורין (ח). בזמן שהן של גמי (ס) מיישנן כל י"ב חודשין או חולטין בחמים (ע). ר' יוסי אומר אם נתנן בשבולת הגדר דיו (ע): סליק מסכת טהרות

בשלהי מסכת ע"ז וכ"פ הר"ם: בשבולת הגדר. פ"י הר"ב מקום שהמים רודפין מל' ועטלת שטפתיה (תהלים סג ג) ולפי שדרך הספינות ללכת (סס) נקרא שכולת מל' שזיל. ובשלהי מסכת ע"ז מעין שמימו רודפין. הר"ם: סליק מסכת טהרות

אם נמנו. פ"י וסג' סס הלוחי נרמאות כד"פ חז"ן: בכל י"ב חודש פ"י לחת כל: נתנן בשבולת ד"ז ובסג' נתנו לשבולת. תוספות חדשים ה"ב ה"ב ד"ה בשבולת הגדר כו' ואין הלכת כר"י. וכ"כ הרמב"ם כ"י אבל כתיבנו פ"א מהלכו פ"א הלכה י"ז חזר בו שכתב וז"ל או חולטין בחמין או במי זמים או מיתן תחת לטר שמימו מקלח" או לתוך מעין שמימו רודפין דמשמע דר"י לאו לאפלוגי אחת וע"פ ככ"מ:

מלאכת שלמה

בשבולת הגדר מלשן ועטלת שטפתיה לפי שדרך ללכת במים רותמים נקרא שכלת מל' שזיל. הר"ם הרא"ש ז"ל: ובתוספתא מיישנן כל י"ב חודש רשכנ"ה מנת לנת ומד לנד ועוד קאמר בתוספתא רשכ"ג משום ר"י נתנין במי שמימו מהלכות עונה או תחת הנזר שמימו מקלחין ות"ק בשם ר"י אומר אם

למה לעהן מיד חולטן כרותחין או מולגן במי זמים וה"ר יהוסף ז"ל הגיה מיישנן י"ב חודש ומתק מלת כל: סליק פרקא וסליקא לה מסכת טהרות. ובע"ה ארון הנפלאות. אשר לו כל תהלה תאות. נתחיל מס' מקואות:

יבין

באשר ומים. אבל (תוס') (גדס פס"ד ד"ה הדין) וכ"כ הר"ם והרא"ש והר"ב הכול לרדף להדיחן באשר ומים (ולא זמיתו לטבין דכ"י הרמב"ם [פס"א מואלגין] שכתב דכשן כלי מדיחין. ואלון לון כ"ק מנגנן. משמע מדכרו דבאלון לון כ"ק שאין סם הדיחין לתכנס סם לתולתיה טמאה. או גם הדחה א"ל. ולא ידענא מל"ג: סח) אם הן פשוטי כלי עץ אוכלים שמתקמץ א"ל טבילה אחר סיגוב והדחה. ואם בני קבלה טומאה ניכסו מתבילין אחר הדחה: (ס) באסמט שהוא עשן יבש ובלע ע"י:

תפארת ישראל

יבין

ע' פשוטא שלריוכיס נמי ניגוב והדחה ככרישא: (עא) ר"ל שופך עליהן רותחין כדי שיולא מהן כל משקה עמא הבלוע בהן. ואם יש להן צית קבול המתקטף. מתבילין אח"כ. ולא קודם חליטה מדחול"ל או כטובל ושרך צידו: (עב) הוא זרם הגדר. ומשום שהזרם הוא שזיל להספינות נקרא שכולת. ומשום שהמים רודפין עס צכה ולא כל המשקה הבלוע. ודוקא שהניחון עס י"ב שעות [ע"פ ע"ה א']:

אליהו רבה

כמות הימין: בשבולת הגדר. והוא שמימו עס י"ב שעות:

משנה אחרונה

הר"ם. וכדי להוליח הבלוע בהן וכן חולטן בחמין משום הבלותין ומה"ש הר"ב הכולל כ"ב חודש י"ב חודש אפילו עמא טמאה דלאו כעשרה חזיב' אלא כשם כל המשקה נתון לאחר י"ב חודש אפילו עמא טמאה דלאו כ"י ע"ה השריף להוכיח שאמר י"ב חודש כלה עמו ודיומו והוא כעשרה כעמלם כדכרי המפרשים כאן ועדיין ל"ס. ובתוס' כליה כתיבנו ישוב לום:

אודה לשמן בעל גבורות. גוסר בעד' במס' טהרות. גל עיני ואכיסתה נפלאות. בדינים והלכות במס' מקואות.

הלכתא גבירתא כללא דפרק י

משנה א' ע"ה שמיררוהו לטהרות, וחזר ונתייחד עם דברים טמאין. דוקא כב' לריעותא שהדברים מסמאין במדרס. שאין ע"ה בק' בדיני טומאתו. וגם בודאי נגע ע"ה שם במהרות, נטמאו. דבהראו לריעותא אמרינן דנזחד הע"ה:

משנה ב' מיהו במשקין טמאין בקרקע. שם לא מטיני והירותו. דלמא נתלהלו בהן רגליו והיחין ולאן ארעתייהו. וחזר ולחלה ברגליו את הפירות. ולהכי רק במסתבר שנתנבב ביני ביני. הטהרות טהרות. אבל נאמנין לומר לא נגענו בטומאה זו. אף שלא נודע טומאתו רק עכשיו. דמדיודעין דקפיד בעה"ב במהרתן. מדקדקין היטב בכל נגיעתן. ולפיכך רמו אנפשיהו גם השאה היטב להוכר במה נגעו למפרע. ואפילו בלידיהן שבאו אצלן והן טמאין. אע"ג שנגעוהן זה על זה. נאמנין לומר שלא נגענו. ואפילו יצאו הע"ה לפי שעה הוין לבית הגדי. אמרינן דנזדריין מלרסמא. אמנם זה רק בשמרחקים בכדי שיוכל בעה"ב לדאונן:

משנה ג' אבל רק בשכבר הוונקו בטהר' נזדריין. הא בטבילתן שרזוהוקו בטומאה אינן נזדריין ואין נאמנין לומר שטבלו כדנינו. ולפיכך צריך שיראם חבר כשטובלין:

משנה ד' ענבים שצרון לאכילה. דאו לא הוכשרו בבצירתן. והניחן במקום שהמשקה שיצא מהגרגריין ילך לאיבור. ונמלך אח"כ לדרבן. לא הוכשרו במשקה שיצא מהן במקום. אף שעריין לחין. דאע"ג דהלכתא שכשחלחל נפילת המשקין על הפירות לרצון אף שטופו שלא לרצון, או כשטופו לרצון אף שאין תהלתו לרצון, דוכשרי. והרי הכא מדמלך לדרבן גיחא ליה במשקין הלחין שעל הגרגריין. י"ל דע"כ חלחל עקירת המשקין ממקום חיבורן צריך שיהיה לרצון בכל גוונא. מיהו בהניחן במקום שאין המשקה הולך לאיבור הוכשרו במשקין היוצאין כשנמלך עליהן לדרבן:

משנה ה' ענבים הנ"ל שהניחן במקום שהמשקה הולך לאיבור. לא זו שאינו מכשר אלא גם לא מחשב משקה לקבל טומאה. אבל כשהניחן במקום שאין המשקה הולך לאיבור. אף שלא יצא מהן משקה עדיין. כל שאין חותם בכל גרגר במקום העוקץ, נחשב ככבר יצא מהן משקה. ובמסא הספה פהדיים שנגעו שם, וחזר והכשיר וסימא הענבים כאחת. אם דרך ענבים טמאין כביצה מצומצם. היין היוצא מהן טהור. אבל בהיו מעט יותר כטביצה. הרי הספה הקטנה שיצאה תחלה נטמאה כטביצה. וחזרת הספה וסימאה כל היין שיצא אח"כ מהענבים ונטמא גם הגת אע"ג שהוא כלי. [וא"ת עכ"פ הרי כשקדמה משקה טמא מתבטל ברוב משקין טהורין שאם על הן כסוף [כמבשריין] פ"ב סוף מ"ג] וא"כ ה"נ הדין שיצא במקום [טהרות ח"ב]

מהגרגריין הוא טהור. מראין שם עוד בהניחן כביצה ויתבטל בהן ברוב הספה הטמאה שיצא בתהלה. י"ל דדוקא כשהמשקין שהניחן שבאין באו בשעת מתבטל ברובן הספה טמאה בתהלה. וה"ה בגשמים (כתוס') ב"ק ד"ק ע"ב ד"ה אומר]. אבל הכא שהיין שיצא בסוף אחרת לאחת אמרינן קמא קמא דסמי להספה הטמאה לא היה רוב טהור ונטמא עמה]. והרי הגת אומר להספה כמסאך לא טמאני. ואחת הטמאני: משנה ו' ע"ה שניתו רוק מפיו נשפת כלי יין ויש ספק אם ניתו הרוק לתוך היין. אף דא"ל בזה ספק משקין לטמא טהור [כפ"ד מ"ב] דהרי הכא משקין אהמ"י [ועפ"ד סמ"א]. ועוד הרי אין כאן ספק כנגד רק ספק עירוב ומקדמו טהורין לא נתבטלו. אפ"ה מדה"ל טומאה נזרקת. אפילו ברה"ל. ואפילו ספק עירוב טהור: משנה ז' מחזיקין טומאה מזמן לזמן ולא במקום למקום. ולפיכך בור יין ששאב מסנה כמה חביות זה אחר זה. או ששאב ברלי מטהור. ושפך הדלי לתחביות. וחזר ושאב ושפך לתחביות אחרות זה אחר זה. יש בזה ג' מרונות. א' אם אחר שאיבת כולם נמצא טומאה בהבור ששאב ממנו. כולן טמאות. דמחזיקין טומאה מזמן לזמן. לומר שכבר בשעת שאיבת הראשונה היה הטומאה בבור. ואפילו בדק הבור קודם שטמאהו. ולא כשהו אחר שאיבת כולן. לא אמרינן שאחר שאיבת כולן נפל. ב' ואם אחר שאיבת כולן נמצא הטומאה באחד מהחביות יש גם בזה ג' חילוקים. (א) בנמצא בחבית הראשונה ששאב. אע"ג שאפשר שאחר ששאבה נפל הטומאה לתוכה. כגון שלא נסה אותה אחר שטמאה אותה. מחזיקין טומאה מזמן לזמן לומר שקודם שאיבה כבר היה בה הטומאה. וסימא היין שכבור בשעת שאיבה. ואפילו באי אפשר נטי שהיה בה הטומאה קודם שאיבה וכגון שברקה קודם ששאב בה. אמרינן דודאי לא בדק יפה. או אפשר שכבור היה הטומאה. וכשם ששאב לתחית הוה. ובין כך או כך הרי נטמא כל היין שכבור. ב' אבל כשנמצא הטומאה בהאחרונה ששאב לכסוף או כשאפשר שלא היה הטומאה בבור קודם ששאב זאת ונגנן שלא בדק התחית קודם שאיבה. או לא נסה אותה לכסוף. או אין מחזיקין טומאה במקום למקום. לומר שכבור היתה הטומאה קודם ששאב זאת. וכשם ששאב לו. אבל כשבודאי היה הטומאה בבור וכגון שברק חבית זו קודם שאיבה. וכיפה אותה מיד אחר שאיבה מחזיקין טומאה בבור מול"מ לומר שכבר בשעת שאיבת הראשונים היה וכולן טמאין. ג' אולם ששאב ברלי ושפך לכל א' וא', או גם בנמצא בחבית

טהרות הנועל פרק י

משנה ח כל פסק טומאה שאירע בין העגולים לחבת. הו"ל כפסק טומאה כה"ר מרמזין שם בני אדם רבים להגביה העגולים הבכרים בתוך הגת [וע"כ היינו אפילו אם נשעה דפסק לא היו שם ג' בני אדם ביה"ד]. וכל פסק טומאה שאירע בכרם לפני הבוצרים רה"ל. ושלא תיריחו שם. אם יש שם ג' פתחים מכוונים זה כנגד זה. הו"ל רה"ל. כלי הבר והגת שהשתמש בהן יש ע"ה ונכנס היין שעל פני הכלי. סגי לטהרתן כשינגבם ואח"כ מדיחן. ואם הן בני קבלת טומאה. מסבילן לאחר ניגוב. ואם הם של גמי. דבלע כמטות המשקה הרבה שאינו נפגם. מישנן י"ב חודשי. ראו גם המטשות נעשה עפר בעלמא. או מערה עליהן רותחין. או פניחן במקום שדום המים רודף בכה י"ב שעות. ואם הם בני קבלת טומאה. מסבילן ואח"כ מטהרות.

הראשונה דוקא אם בוודאי היה הטומאה בהבור. וזגנון שבדק החבית בחלחה בירו אחר שאיבה. כל ששאב אח"כ טמאין. אבל אם אפשר שהיה הטומאה בחבית ג. אין צורך טומאה ממקום למקום לומר שבבור היה הטומאה. וכל האחרים טהורין. ג) ואם שאב בדלי לכל א' וא' ונמצא טומאה בדלי אחר ששאב לכולם. כך דינו. אם בדיק הדלי קודם ואחר השאיבה כל פעם. א"כ ודאי אחר שאיבת כולם נפל הטומאה לחובו. דהרי יודע בוודאי שלא היה בו הטומאה בשעה ששאב לכל חבית וחבית. ולפיכך כולן טהורין. אבל בלא בדיק כך. או בדקו אבל גם כשה אותו אח"כ. הרי מדאע"כ נמצא בו טומאה השתא. על כרחך שש"ם אחר שאיבה האחרונה לא בדיקו יפה ולפיכך מחזיקין טומאה מוכן לזמן לומר שכבר היה הטומאה בהדלי קודם שאיבה הראשונה וכולן טמאין:

מסכת לקוטים מספר שישנים לרוד. מדרור

פרק ט משנה א' ה"ב ד"ה יעטת וכו' כלי וכו' כ"כ ה"ט אצל הרמב"ם ז"ל כחז תחפר בלחץ חפירה יאירו בה הימים ויתעטשו שם וכו' ע"כ ולדקיה על דעתו דבזרקת הוא לא חשיב מפקד דלא ניחא ליה דלא חשיב הולך לאיבוד כיון ששאר מכוונם שם בנזמא אצל זה דוחק ודולח מסתמא המשקה נבלע בזרקת והולך לאיבוד. משנה ד' תי"ט ד"ה לעני וכו' והרמב"ם וכו' כתב הב"ד ק"ל לפירושו זה ויננה לא קאי אקופה שהזכיר אלא אחרונה והרומה נזחן דכר שמה ע"כ ולק"מ דה"כ דאקופה של ימים קאי וה"ק יתנה לאוהה קופה לכהן כמות שהיא ולא יכוסט הימים ויזיל שמתן ואדרבה לפי הרמב"ם ויתנה דייק טובא דש"מ דלא מיירי בשמתן אלא ביימים עומן שהם הימים בקופה וכמ"ס התי"ט לקמן דכפירושו מסתברא וטע"מ דלפי' ה"ה' והר"ב נמי יתנה קאי אקופה נותנה לעני הכהן והכהן כוחסה מ"מ פי' הרמב"ם דייק שפי' דלפי' ה"ה' חסר מן הספר זה שהכהן כוחסה ועוד יתנה דקהי לא שמת' לני נותנה דמן ה"ל משמע נותנה לאחר לעני הכהן אצל זה נותנה לכהן עלמו והא דלא ודאי יתנה: משנה ה' תי"ט ד"ה ובה"ל וכו' ותמינה וכו' כוונתו נדרסה דק"ל למר דהכי קאמרי הכא ג"ה דאין מוכשרים טעם שלא נמרה מלאכתו והא לעיל כמ"ס א' חו"י דב"ה לא קפדי אומר מלאכה כ"ל ואפי' קודם גמר מלאכה ס"ל דמוכשרין משיתחברו ג' וכו' דדוקא ר"ג הוא דלמך התם משתמר מלאכתן ג"ה דב"ה לא איכפת להו מלאכה מלאכתן כלל וא"כ מה צד הדבא לא נמרה מלאכתן מידי הוא טעמא אלא לב"ה הא ג"ה לא נעו גמר מלאכתן וא"ל דמשהחברו ג' וכו' דקאמרי ב"ה לעיל היינו אחר גמר מלאכה שהרי נבדלו הכהן הרמב"ם ז"ל כפי"א דין ח' אצל קודם שנגמרה מלאכתן אף על פי שנתמעטו והיניו ונתחברו בנתקין אינן מוכשרין ע"כ. הרי הרמב"ם הוא קודם גמר מלאכה והיינו דקאמר התי"ט ז"ל וכן מבואר בבבלי דבבב"ה הרמב"ם וכו'. ויבון כתב התי"ט ז"ל והיניו שכתב שם במשנתו דהטעם לפי שדעתו עליהן לכבשן והשתא ניחא דלא חזיקי לה"כ כפי גירסתו ופירושו במשנה דלקמן דנמותין צנן כדי למלחן הוכשרו מיד דמשמע אפי' קודם גמר מלאכה והכא קאמרי ב"ה ללא הוכשרו מטעם שלא נמרה מלאכתן לפי' הרמב"ם ז"ל וכו' ור"ב אצל לפי דברי הרמב"ם א"כ דהכא מיירי שרובה לכושן כלומר הרבה ביהר לשומרן לימים רבים ולא נמרה מלאכתן ולקמן מיירי למלחן ולאכול וכן נכשרו מיד ומ"מ קושיא קמיהא במקומה עומדת דהא ב"ה לא נעו גמר מלאכה כלל כדלעיל ולכן מסיים ומ"מ ל"ל לומר דר"ל דלעיל אינו הולך על ב"ה וכו' והביאנו לכל זה לפי שראיתי בבב"ד דבאין מניין קו' התי"ט שלא לשמו בזה יותר מדאי וז"ל דע דהא דתנן בר"ס שנתמר מלאכתן ופירושו הר"ס והר"ב ז"ל מלאכת הכהן אף כן הפירוש [הרמב"ם ז"ל אלא בין פירושו בין נחנורו כפי"א מפרש משתמר נאכתיקן והיו מונחים ומוכנים לדריכה וכו' ומה שפירשו במשנתו מפי שלא נמרה מלאכתן היינו לומר לפי שדעתו לכושן אחר שימתינו ז"ל בחנורו שם המיתה אחי ויתנו וכו' ושינלמה אחי שימתינו אינם מוכשרין שהרי דעתו עליהן לכושן ע"כ והשתא מ"מ התי"ט ותמינה וכו' ההמיה הוא עליו דלא דק דהא דלמרו ב"ה בר"ס משהחברו ג' זה ליה זהו גמר מלאכתן כשרולה לכתחן או לדרוך אוהם בבית הכד אבל נותנים ימים למלח דין אחר ים לו וכו' ז"ל הרמב"ם דין משנתו שהרי דעתו עליהן לכושן ע"כ. הא כוונתו כפי' שכתב חו"ל הנה לא נמרה מלאכתן ואינן מוכשרין לטברת ב"ה ע"כ. והר"ב ז"ל הוכיח היבט ענין ולא דק דלא היה דלשעיהיה וקאמרי' ולא עוד אלא שכתב ס"כ הרמב"ם וליחא ע"כ מוכח דהיה מדבריו שהגין כוונת דבניו התי"ט ז"ל להקנות דהא לעיל קאמרי ב"ה דגמר מלאכה דויתים הוי משיתחברו וכו' ויכרי קאמרי הכא דלא נמרה מלאכתו עדין והרי נמרה כבר משיתחברו וכו' ועל מוכח זה בנה כל המגדל הוא הפורח בלור' והוא יסוד נופל שאין זו כוונת קושיא התי"ט אלא כוונתו בלור' כדלמרחן ובחלמה כל מאי דמתעני ליה לנב"ד מן דינא עליה דריה הכד דהוא הוא מרחן דלא דק והר"ב והתי"ט ז"ל שפיר דייק ונשקרא החילוק האליה סב"ד ויתלץ עליו את הבין לומר דגמר מלאכה להרמב"ם הוי פירושו בשמן אחר ממה שהוא להר"ס יתחא כלל דמ"ס הרמב"ם לעיל משתמר משיקתן ויחיו מונחים ומוכנים לדריכה היינו נמי

פרק ט ה"ט והר"ב שאין עתיד להוסף עליהן אלא הן מוכנים לדריכה כמו שכן ופי' הר"ס והר"ב לאו מדירכו הוא דמ"ס שלימה הוא לעיל מהי' ב' גמר מלמסקין אצל עתיד ליקח וכו' דההיא ודאי אהיה כר"ל כמ"ס הר"ס והר"ב וגם הרמב"ם מוכרח שידה בזה ולא חז לכתבו צפ"י שהוא פסוק דהא ג"ה לא נעו גמר מלאכה אלא משיתחברו ג' וכו' אפי' לא נמרה מלאכתן הרי הן מוכשרין מיד וממילא דלא שייך לדידהו מאי דתנן התם גמר מלמסקין אצל עתיד ליקח וכו' דמה בכך דעתו ליקח וכו' ולכן לא מיקרי נמרה מלאכתן הא מכיון שיתחברו ג' וכו' ויכרי מלאכה אפי' קודם גמר מלאכה ולא מוסקי מהב"ד שכתב דמתני' ב' אחיה אפילו כב"ה זכ"ה דכלהו מודו דכשתיד להוסף לא הוכשרו והמה על הר"ב והר"ס שכתבו שם דהיה כר"ב דא"ל לומר כן דב"ה נמי לא אמרו משיתחברו וכו' אלא כשאין עתמו להוסף עוד ע"כ וליחא כלל דלמרחן דכיון דב"ה לא נעו גמר מלאכה השיעור דל"ש עתיד להוסף ל"ש אף עתיד להוסף מכיון שיתחברו ג' זה בזה וכו' אלא כשאין עתמו להוסף עוד ע"כ וליחא כלל דלמרחן דכיון דב"ה לא נעו גמר מלאכה השיעור דל"ש עתיד להוסף ל"ש אף עתיד להוסף מכיון שיתחברו ג' זה בזה דלעיל מ"מ הא מיהא לכ"כ ב"ה לא נעו גמר מלאכה כלל והכא נעו וא"כ שפיר קמקמי התי"ט ז"ל וע"כ לקמן: בא"ד ויחא השהא לפי' הר"ב וכו' כחז עוד בעל ב"ד דהא מדבריו שרובה הלך בין הכא לדלמחן משום דהכא דעתו עליהן לכושן משא"ל לקמן דלמרו א"כ עדיין לא הוי גמר מלאכה והוי כמו עתיד להוסף דלעיל ולכן קאמרי ב"ה דאין מוכשרין משא"ל לקמן דר"ל למלחן לאכילתו והוי גמר מלאכה: בא"ד ומ"מ ל"ל וכו' הוסף עוד הב"ד ליהא דודחי הולך הוא ודעת עומן קאמ' דתע דהני עלה והכ"ל כדבריו ועוד אם אית הו"ל צדדיא רנ"א כה"ה משתמר מלאכתן כדלמרחן כדלמרחן ככל דוכחא ע"כ ולא מלאה הוא דלמחן משום דקהי וחכ"ל כדבריו לא מני' לפרושי וחכ"ל כדבריו דהכי ס"ל לב"ה ולאפיקי מה"ק אליביה דב"ה ומה שהקשה דלמ"ל צדדיא וכו' לק"מ דליברא דלמרחן הכי צעלמא היינו דוקא דהא דהא הוא הנח לפגוי ע"כ ה"ק בין צבכרת ב"ה ובין צבכרת ב"ה כההיא דרפ"ד דיבמות רל"א צ"ש יקיימו ובה"ל יומיהו אצל הכא דלא קאי אלא על דברי ב"ה שפיר מני' למימר דה"ק רנ"א לא כך אמרו ב"ה אלא משתמר: בא"ד וכן מוכח נמי מש' ז' וכו' מסיים הב"ד לא מוכח מידי דהתם מיירי בשלא נמרה מלאכתן וכיון שדעתו להוסף וכדתנן במשנה ב' ובהא כללו מודו אפי' ב"ה וב"ה וכו' ע"כ ולשיעוריה דלעיל אולי וכבר הוכחנו ונבררו דקשות הוא בידו דב"ה לא נעו גמר מלאכה כלל לא הכא ולא התם ולא בשום דוכחא אלא ההיא רנ"א היא אליבא דב"ה ודבריו קדשו של התי"ט ז"ל: משנה ז' הר"ב ד"ה וכו' כל הימים וכו' ז"ל הרמב"ם ויר"א שהוא אפי' נהא זה האוס כלו מעט אחר מעט בטומאה שמתרה הוא בחשר לא הוכשרו כי לא נמרה מלאכתן וכו' וכן מוכרח הוא דלא צב"ה א' עוקר כל הימים א"כ ממילא גילה דעתו דאין עתיד להוסף עוד וארי נמרה מלאכתן ונכשרו מעתה ולא ידעתי למה לא כתבו דביתו הקדושים הר"ב והתי"ט ז"ל דהשתא דמוכרח הוא:

פרק י משנה ב' תי"ט ד"ה נאמנין וכו' ויתמא וכו' ים לתוך לע"ד דהכא מיירי בטומ' דרצנן כיון משקין משאין דריסא ולכן אף נאמנים דכיון דהשתקין אף משאין אדם ומ"מ הר"ב לעיל בסמוך א"כ איכא למיחא שמה נענו דמורו היתירא נייע כיון דיעי דאין משתמין מחמת המשקין וחישי' שמה בעוד המשקה סופה בידיון נענו בעעבי' או ביהמים וימתינו וכן אף נאמנין אלא"כ ים שם חבר היראה שלא נענו כלל אצל לעיל בשרץ הן נאמנין לומר שלא נענו דהא ודאי ידעי שאלו נונשים נטמא נופל ולא חשידי אף דלע"ל שכן ע"ה אינם חשודים לרשעים ועיין לקמן: משנה ג' תי"ט ד"ה כיון וכו' ולא שנקורס וכו' מכאן שיעתה למה שחירתי לעיל בסמוך. לדעת הר"ב והר"ס ז"ל וחפ"י רבי יוסף לא פליג ויכרי לא פליג לדרוך לעמוד עליהן אלא לפי שאין בקיאות דין סבילה ומתי"ס כמ"ס הר"ב אצל לעולם לכ"כ לא חיישי' שמה לא יסבלו כלל דאין משוקים לרשעים: